

בטוחים בדרך

כתיבה:
ח' שידלובסקי
א' חזן
ת' ז'טלני

קריאה והערות:
ש' הלוי
ר' פינס
ר' בן חיים

גרפיקה:
ר' כהן
פ' לוין
ר' ינובסקי

תמונת השער:
דגם "שכונת הזה"ב"
ממרחב הלמידה במרפ"ד בירושלים

מפות פעילות:
"קשר של זה"ב"
החוברת טעונה גניזה

כל הזכויות שמורות
למרפ"ד בתי הספר
שע"י מעיין החינוך התורני
טל. 02 - 6587772 - פקס. 02 - 6587760

מבוא

בהקדמה לספרו "מסילת ישרים" כותב הרמח"ל שיש דברים שרוב בני האדם יודעים אותם, אין בהם ספקות ואמיתותם גלויה לכול, אך דווקא בדברים אלו "ההעלם מצוי והשכחה רבה". רבי משה חיים לוצאטו זצ"ל מעלה בעיה ומיד נותן לה פתרון: לימוד, שינון, חזרה והתמדה. את עצת הרמח"ל ניסינו ליישם בחוברת "בטוחים בדרך". ניסינו לצעוד ברחוב עם זכוכית מגדלת, זכוכית שממקדת אותנו בדברים שהעלם בהם מצוי והשכחה רבה. לראות, לעצור, להתבונן בכדי שנוכל ללמוד וללמד, לשמור ולעשות את כל כללי הבטיחות כראוי.

בחוברת זו תמצאו לקט של דפי עבודה על פי נושאי הלימוד המופיעים בסילבוס. לכל נושא ניתנו מגוון רחב של דפי פעילות מהם תוכלו לבחור את המתאימים ביותר לאופי כתתכם. כמו כן, תוכלו לבחור דפי עבודה שונים לכיתה ג' ולכיתה ד'.

בראשית כל פרק תמצאו דפי מידע והעשרה, בהם תוכלו להרחיב את ידיעותיכם ולהכתיב לתלמידיכם בצורה נכונה וברורה את כללי הזה"ב.

בסוף החוברת מצוי דף משוב לתלמידים. בסיום יחידת חומר תוכלו לחלק אותנו ולבקש מהתלמידים לענות עליו. כך תוכלו לדעת ממה תלמידיכם נהנו במיוחד, היכן מצויות נקודות הקושי ומה צריך עוד ללמד ולחזק. (גם אתם המורים מוזמנים לענות על דף המשוב ולהעבירו לצוות המרפ"ד)

תקוותינו שחוברת זו תהיה לכם לעזר.

בברכה

צוות מרפ"ד זה"ב

הרב גבריאל כהן
מנהל המרפ"ד

תוכן העניינים

7	1. חובת הזהירות
13	2. הליכה בטוחה
25	3. חציית כביש
53	4. הכרת השכונה
71	5. חשיבת חורף
81	6. נסיעה ברכב פרטי
89	7. נסיעה ברכב ציבורי
105	8. כללי המשחק הבטוח
113	9. אופניים
123	10. תמרורים

חובת הזהירות

במחקר מפורסם שילבו בתוך סרט תמונות בקבוק של קוקה קולה. אחת לשש עשרה תמונות שילבו תמונה אחת של בקבוק קוקה קולה. הצופה לא יכל לזהות את התמונה בשל מהירות החשיפה. בהפסקה התברר שמכירת בקבוקי קוקה קולה עלתה לאחר הסרט לעומת הכמות שנמכרה באותו מקום לפני הסרט.

בעולם הפירסום מניחים שעצם חשיפתו של האדם למוצר, אפילו שלא מדעת, תשפיע עליו לקנות אותו. בתפיסה התת-ספית (תת ההכרה) נכנסים הגירויים היישר למאגרי הזיכרון, בלי שיעברו במרחב העיבוד, בלי שהאדם נותן על כך את דעתו.

במחקר אחר חשפו לפני הנבדקים תמונות במהירות גבוהה כל כך, עד שהם לא יכלו לדווח מה ראו. מקצת מהנבדקים נחשפו במהירות לתמונה שבה נראה אדם יהיר וגאוותן. מקצתם נחשפו לתמונה שבה נראה אותו אדם מסייע לאדם מבוגר. לאחר החשיפה קיבלו שתי הקבוצות תמונה של אותו צעיר בתנוחה ניטרלית והתבקשו לחוות עליו דעה. אותם אנשים שנחשפו קודם לתמונה השלילית מצאו באדם שבתמונה תכונות שליליות. אותם אלו שנחשפו לתמונה החיובית ייחסו לאדם שבתמונה תכונות חיוביות. מסקנה: אף על פי שהנחקר לא יכל לדווח על התמונה שראה, מחמת מהירותה הגבוהה של החשיפה, בכל זאת הייתה לתמונה השפעה על השיפוט ששפט את התמונה השנייה.

ילד בגיל שנה לומד את פעולת ההליכה. תחילה היא נעשית איטית, תוך פחד. ידיו מורמות אל על לשמור על שיווי משקל. תוך זמן קצר הוא לומד היטב את המלאכה ופעולה זו נכנסת לתפיסה התת ספית. כשאדם הולך הוא לא חושב: כעת אני מרים רגל ימין ומביא אותה קדימה. כעת אני מניחה על הריצפה ומרימה את רגל שמאל וכן הלאה. פעולה זו נעשית מתוך הרגל. לא בכדי רגל והרגל הם משורש זהה, כי כל פעולה שהופכת להרגל היא פעולה ללא מחשבה, כמו פעולת ההליכה.

המחקרים שהובאו לעיל באים ללמדנו שהתפיסה התת ספית היא לא תפיסה שאינה ניתנת לשליטה. גם בגיל מבוגר ניתן לתכנת אותה. נכון שזה הרבה יותר קשה לקנות דפוסים הרגלים חדשים, טובים ונכונים בגיל מבוגר (דיו כתובה על נייר מחוק) אבל, הקושי לא פותר אותנו מלנסות ולהשתנות.

כמה חשוב להקנות הרגלי הליכה נכונים לילד קטן, כדי שבגיל מבוגר הוא יהא זהיר גם בלי להתאמץ יתר על המידה. הפעולה החשובה כל כך לעצור בטרם התפרצות לכביש תהיה לו לטבע שני.

הרמח"ל בספרו "מסילת ישרים" מונה שלושה דברים הגורמים להפסד מידת הזהירות: האחד הוא הטיפול והטירדה העולמית, השני - השחוק והלצון, והשלישי - החברה הרעה.

חובת הזהירות

הטיפול והטירדה העולמית - כאשר אדם טרוד בענייני עולמו, "מחשבותיו אסורות באזיקי המשא אשר עליהם ואי אפשר להם לתת לב אל המעשה", לדוגמה: כאשר אדם טרוד ועסוק בענייני עולמו טרדות עבודה ומשפחה, כיצד יהא ליבו פנוי לחציית כביש על פי כללי הזהירות. האם נתקלתם פעם בהולך רגל שמנתק את הסלולארי שלו כאשר הוא מגיע לחצות כביש?

השחוק והלצון - הנה הוא קשה מאד. "מה ברצינות אתה מתכווין להאריך את הדרך עד למעבר החצייה!?" או "אתה ילד קטן שצריך לחצות רק באור ירוק!?" השחוק וקלות הראש מושכים את האדם מעט מעט ומקרבים אותו הלוך וקרב שתהיה היראה סרה מעליו עד שיגיע אל העוון עצמו, לחצות כביש בחוסר זהירות, למשל. וכל כך למה? לפי שכל מהות מידת הזהירות היא שימת לב ומהות השחוק והלצון להסיר הלב מן המחשבות הישרות.

החברה - אדם יכול להיות משוכנע באמיתות הדברים, בנחיצות השמירה על כללי הבטיחות. הוא יתרפה ממנה או יעבור על איזה דברים ממנה כדי שלא ילעגו עליו חבריו. ("מי צריך ת'חגורה הזו, אין כאן שוטר לרפואה, ובכלל בשעה כזו השוטרים ישנים ולא עובדים...") ואם יאמר לך אדם: לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות, אף אתה אמור לו, במה דברים אמורים? בבני אדם שעושים מעשי אדם ושומרים על החיים שלהם.

מוטלת עלינו החובה להזין את תת ההכרה שלנו ושל ילדינו - תלמידינו בנתונים זהירים על ידי קריאה, למידה וחיזוקים יומיומיים, כדי שגם במצב של עומס וטירדה או המצאות בחברה רעה המשמיעה דברי שחוק ולצון, נצליח להתגבר ולשמור על מצוות "ונשמרתם מאד לנפשותיכם".

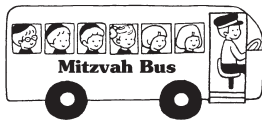

חובת הזהירות

סוף מעשה במחשבה תחילה

"כמה חבל שלא נזהרתי לפני שקרתה התאונה" אנו חושבים כאשר מאוחר מדי.

הבה נחשוב כיצד ניתן למנוע תאונות.

מה עלי לעשות כדי להמנע מתאונה?	כיצד עלולה להגרם תאונה?	הסכן האפשרי
		 הליכה בדרכים
		 משחק בגינה
		 רכיבה על אופניים
		 טפוס לגובה
		 משחק בגפרורים
		נסיעה במכונית ללא חגורת בטיחות Mitzvah Bus
		 הליכה עם אב קטן בדרך

"ישמע חכם ויוסיף לקח"

קראו בעיון את הכתבות, והשיבו על השאלות הבאות:

טרנדיה בנוי ברק פעוט נהרג מפגיעת משאית לעיני אימו

בפעוט מחוסר הכרה בין הגלגל הקדמי לאחורי של המשאית כשהוא סובל מפגיעה מאורד קשה. ביצענו פעולות החיאה ראשוניות, והעברנו אותו מיד לבית החולים ושם נקבע מותו".
שלמה צור, מתנדב בזק"א שטיפל בפעוט, הוסיף: "צוות מד"א הגיע למקום מיד, מכיוון שהתחנה נמצאת 20 מטר ממקום התאונה. ניסינו לבצע החיאה בפצוע, אבל לא היה הרבה מה לעשות".

בוזן התנועה הראשי של משטרת מחוז תל אביב, רפ"ק נסים פרחי, אמר לאחר האירוע הטראגי: "מחקירה ראשונית עולה כי משאית האשפה פנתה ימינה מרחוב נפתא לרחוב אהרונוביץ' ופגעה בפעוט בן השנתיים. עגלת הפעוט הוכלה ככל הנראה על-ידי אחותו בת השבע והוא נזרק מהעגלה. האם עצמה הייתה עדה לתאונה הנוראה".

לאחר התאונה הקשה הגיעו למקום בוחני תנועה של משטרת מחוז ת"א, ובמקביל נסגר לתנועה למשך זמן צומת הרחובות השומר ונפתא לכיוון דרום.

מאת יחיאל סבר וא. כהן

אסון בבני-ברק: בתאונת דרכים קשה שאירע עה אתמול ברחוב נפתא בעיר, פעוט בן שנתיים נהרג מפגיעת משאית לעיני אימו. התאונה אירעה סמוך לשעה עשר בבוקר, אז הגיעה האם עם בתה ובנה הפעוט למעבר הצייה ברחוב נפתא. נהג משאית אשפה שפנה ימינה לא הכחין בהם ופגע בעגלת התינוק.

מחקירה ראשונית של האירוע הקשה עולה, כי הילדה בת ה-7 החזיקה בעגלת אחיה במעבר הצייה והחלה לצעוד עם העגלה לכביש. נהג המשאית פגע בעגלה והתינוק, עקיבא פרוש ז"ל, עף ממנה ונפצע באורח אנוש. מתנדבי הצלה גוש דן, זק"א וצוות מד"א שהגיע למקום, העניקו לפעוט טיפול ראשוני ולאחר מכן הוא פונה לביה"ח תל-השומר. כעבור זמן קצר נאלצו הרופאים לקבוע את מותו. האם לא נפגעה והנהג הפוגע נעצר לחקירה.

פרמדיק מד"א מסר, כי "אדם הגיע לתחנה וקרא לנו. יצאנו בריצה למקום האירוע. הכחנו

1. כיצד ארעה התאונה?
2. מה הייתה התוצאה?
3. כיצד ניתן היה למנוע את התוצאה?
(אם יש יותר מגורם אחד כיתבו את כולם)
4. מהי המסקנה שלמדתם בעקבות קריאת הכתבה?

חובת הזהירות

אברך שהתנגש עם אופניו בקיר בטון – ניצל בנס

מאת מאיר גשר
 אברך בירושלים שהתנגש עם אופניו בקיר בטון – ניצל בנס, הודות לקסדה שחבש.
 ביום שני סמוך לשעה 8 בבוקר, נסע האברך על אופניו עם עוד שנים מחבריו. הם ירדו בכביש תלול בירושלים, כמהירות רכה כשלפתע איבד שליטה, אופניו הוסטו מהדרך והוא 'נכנס' בקיר הבטון בחזקה.
 הפצוע הובהל בדחיפות ל- בית החולים "הדסה עין כרם", שם עבר סדרת טיפולים. רופאיו אמרו, כי זהו נס גדול שהוא חבש קסדה. "זה יכל להיגמר אחרת לגמרי", הוסיפו. מצבו הוגדר יציב.
 הציכור מתבקש להתפלל לרפואתו השלימה של ר' אהרן יוסף בן חיה.

1. כיצד ארעה התאונה?
2. מה היתה התוצאה?
3. כיצד ניתן היה למנוע את התוצאה? (אם יש יותר מגורם אחד כיתבו את כולם).
4. העתיקו מתוך הכתבה את הסיבה למניעת אסון גדול עוד יותר?
6. מהי המסקנה שלמדתם בעקבות קריאת הכתבה?

שני אברכים נפצעו בעת שחצו במעבר חציה בירושלים

שני אברכים נפצעו בתאונת דרכים שארעה אתמול ברחוב יחזקאל בירושלים, סמוך לחל- מוד תורה הדר ציון. האברכים נפגעו כאשר חצו את הכביש במעבר חציה. רכב הונדה שלא הספיק לבלום פגע בהם.
 כונני מד"א "הצלה ישראל" שהגיעו במהירות למקום טיפלו בכך כ-25 שנפצע בראשו באורח בינוני ובאברך נוסף שנפגע באורח קל. נט"ן מד"א פינתה את הפצוע בינוני לבית החולים. וניידת נוספת את הפצוע קל. יצוין, כי רחוב יחזקאל הוא רחוב סואן, הממקם בתוך שכונות חרדיות ומרכזיות בעיר. ברחוב יש עומסי תנועה לאורך כל שעות היום וקווי תחבורה רבים נוסעים ברחוב באורח קבע.

ל בית חולים מאיר בכפר-סבא.

1. היכן ארעה התאונה?
2. כיצד ארעה התאונה?
3. מדוע, לדעתכם, נהג הרכב לא הצליח לבלום?
4. כיצד ניתן היה למנוע את התאונה?
5. מהי המסקנה שלמדתם בעקבות קריאת הכתבה?

הליכה בטוחה

הרמח"ל, בספרו "מסילת ישרים" פרק ה', כותב כי אחד ממפסידי הזהירות וממרחיקיה הוא "הטיפול והטירדה העולמית", במילים שלנו: שיגרה. שיגרת היום יום, שיגרת ההרגל עושה את שלה. מתי אנו נזכרים שבעצם, צריך להזהר? כאשר משמים דופקים עלינו, מעוררים אותנו. כאשר אנו קוראים או שומעים על תאונה טרגית יותר או פחות. או אז, אנו אומרים לעצמינו: צריך להזהר. צריך לחזור ולשנן את כללי הבטיחות בדרכים.

וכך קראנו יום אחד בעיתון:
 "נלקח רשיונה של בת 80 שנכנסה עם מכוניתה לחנות דרך חלון הראווה".
 הקשישה ביקשה להוציא את המכונית שלה מהחניה לרחוב, תוך כדי נסיעה לאחור פגעה בשני כלי רכב חונים ובבעלה. הנהגת איבדה את העשתונות והחלה בנסיעה קדימה במהלכה פרצה לתוך חנות בגדים.

יום אחר אנו נתקלים בדיווח הבא:
 "בת 7 נפצעה קשה בתאונת דרכים".
 נהג מכונית פרטית סטה במהלך נסיעתו מנתיב הנסיעה ופגע בילדה שהלכה על המדרכה. מעצמת הפגיעה נפצעה הילדה באורח קשה.

תמיד ידענו וחינו בתחושה שהמדרכה היא החלק ברחוב המיועד להולכי הרגל. המדרכה - בטוחה יותר. שני הדיווחים שלעיל באים להזכיר לנו שגם המדרכה היא לא מקום בטוח. חז"ל אומרים לנו ש"כל הדרכים בחזקת סכנה". כל חלקי הדרך, ובכלל זה גם המדרכה. הרחוב הוא מקום מסוכן, ובמקום מסוכן נדרשת מאיתנו משנה זהירות.

למידת הזהירות שני חלקים, כותב הרמח"ל: פשפוש ומשמוש. "פשפוש - הוא לחקור על כלל המעשים ולהתבונן בו הנמצא בהם מעשים אשר לא יעשו"

לענייננו, כשאני נמצא בדרך, הולך ברחוב, היכן אני הולך? האם אני מרשה לעצמי לטייל על הכביש, סתם כך ללא סיבה, או עם סיבה, שזהו בכלל "מעשים אשר לא יעשו", או שאני משתדל והולך במקומות המיועדים להליכה?

המשמוש - "הוא החקירה אפילו במעשים הטובים עצמם, לחקור ולראות היש בעניינם איזה פניה אשר לא טובה או חלק רע"

לענייננו, גם אם אני מקפיד והולך על המדרכה אני צריך לבדוק את עצמי ולראות, היכן אני הולך, האם על שפת המדרכה או רחוק מהכביש? כיצד אני הולך? במה אני שקוע תוך כדי הליכה, בניהול כל העולם דרך

הליכה בטוחה

הפלאפון?

נכון, אפשר ללכת על המדרכה, קרוב לחלון הראווה ולהפגע ממכונית כאשר הנהג מאבד את העשתונות. מקרה זה אולי נכנס בכלל ש"לכל כדור יש כתובת". מאידך, יש מושג ש"בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו". אדם שמשתדל ללכת במקומות המיועדים להליכה ולא מסכן את עצמו בהליכה מסוכנת על הכביש, בחצייה ללא חשבון, וגם הליכתו במדרכה נעשית בכבוד ראש, בזהירות, בשימת לב למה שקורה סביבו, משמים יוליכו אותו בדרך הנכונה, הבטוחה וישמרו עליו.

כדי שהשגרה, הטיפול והטירדה העולמית לא תפגע במידת הזהירות שלנו, כדאי לשנן מספר כללים חשובים:

1. הולכים על המדרכה, רחוק מהכביש, רחוק מהשפה.
2. כאשר הולכים עם ילדים קטנים נקפיד להרחיק אותם מהכביש. ניתן להם יד בצד הרחוק מהכביש.
3. מכשול, בור, עץ או כל תקלה אחרת - נעקוף תמיד מהצד הרחוק מהכביש.
4. בכניסה לחניה בבנין מגורים המדרכה מונמכת, בדרך כלל. במקום זה עלינו לעצור ולהתנהג כמו בחציית כביש: להתבונן היטב לכל הכיוונים, האם נכנסת מכונית לחנייה או יוצאת ממנה, להאזין לקולות התנועה, רק לאחר שווידאנו שהשטח נקי, נמשיך ללכת בזריזות.
5. כשאין מדרכה נלך בצד שמאל של הדרך מול כיוון התנועה.

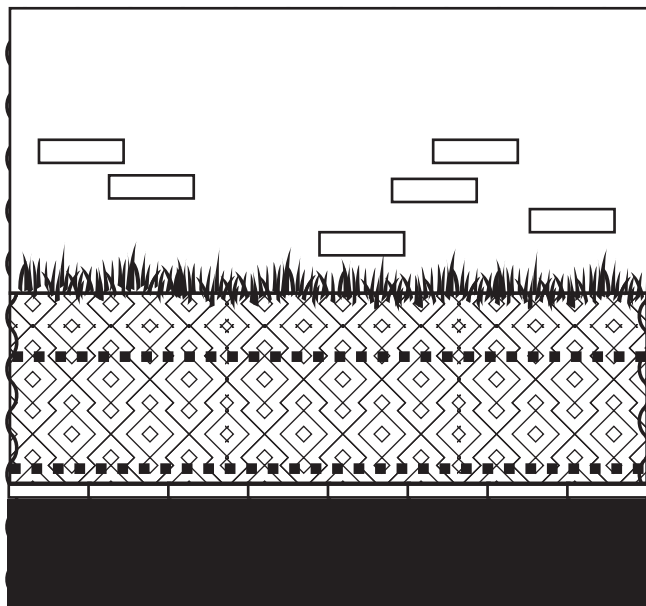
הליכה בטוחה

כלל א' - הליכה במדרכה

לפניכם תמונה של דרך עם מדרכה. עשו חריץ לאורך הקוים השחורים.

גיזרו את אבי הנמצא בתחתית הדף. השחילו אותו דרך החריץ הקרוב לשפת המדרכה.

סמנו בעיגול את התשובה הנכונה!

מה עלול לקרות לאבי?

1. אבי עלול ליפול לכביש.
2. אבי עלול להגיע בבטחה.
3. אבי עלול להפגע מרכב חולף.

עתה, השחילו את אבי לחריץ הרחוק משפת המדרכה.

סמנו בעיגול את התשובה הנכונה!

מה עשוי לקרות לאבי?

1. אבי עשוי ליפול לכביש.
2. אבי עשוי להגיע בבטחה.
3. אבי עשוי להפגע מרכב חולף.

נשנן הכלל:

על המדרכה בפנים הולכים, מהפגיש מתרחקים!

הליכה בטוחה

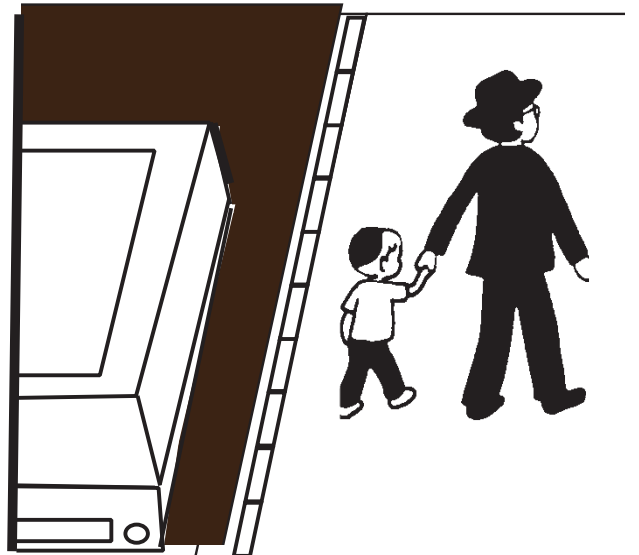
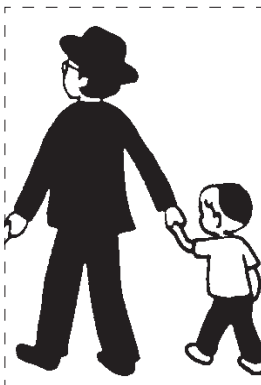

כלל ב' - הליכה עם קטן

התבוננו בתמונה

שוקי צועד עם אחיו הקטן יוני. האם לדעתכם הם צועדים בביטחה? כן/לא.

נמקו את תשובתכם

כיצד עליהם לנהוג כדי להיות בטוחים יותר בדרכם?

גזרו את התמונה, והדביקו על הילדים כך שתתקבל תמונה המראה התנהגות בטוחה.

נשנן הכלל:
 כשקטן הולך לצידו, אקפיד שילך בצד הפנימי.

הליכה בטוחה

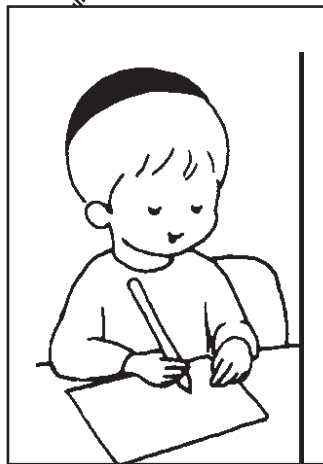
כלל ג' - מכשול בדרך

כתבו מעל כל מספר את הגימטריה שלו.

5 20 200 4 40 5 30 70 30 6 300 20 40 300 10 300 20

300 10 2 20 5 40 100 6 8 200 5 4 90 5 40 40 10 80 100 6 70

הדפיסו את הכלל שקיבלתם.

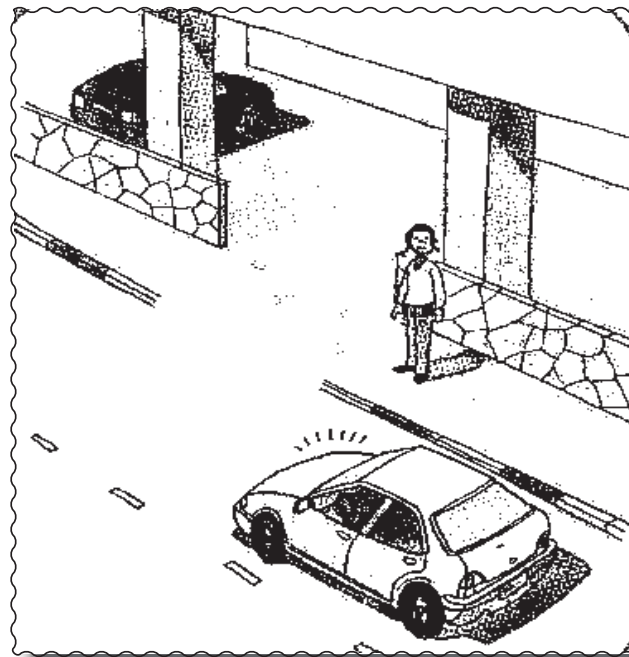

הליכה בטוחה

כלל ד' -

שקע בשפת המדרכה בשבילי הוא תמרוור אזהרה!

התבוננו בתמונה.

האם שפת המדרכה ישרה ובאותו גובה? כן/לא

מדוע?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- א. זוהי כניסה לחניון.
- ב. הלבנים נפלו.
- ג. כניסה למדרחוב.

מהי הסכנה הנשקפת להולכי רגל בכניסה לחניון?

כיצד _____

עלי לנהוג בהגיעי למקום בו שפת המדרכה שקועה?

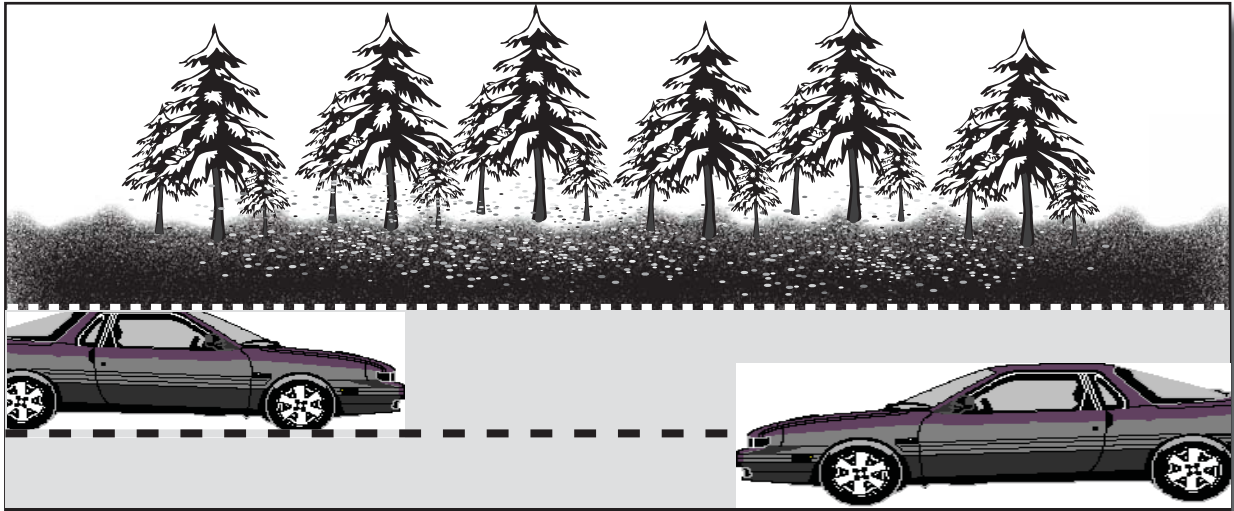

הליכה בטוחה

כלל ה' - דרך ללא מדרכה

לפניכם תמונה של דרך ללא מדרכה.

✂ עשו חריץ לאורך הקו הלבן

גזרו את שני הילדים: יוסי ואבי.

השחילו את יוסי דרך החריץ והובילו אותו לאורך החריץ שבשולי הכביש.

✍ הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה

אבי

האם פניו פונות לתנועה? כן/לא

האם הוא רואה את המכוניות החולפות? כן/לא

עתה השחילו את אבי והובילו אותו לאורך החריץ.

האם פניו פונות לתנועה? כן/לא

האם הוא רואה את המכוניות החולפות? כן/לא

מי משניהם לדעתכם בטוח יותר בדרכו? יוסי/אבי

יוסי

נשנן הכלל:

בדרך ללא מדרכה, אלך עם הפנים לכיוון התנועה.

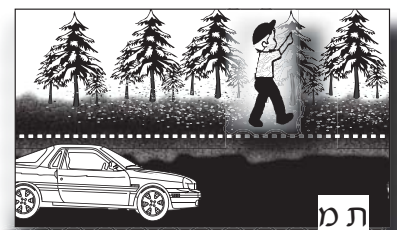
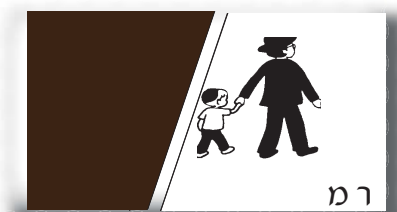
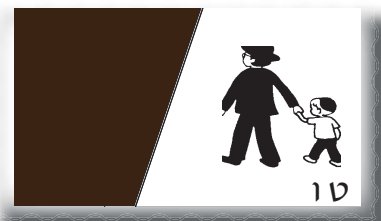
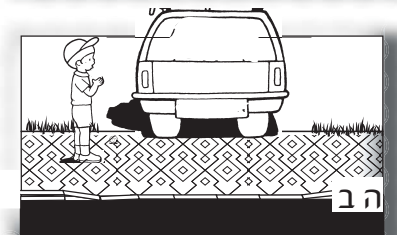
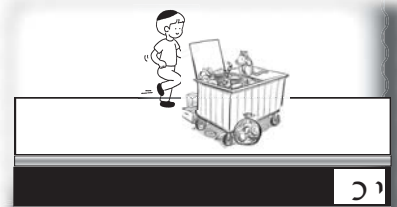
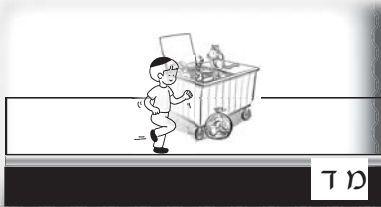
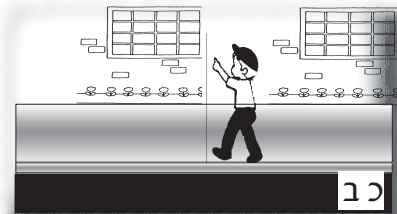
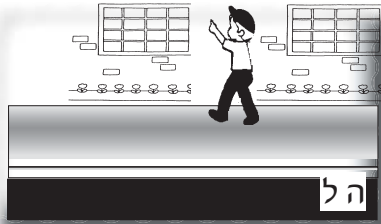

הליכה בטוחה

הליכה בטוחה במדרכה - דף סיכום

בכל שורה מופיעות שתי תמונות.

סמנו X על התמונה המראה התנהגות שאינה בטוחה במדרכה.
צבעו את התמונה הנכונה, המראה התנהגות בטוחה בהליכה במדרכה.

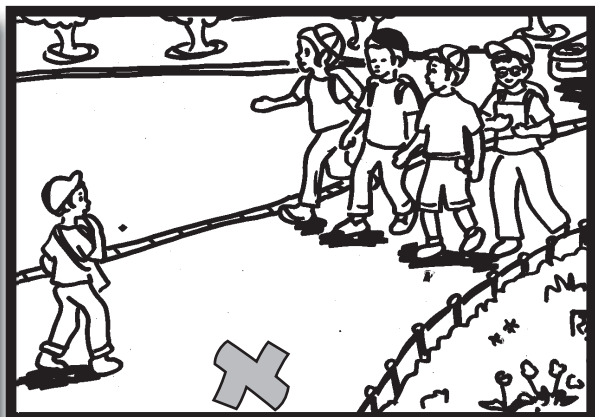
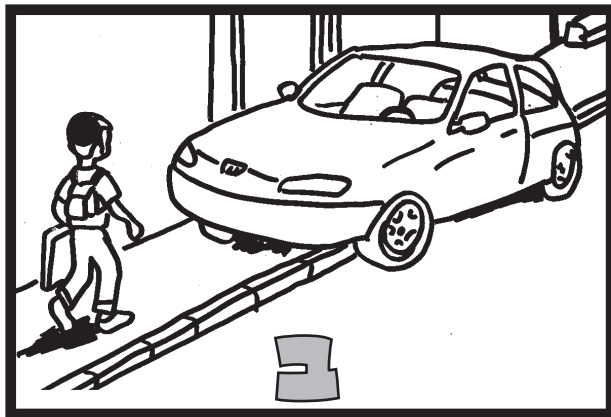

חברו את האותיות שמתחת התמונות בהן הילדים נוהגים נכון. מה קיבלתם?

הליכה בטוחה

מה הבעיה הטמונה בכל תמונה?

התבוננו בתמונות שלפניכם.

1 מה הבעיה המשותפת לשתי התמונות?

2 כיצד ניתן לפתור את הבעיה בתמונה א'?

3 כיצד ניתן לפתור את הבעיה בתמונה ב'?

4 אם קרה לכם מקרה דומה בדרך?

אם כן כיצד נהגתם?

חציית כביש

התנהגות בלתי זהירה, שאינה מתאימה לתנאי הדרך והסביבה, היא אחד הגורמים העיקריים של תאונות דרכים. רבים מאיתנו עוברים על חוקי התנועה מדי פעם באמתלות שונות: "אני אסתדר כבר עם הנהגים והולכי הרגל שמסביבי" "אין שוטר בסביבה" "אני נהג \ הולך רגל מיומן" "לי זה לא יקרה" וכו'. הבעיה היא שאת כל התירוצים הנ"ל אמרו הרבה אנשים שהשנה הם חלק מהסטטיסטיקה של נפגעי תאונות הדרכים. כדאי ללמוד כמה כללים, לחזור עליהם ולשנן אותם כדי לשנות נורמות של התנהגות בדרכים.

• לכביש לא מתפרצים. גם לא במעבר חצייה.

כשנהג נוסע במהירות של 30 קמ"ש המרחק שידרש לו כדי לעצור עצירה מוחלטת הוא 13 מטר. במהירות של 50 קמ"ש, שזוהי מהירות מותרת לנסיעה בדרך עירונית, המרחק יהיה 30 מטר. כל זאת בתנאי שהנהג עירני ועסוק רק במטלת הנהיגה, והכביש יבש ותקין.

הולך רגל שאינו עוצר ומתפרץ מיד אל הכביש גורם לנהג אחת משתי האפשרויות הבאות:

- א. לנסות לבלום, אך למרות זאת המכונית תמשיך בנסיעתה עד שתפגע בהולך הרגל הפזיז או תעצור בסמוך אליו בחריקת בלמים.
- ב. לנסות לסטות לצד ולסכן את הולכי הרגל ושאר משתמשי הדרך.

• בוחרים מקום בטוח לחצייה

1. גשר עילי או מנהרה תת קרקעית - במקומות אלו קיימת הפרדה מוחלטת בין הולכי הרגל לבין כלי הרכב השונים.
2. מעבר חצייה מרומזר - ברמזור יש הפרדה בזמן החצייה, כשהולכי הרגל עוצרים כלי הרכב נוסעים, ולהיפך. אך צריך לשים לב כי פעמים רבות בצומת מרומזר כאשר להולכי הרגל מאיר הרמזור ירוק, בפניה מימין גם לנהגים - ירוק. לכן, גם בירוק צריך לבדוק.
3. מעבר חצייה עם משמרות זה"ב - גם במצב זה יש הפרדה בזמן החצייה. כאשר משמרות הזה"ב עוצרות את כלי הרכב, יש אפשרות להולכי הרגל לחצות. אך גם כאן צריך לבדוק האם, אכן, כל הנמהגים מצייתים להוראות משמרות הבטיחות.
4. מעבר חצייה - יתרון מעבר החצייה הוא ששם נפגשים מספר רב של הולכי רגל וחוצים יחד את הכביש, עובדה המחייבת את הנהג לעצור עצירה מוחלטת לפני מעבר חצייה.
5. פינת רחוב - כשאין הסדר בטיחות להקלה בחציית כביש נחצה בפינת רחוב. בבראשית ל"ח, י"ד נאמר על תמר "ותשב בפתח עיניים". רש"י הקדוש מסביר: "בפתיחת עיניים, בפרשת דרכים." בפרשת דרכים, בצומת, העיניים שלנו כאילו נפתחות יותר, שדה הראיה רחב יותר, להולך הרגל יש שליטה על יותר כיוונים כדי לבחון את מצב התנועה בכביש. מאידך, לפעמים צומת הוא מקום סואן יותר מסתם קטע כביש ולא כל כך מומלץ לחצות בו את הכביש. לכן, במקרה ואין מעבר חצייה הולך

הרגל ישקול את המצב בשטח ויחליט היכן בטוח יותר לחצות, בפינת הרחוב או באמצעו.

• עוצרים צעד או שניים לפני שפת המדרכה

- קודם כל עוצרים, לפחות צעד אחד לפני שפת המדרכה. מדוע?
- הצפיפות הרבה של כלי הרכב שעל הכבישים גורמת להם להתקרב מאד למדרכה. הולכי רגל שעומדים על שפת המדרכה, קרוב לכביש, עלולים להפגע מעצמים בולטים מהרכב, כגון: מראה וכדומה.
 - הדף האוויר הנוצר מתנועת כלי רכב כבדים ומהירים עלול לשבש את היציבות של הולך הרגל.
 - דחיפה כלשהי לא מכוונת עלולה להוריד את הולך הרגל לכביש.

• מביטים לכל הכיוונים

- מה מחפש הולך הרגל במבטו?
- מוודא שבמקום זה לא מסתירים לו את הכביש והוא אינו מוסתר מעיני הנהגים.
 - מסתכל לכל הכיוונים וגם מעבר לפינת הרחוב. מכוניות רבות נעות בצד שמאל של הכביש ויש כלי הרכב הפונים ימינה, ואחרים הפונים שמאלה. מכוניות יוצאות מחנייה של חצר, אופנועים יכולים להפתיע מכל כיוון. לכן, מסתכלים שוב, ועוד פעם, עד שמשוכנעים שאין כלי רכב מתקרב.

• מאזינים לקולות התנועה

רעש המנועים, צפירות כלי רכב, צפירת הסירנה של רכב ביטחון - כל אלה מלמדים על מצב התנועה. לכן האזנה לפני החצייה חשובה.

כאשר הכביש פנוי,

• חוצים בקו ישר ובהליכה מהירה וממשיכים להסתכל לכל הכיוונים

את הכביש חוצים בזריזות בקו הישר והקצר ביותר. בחצייה באלכסון שוהים זמן רב יותר על הכביש, בנוסף, החוצה באלכסון רואה פחות טוב את מה שמאחוריו. (כיום, ניתן להבחין במעברי חצייה שמלכתחילה צבועים באלכסון, במקרה זה חוצים על פי הסימון של מעבר החצייה).

הרמזור הירוק והאדום

- האור הירוק אומר: בדוק אם הכביש פנוי, וודא שאכן כל התנועה נעצרה, שאין רכב בטחון נוסע כעת, שאין אור ירוק למכוניות מהפניה מימין, רק לאחר מכן תוכל לחצות את הכביש.
- כשהאור הירוק מתחלף לאדום באמצע החצייה, אין לחזור ואין להתמהמה, אלא יש לסיים את חציית הכביש במהירות. להולך הרגל יש די זמן להשלים את החצייה לפני שיתחלף הרמזור לאור ירוק עבור הנהגים.
- כאשר רואים מרחוק אור ירוק להולכי רגל, אין לרוץ אל מעבר החצייה. מוטב להמתין להופעת האור

חציית כביש

הירוק מחדש ורק אז לחצות. אמנם זה גוזל מעט זמן, אבל עדיף לאבד רגע בחיים מאשר חיים ברגע.

חצייה בתנאים מורכבים

הנהג האדיב

- לפני רכב גבוה כמו אוטובוס, משאית וכד' לעולם לא נחצה!
אם נהג מכונית קטנה עוצר לנו לפני מעבר חצייה:
עדיף לא לחצות אלא להמתין שהכביש יהיה פנוי לגמרי, אך במידה ועמוס מאד ואין אפשרות כזו, אז:
1. בודקים מה קורה בנתיב השני.
 2. יוצרים עם הנהג קשר עין - מביטים ומוודאים שהוא באמת עצר בשבילנו, ושהוא מחכה עד שנחצה.
 3. בודקים אם אין רכב עוקף.
 4. עוברים עד קצה הרכב שעצר, בודקים שהכביש פנוי ואין רכבים שמתכוונים לעקוף.
 5. כאשר הכביש פנוי, ממשיכים לחצות בקו ישר ובהליכה מהירה.
 6. כאשר מגיעים למדרכה אפשר לסמן לנהג "תודה" בתנועת יד או ראש.

חצייה בין מכוניות חונות

- חוצים בין מכוניות חונות רק כשאינן אפשרות אחרת, מכוניות חונות לאורך כל הרחוב ואין מעבר חצייה קרוב.
1. בוחרים את המקום המתאים ביותר לחצייה. עדיף מעבר בין כלי רכב נמוכים, שיש ביניהם מרווח גדול.
 2. בודקים שאין נהגים במכוניות החונות שבוחרים לחצות ביניהן.
 3. מתחילים לחצות לפי הכללים.
 4. עוצרים כאשר מגיעים לקצה המכוניות החונות.
 5. בודקים שהכביש פנוי וממשיכים בחצייה על פי הכללים.

חצייה בצומת לא מרומזר

צומת - מפגש של שני כבישים או יותר.
בצומת כלי הרכב מגיעים מכיוונים שונים, ועל כן החצייה בצומת דורשת שימת לב והתרכזות בתנועות המכוניות. טרם נחצה בצומת, נבדוק היטב מהם הכיוונים מהם יכולים כלי הרכב להגיע. נתבונן סביבנו, לכל הצדדים: ימינה, שמאלה, קדימה **וגם מאחורה**.

חציית כביש עם שטח הפרדה

שטח הפרדה הוא כל מבנה, אי תנועה, סימון שטח על פני הדרך, גינה, שטח לא סלול, המחלקים את הדרך לארכה.
הולך רגל החוצה במעבר חצייה עם שטח הפרדה (אי תנועה, על פי רוב) צריך ליישם את כל כללי חציית

חציית כביש

הכביש פעמיים:
פעם ראשונה - מהמדרכה לאי התנועה,
פעם שנייה - מאי התנועה למדרכה שממול.

חציה בקבוצה

כאשר חוצים בקבוצה אין לסמוך על חברים בבדיקת מצב התנועה. אלא, כל אחד סומך ואחראי אך ורק על עצמו. על כל אחד מחברי הקבוצה להביט לכל הכיוונים, להאזין לקולות התנועה ולחצות רק כאשר הכביש פנוי.

חשוב לזכור!

ילד עד גיל תשע לא חוצה את הכביש לבד. גם בגיל תשע צריך לבדוק אם הוא מסוגל לחצות כל הכבישים הנקרים בדרכו. אם הכבישים סואנים במיוחד, או במצבי תנועה מורכבים לא ניתן לו לחצות לבד. תמיד כדאי ללמד ולהנחות את הילדים להעזר במבוגר מוכר בעת חציית כביש סואן או בעייתי. המורים צריכים להעיר את תשומת לבם של ההורים לבדוק האם ילדם בן ה-9 מסוגל לחצות לבד את כל הכבישים הסואנים או במצבי תנועה מורכבים.

חציית כביש

כללי חציית הכביש

יוסי רוצה לחצות בבטחה, השלימו את הכללים שעליו לזכור והתאימו את התמונה.

1. _____

2. _____

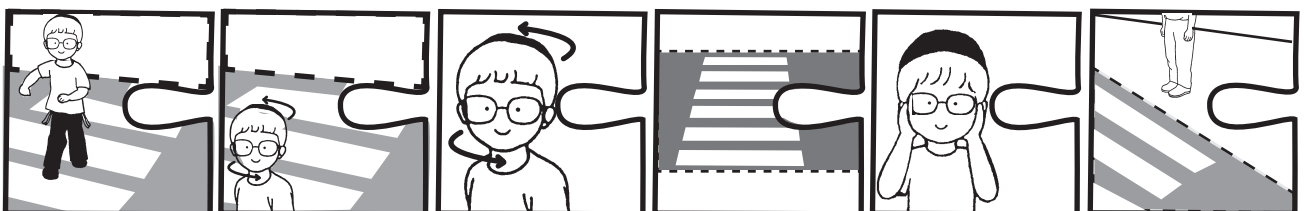
3. _____

4. _____

אם הכביש פנוי...

5. _____

6. _____

חציית כביש

כלל ראשון-

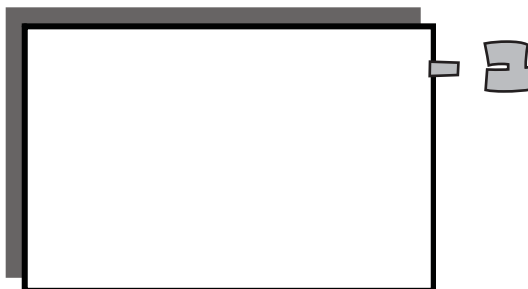
בוחרים את המקום הבטוח ביותר לחציה

התאימו את התמונות המצורפות על פי מדרג העדיפויות:

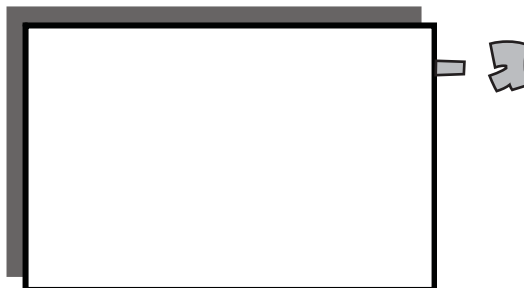
אם יש גשר או מנהרה-
אין טוב מהם לחציה!

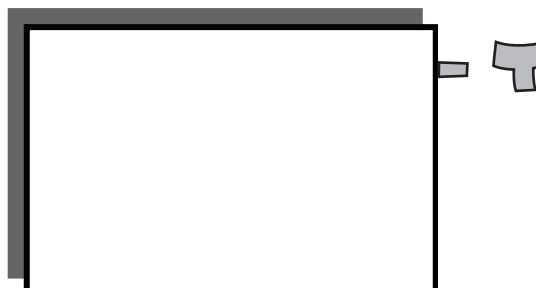
מעבר חצייה מרומזר,
טוב מאד, אך גם בירוק
צריך לבדוק!

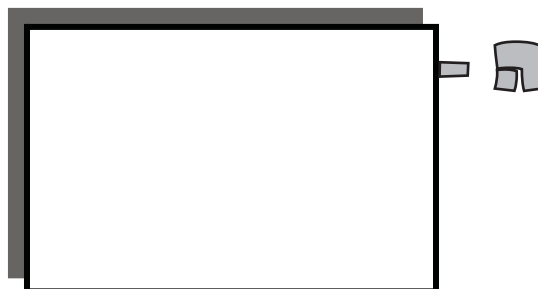
מעבר חצייה עם משמרות זה"ב
גם הוא טוב מאד.

מעבר חצייה לא מרומזר-
טוב כשחוצים לפי הכללים

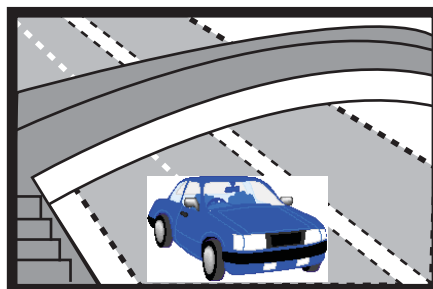
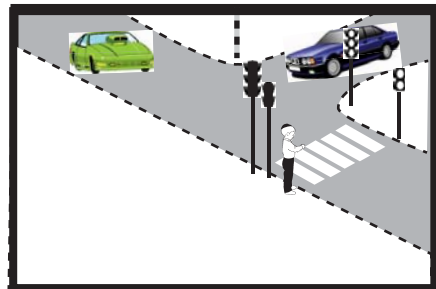
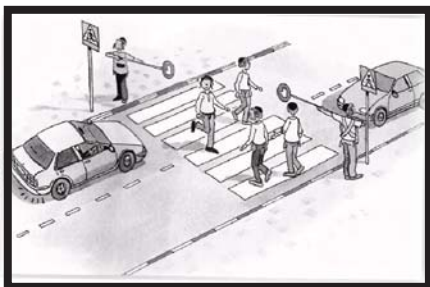
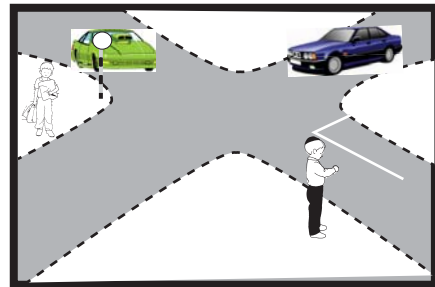
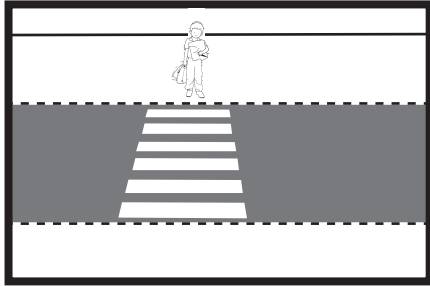

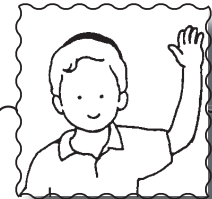
אין גשר או מנהרה,
ואין מעבר חצייה,
נבחר מקום בו שדה הראיה טוב,
שבו אין מכוניות חונות
אנו רואים מרחוק ונראים היטב.

חציית כביש

מדרג העדיפויות - דף גזירה

**כלל שני-
עוצרים צעד או שניים לפני שפת המדרכה**

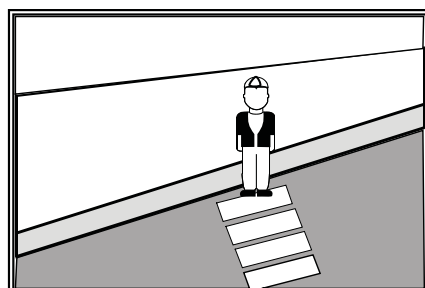
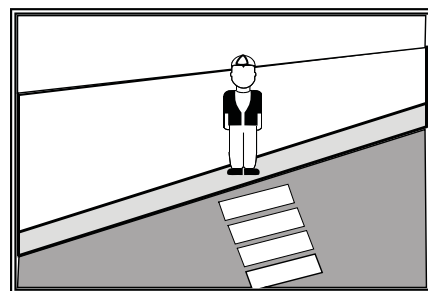
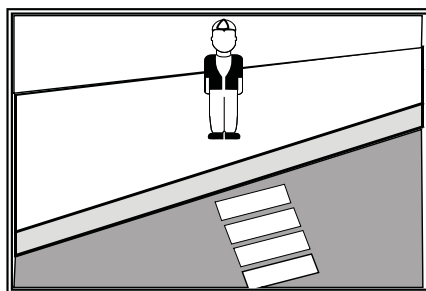
מדוע יש לעצור צעד או שניים לפני שפת המדרכה?

סמנו על יד כל משפט נכון או לא נכון.

- א.** הצפיפות של כלי הרכב בכביש גורמת להם להתקרב מאד למדרכה. נכון / לא נכון
- ב.** הנהגים יבחינו בהולך הרגל מרחוק. נכון / לא נכון
- ג.** הדף האוויר הנוצר מתנועת כלי רכב כבדים ומהירים, עלול לשבש את היציבות של הולך הרגל. נכון / לא נכון
- ד.** העמידה סמוך לכביש חוסמת את המעבר להולכים על המדרכה. נכון / לא נכון
- ה.** דחיפה כל שהיא, אפילו לא מכוונת עלולה להוריד את הולך הרגל לכביש. נכון / לא נכון

דני רוצה לחצות את הכביש, באיזו תמונה הוא עומד במקום הנכון?

סמנו X על התמונה שמראה התנהגות שאינה נכונה.

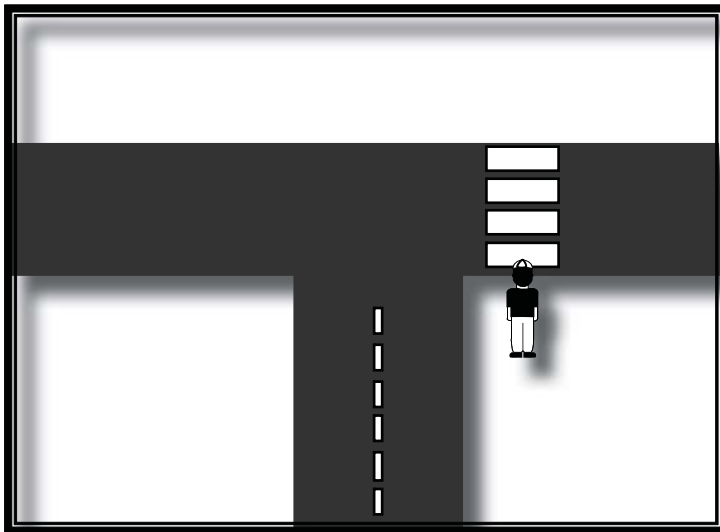
חציית כביש

כלל שלישי - מביטים לכל הכיוונים

דני רוצה לחצות את הכביש. להיכן עליו להסתכל? -

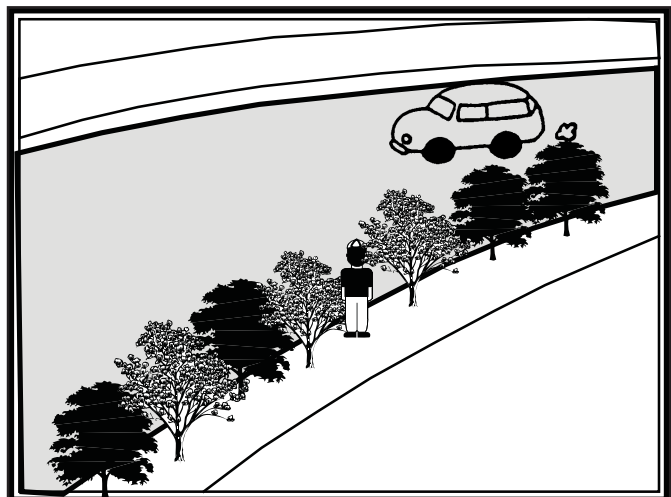
סמנו ב-√ את התשובה הנכונה.

- להסתכל ימינה
- להסתכל שמאלה
- להסתכל מעבר לפינה
- להסתכל לכל הכיוונים

דני בוחן היטב:

היכול הוא לראות היטב את הכביש? כן/לא
 האם הנהגים רואים אותו היטב? כן/לא
 האם זהו מקום טוב לחצייה? כן/לא
 נמקו! _____

נקפיד תמיד לראות ולהראות !!!

חציית כביש

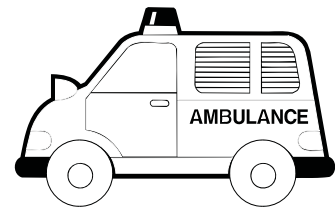
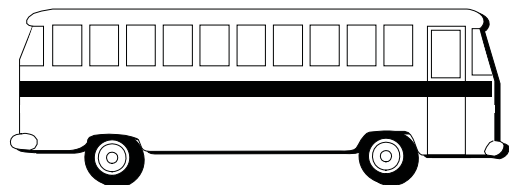
כלל רביעי- מקשיבים לקולות התנועה

השלימו:

האזנה לפני חציה _____ מאד.
 היא מלמדת אותנו על מצב _____ בכביש.
 נאזין _____ של מכונית מתקרבת,
 שעדיין לא _____ בה,
 וכן _____ של רכב _____ המתקרב
 במהירות.

צבעו להנאתכם את כלי הרכב השייכים לקבוצת רכב בטחון:

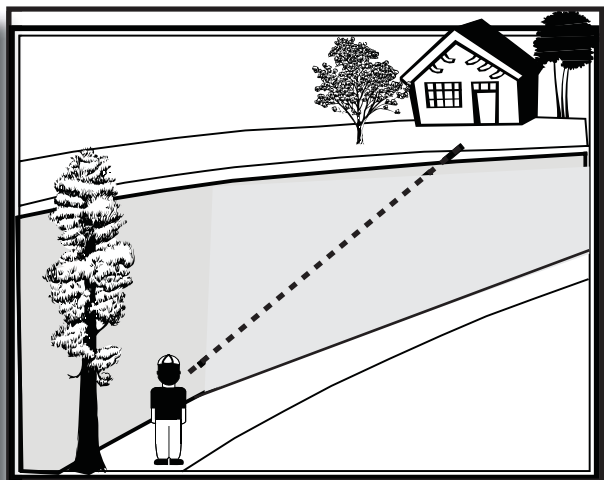
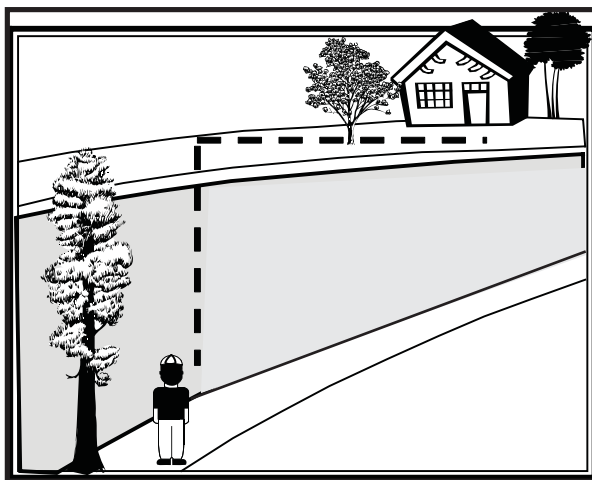
חציית כביש

כלל חמישי - חוצים בקו ישר ובהליכה מהירה

דני רוצה להגיע הביתה בבטחה. באיזו דרך יבחר ?

סמנו ✓ במשבצת המתאימה

מדדו בסרגל את אורך המסלול של דני על הכביש

באיזו תמונה דני ימצא פחות זמן על הכביש ? _____
 השלימו את הכלל: _____ כי הוא יותר !

חשבו וענו:
 מדוע אסור לרוץ בכביש?

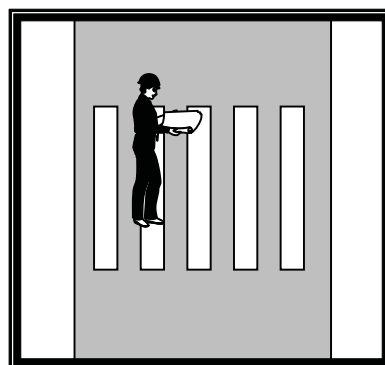
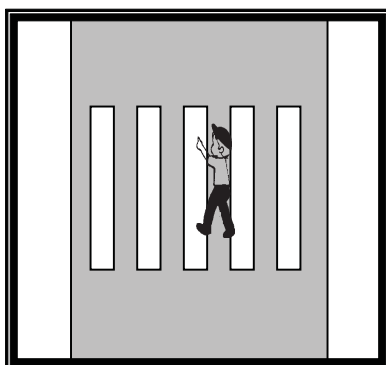

חציית כביש

כלל שישי- ממשיכים להסתכל לצדדים בזמן החצייה

תארו כיצד הולך הרגל חוצה את הכביש :

צבעו את התמונה בה הולך הרגל חוצה כהלכה.

לסיכום: מספרו את כללי החצייה לפי סדר ביצועם:

ממשיכים להסתכל לצדדים בזמן החצייה	☐
בוחרים את המקום הבטוח ביותר לחצייה	☐
מקשיבים לקולות התנועה	☐
מביטים לכל הכיוונים	☐
חוצים בקו ישר ובהליכה מהירה	☐
עוצרים צעד או שניים לפני שפת המדרכה	☐

לבטיחותינו נשתדל וישמרנו הקלו

חציית כביש

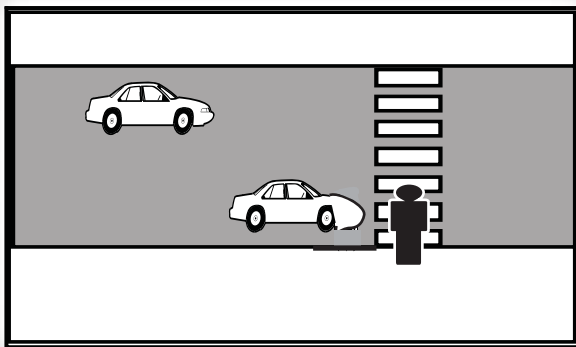
הציייה מורכבת

תנו כותרת מתאימה:

ליד מעבר החצייה עוצרת מכונית והנהג מסמן לך לעבור.

צבעו באדום את הרכב העלול לסכן את הולך הרגל.

שימו לב!
תמיד עדיף לסרב
ולחכות שהכביש יהיה פנוי לגמרי

סכמו את כללי החצייה השיכים למצב שמופיע בתמונה:

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____
- ה. _____
- ו. _____

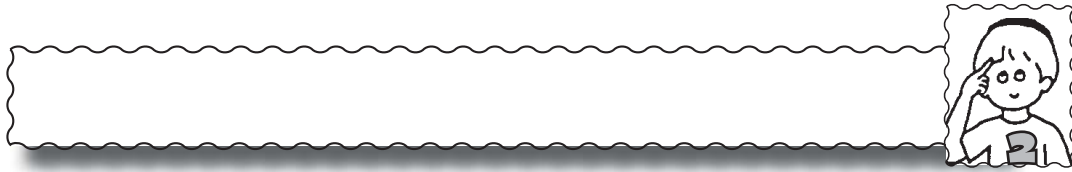
התחילו מהאות המודגשת, לכו לכל הכיוונים ישר ולא באלכסון ומצאו כלל חשוב.

ה	ל	ל	ם	ל	א	נ	ח	צ	ה	נ
ו	ע	ו	ר	י	נ	פ	ל	א	ל	א
ב	ג	ב	כ	!	ה	ד	ו	ת	ר	מ

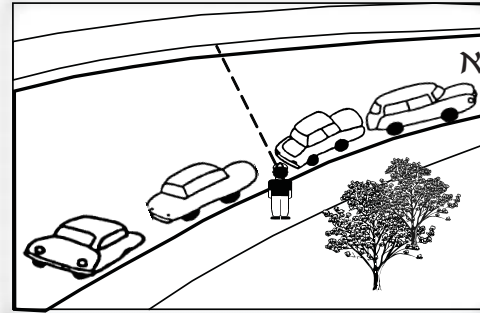
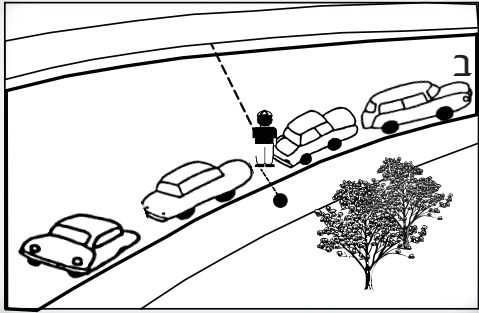
הכלל: _____

חציית כביש

תנו כותרת מתאימה:

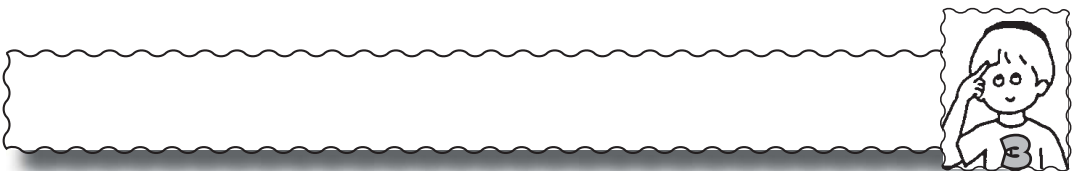

באיזו תמונה עומד אבי במקום הנכון?

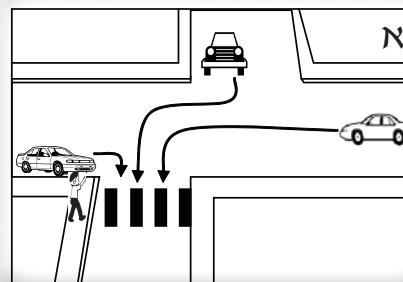
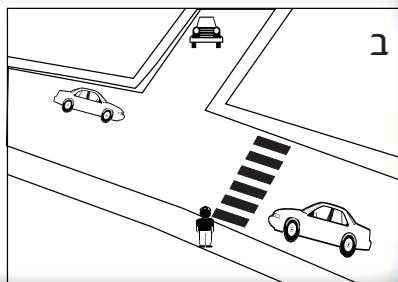
ב

א

מדוע?

תנו כותרת מתאימה:

התבוננו בתמונה א!

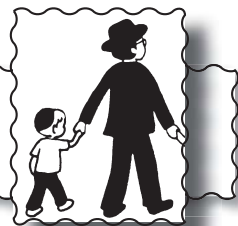
לאילו כיוונים על יוסי להתבונן?

בתמונה א' מראים החיצים את כל הכיוונים מהם עלולים כלי הרכב להגיע למעבר חצייה.

סמנו חיצים דומים בתמונה ב!

חציית כביש

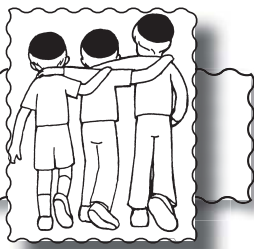

חצייה עם ילד קטן

חיוננו של אבי,
 אחר הצהרים יציאתי לצונה עם אחי הקטנים, יוסי ואיזיק, בהזדעזענו אמרנו
 החצייה, הורגנו יוסי ואמוז בעלגנו של איזיק הקטן והגמלנו בחצייה, אפגע
 אצל מאורז מכהיל ומסוכן אשך הסגיים בחסדי שמים בנס גדול ועל כך יציאתי
 אספר אר...
 אמרנו אכביש כאה יוסי אג מפרו הטוב מעפף או אשום, באוגו כגע עסק יוסי אג
 העלצה והחל ארול לעברו מבהיל אשים אב אמכונג הקרבה מהנגיה הנעדי הס"ד
 הצליח הנחך אבאום ממש השנייה האמכונה לפני שפגע היוסי ...

מה היתה טעותו של אבי ?
 מה היה עליו לעשות? כתבו זאת בלשון הוראה !

חצייה בקבוצה

צבעו כל משבצת שנייה וגלו כיצד נחצה בקבוצה :

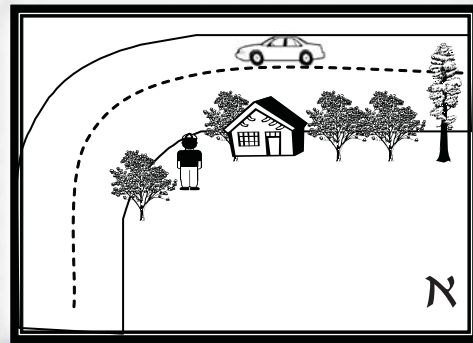
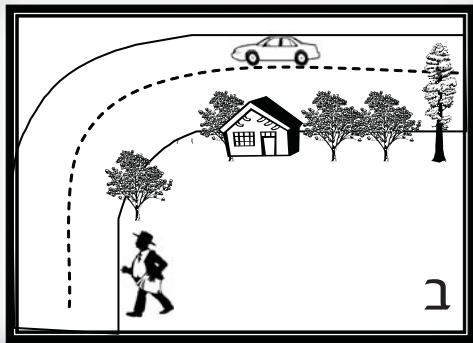
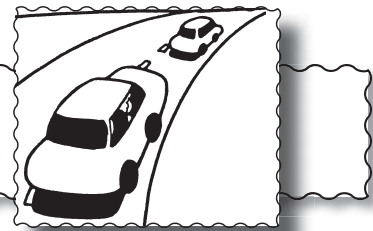
				ש	ב	ט	ח	מ	צ	ח	י	א	ה	ר	ב			
				ל	ק	נ	ב	ש	ו	ג	צ	ד	ה	ק	ל	ע	א	
				פ	א	ז	ס	ל	מ	פ	ו	ר	כ	י	ע	ד	ל	ק
				ש	ב	ק	ה	ר	ב	י	ע	א	ס	ה	א	י	ט	ה
				ט	א	ז	ח	ד	ר	ל	א	כ	י	ר	ל			
				ה	מ	ת	ע	מ	ש	צ	י	פ	!					

מה קבלתם?

חציית כביש

הציה בעיקול

צבעו בשחור בכל תמונה את קטע הכביש אותו רואה הולך הרגל.

ב

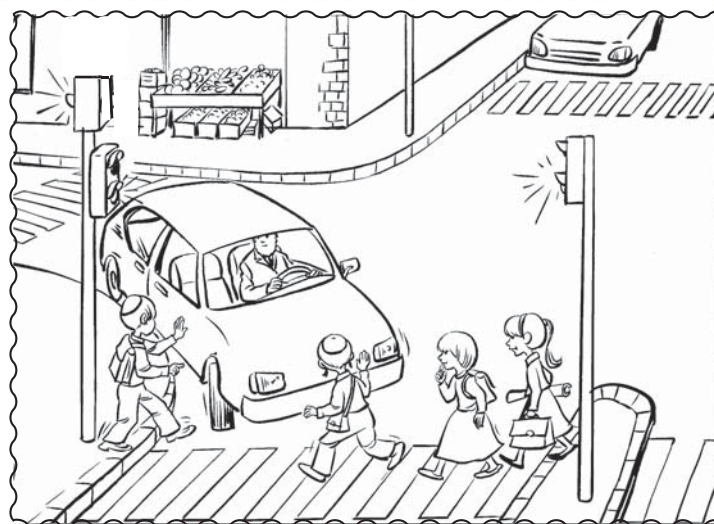
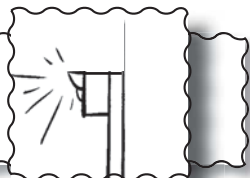
א

באיזו תמונה הולך הרג עומד במקום הנכון?

מדוע?

כיצד נחצה בקרבת עיקול?

הדמזור הצהוב

מה משמעות הדמזור הצהוב?

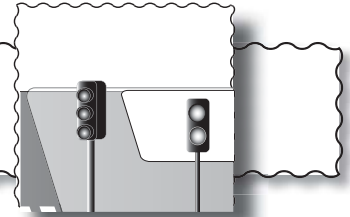
להולכי הרגל:

לרכבים:

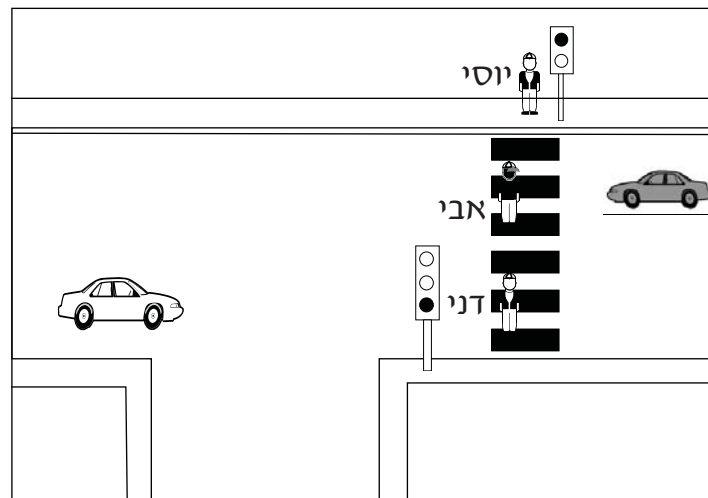

חציית כביש

האור היה ירוק

אבי, דני ויוסי צעדו יחדיו לתלמוד תורה. בדרכם התקרבו למעבר חצייה מרומזר, עוד ממרחק הבחינו שהאור להולכי רגל היה ירוק. יוסי החליט להמתין לרמזור הבא, אך אבי ודני, מיהרו לחצות. לפתע התחלף האור לאדום. אבי חזר מיד לאחוריו, ודני המשיך במהירות לצד השני.

השלימו:

1. מי מהשלושה פעל בצורה הנכונה ביותר? _____ צבעו אותו בירוק.

2. מי מהשלושה חצה בצורה אסורה ומסוכנת? _____ צבעו אותו באדום.

מה עלול לקרות לו? _____

חציית כביש

סקרנות

מר משה עמד על הכביש. בידו האחת מסגרת ברזל גדולה, בידו השניה מיכל צבע לבן. כל ילדי השכונה עמדו על המדרכה וצפו בהתענינות כיצד מר משה צובע את מעבר החציה. לאחר שסיים שאלו אותו הילדים:

כתבו את השאלות ששאלו הילדים:

גם מר משה היה סקרן לדעת כמה דברים.

מר משה שאל: האם _____

חיים ענה: כן, אנחנו משתדלים לחצות במעבר חצייה.

מר משה שאל: כיצד _____

יוסי ענה: אנחנו עוצרים צעד לפני שפת המדרכה, מביטים לכל הכיוונים, מאזינים לקולות התנועה וכשהכביש פנוי חוצים בקו ישר ומהר.

מר משה: מה _____

אלי: בכביש סואן אנו מבקשים עזרת מבוגר.

מר משה: האם _____

צביקה: לא. ליד בית ספרנו אין משמרות בטיחות.

איך, לדעתכם, הרגיש מר משה לאחר השיחה עם הילדים? _____

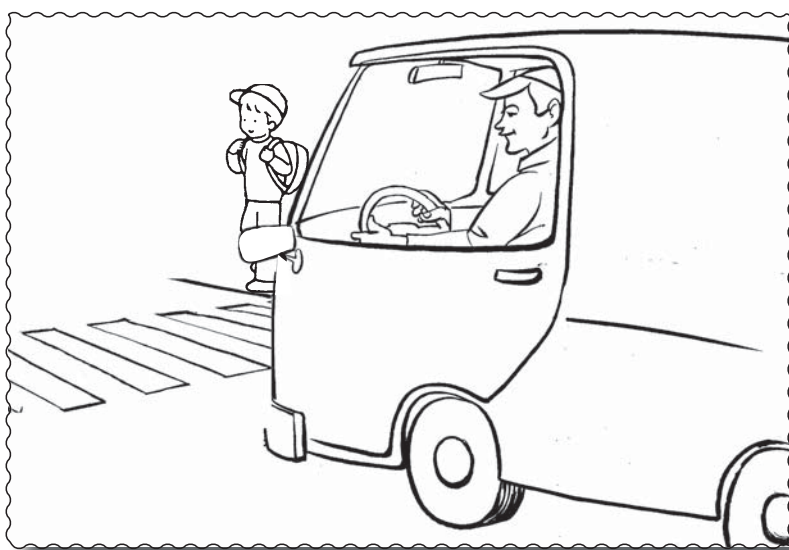
האם ראיתם, פעם, כיצד צובעים מעבר חציה? _____

כתבו על כך במחברתכם.

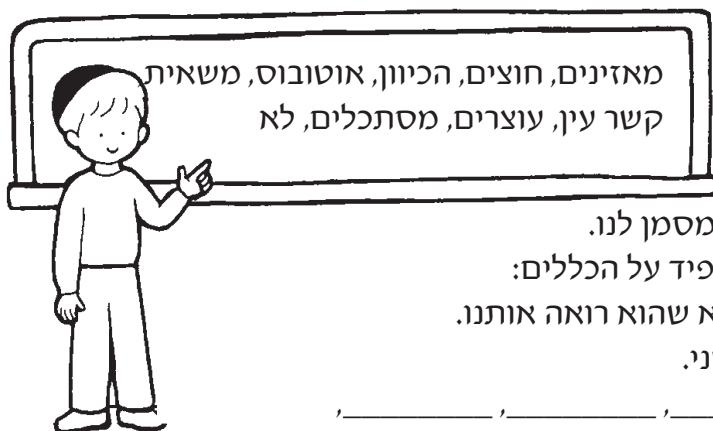
הנהג האדיב

דוד חזר היום בצהרים מהתלמוד תורה וסיפר בבית את אשר קרה לו בדרך: "כשעמדתי לחצות את הכביש, בדרך לתלמוד תורה, עצרה משאית גדולה והנהג סימן לי בידו לעבור. הרגשתי בטוח וחצייתי את הכביש בחסותו של נהג המשאית האדיב. כשהייתי באמצע הדרך שמעתי חריקת בלמים. אני לא מבין מהיכן הגיעה פתאום מכונית. בנס ניצלתי מתאונת דרכים".

עמו על השאלות הבאות:

1. האם אפשר לסמוך על הסימן של הנהג? מדוע?
2. מה הייתם עושים במקומו של דוד?
3. מה קרה? מדוע נשמעה חריקת בלמים?

נספח §

- נעדיף _____ לחצות כאשר נהג מסמן לנו.
אם בכל זאת החלטנו לחצות, יש להקפיד על הכללים:
א. ליצור _____ עם הנהג ולודא שהוא רואה אותנו.
ב. לבדוק את הכביש מ _____ השני.
ג. כשמגיעים לקצה הרכב: _____, _____, _____
וכשאינ רכב _____.
כאשר נהג _____ או _____ עוצר - לא חוצים!

התבוננו בתמונה שלמעלה ופיתחו במחברתכם את תאור הארוע מנקודת מבטו של הנהג.

חציית כביש

הרמזור

א. המשפטים התבלבלו, סדרו אותם.

א. עוצרים אדום באור

ב. בודקים ירוק באור עוברים ואז

ג. בשעת אלא חצייה אם האור לא התחלף חוזרים במהירות לאחור ממשיכים לחצות

ד. צהוב באור מהבהב לבדוק אם צריך מכונית לא מהפינה מגיעה

גזרו את הדמויות, והדביקו אותם במקום המתאים.

צבעו את פנסי הרמזור בצבעים מתאימים.

בחרו אחת מהאפשרויות הבאות:

כתבו דו שיח בין האיש האדום ברמזור לבין האיש הירוק.

כתבו דו שיח ביניכם לבין אחת מהדמויות ברמזור.

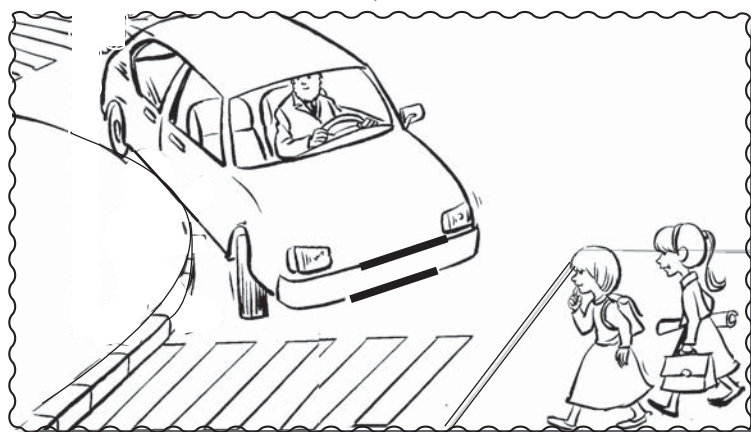
קשר עין

ברוריה ושולמית עומדות על המדרכה, לפני מעבר החצייה. הרחוב עמוס בכלי רכב ואין אפשרות להמתין שהוא יהיה פנוי לגמרי.

נהג, שנסע באותה העת על הכביש, עצר את רכבו. ברוריה אמרה: "כעת אפשר לחצות את הכביש". שולמית עצרה בעדה ואמרה:

"חכי עוד רגע..."

מי משתיהן צדקה? נמקו!

א. חפשו במילון וכתבו את ההגדרה למושג "קשר עין".

ב. הביעו בצורות שונות את המושג, כמו: ציור, תמונה, שיר, ספור, חויה אישית וכד'

א. ההגדרה:

ב.

הרחוב סביב מלא בגרויים המסיחים את דעתם של משתמשי הדרך ובכך יוצרים "קצר" בתקשורת. כתבו שלושה גירויים המסיחים את דעתו של הולך הרגל.

כתבו שלושה גירויים המסיחים את דעתו של הנהג.

כאשר הולך הרגל רוצה לחצות את הכביש, עליו ליצור קשר עין עם הנהג, על מנת לוודא שהנהג ראה אותו והוא מאפשר לו לחצות את הכביש בבטחה.

שנון כללי חציית כביש

גזרו את הריבועים בקו המקווקו.

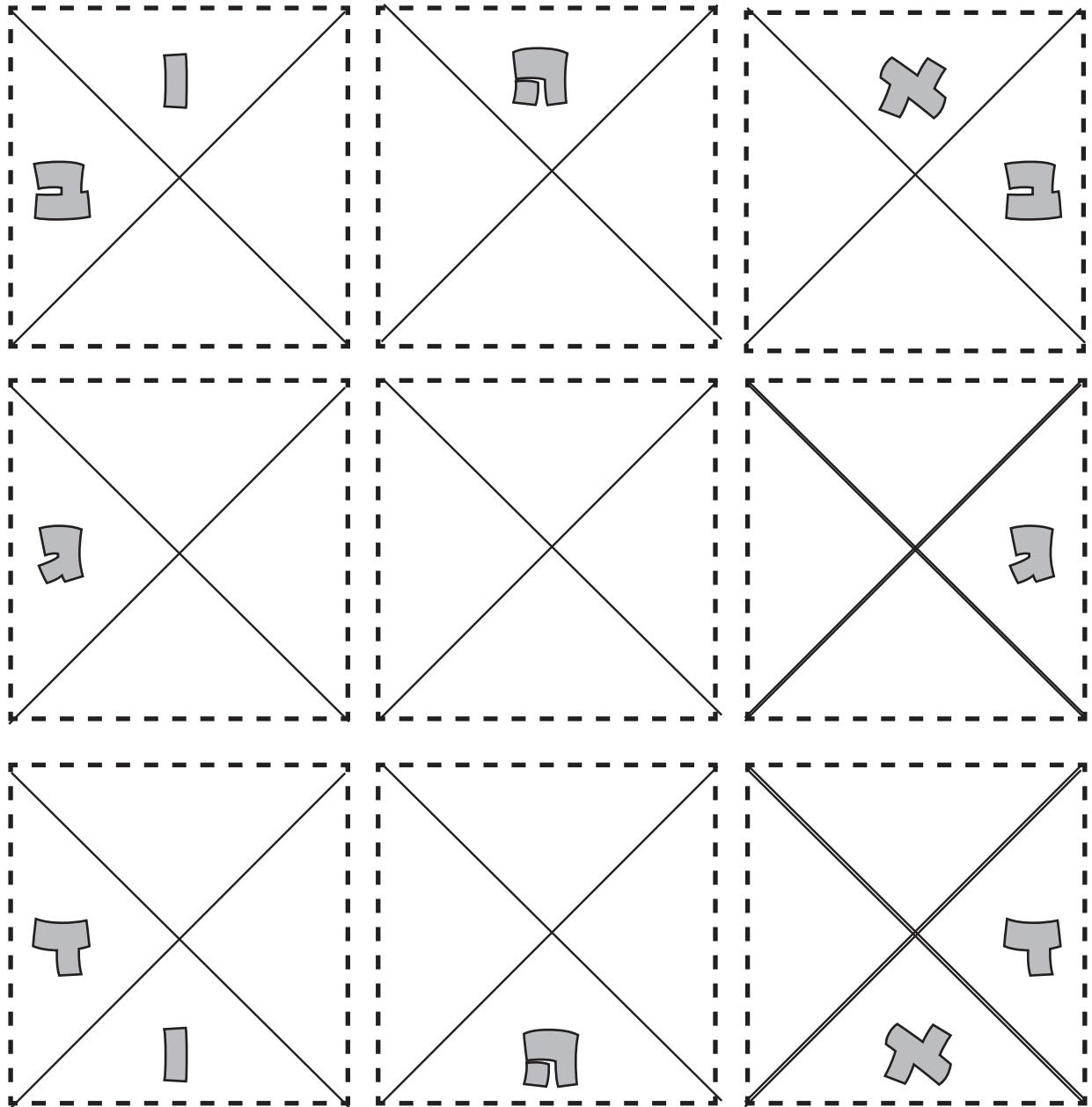
הדביקו את הריבועים בדף הבא בסדר הנכון, כך שכל משולש ישלים משפט של המשולש מהריבוע הצמוד לו (המשולשים הקיצוניים ישלימו את הנגדיים להם לפי הדוגמה באותיות).

קבלתם **חי** כללים חשובים לשמירה על החיים בחציית כביש. **צבעו** כל כלל (שני משולשים המשלימים זה את זה) בצבע שונה.

<p>כי בהם יש הפרדה מוחלטת בין הולכי הרגל לכלי רכב. הכללי השלישי ממשיכים לחצות במהירות. בחציית כביש הוא:</p> <p>בחצייה בקבוצה נקפיד</p>	<p>כי עלולים חלילה ליפול לכביש. הכלל הראשון בחצייה חוצים את הכביש בקו ישר.</p>	<p>להתרחק מהפינה ולהאזין במיוחד. כשרמזור מתחלף לאדום באמצע חצייה, מה מורה רמזור צהוב להולכי רגל?</p> <p>עוצרים צעד או שנים ולפני שפת המדרכה</p>
<p>מאזינים לקולות התנועה. בזמן החצייה ממשיכים להסתכל, גשר ומנהרה הם כי הוא הכי קצר.</p> <p>זוהי חצייה מסוכנת, נאמר: לא תודה!</p> <p>גשר ומנהרה הם כי הוא הכי קצר.</p>	<p>זהירות! כלי רכב יכולים לעבור בהגיעי לאי תנועה בחצייה בקרבת צומת, נביט לכל הכיוונים מהם יכולים כלי רכב להגיע. נהג משאית אדיב העוצר עברונו בחצייה בעיקול נקפיד</p>	<p>לא לסמוך על החברים. עצור בטרם תמשיך בחצייה. הכלל הרביעי בחציית כביש הוא: כדי שלא יברח בפתאומיות לכביש. מסתכלים לכל הכיוונים. עוצרים צעד או שניים לפני שפת המדרכה,</p>

חציית כביש

הכרת השכונה

1. הסביבה שלי - שכונת המגורים

שכונת מגורים ממוקמת בתוך גבולותיה המונציפליים של העיר. הדפוס העיקרי המאפיין אותה הוא המגורים. לא נכללים בה שטחי תעשייה, מרכז עסקים ראשי (מע"ר) או דרכים מהירות. בתחום השכונה מצויים שרותים קהילתיים שהתושבים נזקקים להם בחיי היום יום; מוסדות חינוך, בתי כנסת, מוסדות בריאות- מרפאה מקומית, טיפת חלב, מסחר ושרותים- חנויות קטנות, בתי מלאכה זעירים, שרותים ציבוריים ועיסקיים- בנק ובית דואר, בדרך כלל.

אופי התאונות בשכונת מגורים

בשכונת מגורים שייכים רוב כלי הרכב הנוסעים ברחוב לתושבי השכונה. התושבים יוצאים בבוקר למחוז חפצם ושבים בשעות הצהריים ואחר הצהריים לביתם. במשך רוב שעות היום ניכרת בשכונה תנועת כלי רכב דלילה בלבד בהשוואה לרחובות הראשיים של העיר. עובדה זו מעודדת את הולכי הרגל לראות את מרחב המחיה הטבעי שלהם לא רק במדרכות אלא גם בכביש ובמגרשי החניה. במילים אחרות, הולכי רגל בשכונת מגורים הולכים בכביש, מטיילים בו עם עגלות תינוקות, נעצרים לפטפט עם חברים, הילדים משחקים בכביש ובמגרשי חניה.

ברחובות של שכונת מגורים כמות כלי הרכב דלילה יחסית ומאפשרת לנהגים המעטים העוברים בשכונה להגביר את מהירות הנסיעה מעבר לאפשרותם לעצור בקלות ולהגיב במהירות להופעה של הולכי רגל, רוכבי אופנים או כלי רכב אחר. תופעה זו מוכרת במיוחד ברחובות שכונתיים שלהם מבנה ארוך, רחב וישר. מהירות נסיעה שאינה מתאימה לאופי הרחוב מסכנת את בטחונם של התושבים ובפרט של הקשישים ושל הילדים.

הסדרי חניה בשכונה עשויים לקבוע לא מעט את התרחשות התאונה, בעיקר לילדים. פעמים רבות משמש מקום החניה גם מקום אידיאלי למשחקי הילדים בשעות הפנאי. בפרט כשאין לילדים מקום חילופי לשחק בו.

בנוסף על רחובות המגורים נמצאים בשכונה גם מרכז מסחרי, חנויות ואתרים מחוללי תנועה כמו: בתי ספר, גני ילדים, מתנ"סים וכדומה. ישנם גם רחובות "אוספים" את תנועת כלי הרכב מרחובות המגורים שדרכם עוברת התנועה לרחובות הראשיים של העיר. המאפיין של רחובות אלה הוא שעוברים בהם קווי אוטובוסים והולכי רגל חוצים אותם בעברם מחנות לחנות - הכל בקונפליקט ובאיטנראקציה עם תנועת כלי הרכב השונים. הפעילות והחיים הטיפוסיים בשכונת מגורים הם למעשה הבסיס לתאונות בשכונה.

הגורמים המשפיעים על מצב הבטיחות בשכונה:

- מיקום השכונה: קרוב למרכז עסקים ראשי או בשולי העיר.
- אופי רשת הדרכים החוצה את השכונה; אורך הרחובות, רוחב הכבישים, רוחב המדרכות, מבנה הצמתים, האם קיימים שבילים לאופניים ולהולכי רגל.
- מספר התושבים והצפיפות.
- תחזוקה ותשתית.
- מגרשי משחקים, מגרשי חניה ומיקומם ברחבי השכונה.
- הרכב האוכלוסיה: מבנה התעסוקה, הרמה הכלכלית (בעלות על רכב פרטי) והרכב הגילאים.
- נפח התנועה המנועית העוברת בשכונה.

גיל התושבים הנפגעים בתאונות בשכונות:

הנפגעים העיקריים בשכונות מגורים הם ילדים צעירים מגיל שנה עד 14, וקשישים מעל גיל 65. חשוב לציין שאף על פי שחלקם של הקשישים באוכלוסיה לא גדול, הרי חלקם בתאונות גבוה ומגיע לכ-20%.

ארוע תאונת דרכים בשכונת מגורים הוא חוויה בעלת משקע רגשי קשה ביותר, לא רק לפרט הנפגע ולמשפחתו, אלא לכל התושבים הגרים בסביבה. בשכונת מגורים כולם מכירים את כולם, אם בגלל הקשרים החברתיים הבלתי פורמליים הנוצרים ברחוב, הקשרים ברחוב בין הילדים לבין עצמם ובין הילדים וההורים, אם זה בגלל הפגישות במכולת, בתחנת האוטובוס בדרך לעבודה, בקופת חולים או בטיפת חלב. על כן, כל ארוע חריג הקורה למישהו בשכונה הופך לשיחת היום, על אחת כמה וכמה כאשר נפגע מישהו מהשכונה בתאונת דרכים.

בזכרון השכונה יש לכל תאונה משקע קשה שרישומו ניכר לזמן רב. ההיכרות האישית בין האנשים מוסיפה מימד של השתתפות וחרדה, מתוך תחושה שהתאונה הייתה יכולה לקרות באותה המידה לכל אחד מתושבי השכונה. התושבים דנים ומתייעצים בינם לבין עצמם מדוע קרתה התאונה ומה לא בסדר במקום שבו ארעה. כל אחד מביע דעה כיצד ניתן היה למנוע את התאונה, גם אם אין תאונות רבות בשכונה. די במעטות שהיו או בכמעט תאונות במקומות תורפה כדי לגרום לזעזוע קשה לכל הסביבה. פעמים רבות לאחר תאונת דרכים ניתן לשמוע מפי התושבים: "זה היה צפוי" "צריך לשאול איך זה לא קרה עד היום" ועוד. אם אין הרגשת בטיחות בשכונה גם איכות החיים בה פגומה.

דרכים לשיתוף פעולה בין התושבים לבין הרשויות

זיהוי בעיות בטיחות והצעות לשיפור הבטיחות ברחוב או בשכונה יכולים לבוא מצד הרשות המקומית, משרד התחבורה או המשטרה אך בעיקר מצד התושבים. התושבים הם אלו הראשונים שיבחינו בצורך להחליף נורות, לתקן בורות בכביש או במדרכה, או בצורך לצבוע מעבר חציה.

מלבד בעיות שוטפות שלגביהן דרושים תיקונים בהיקף קטן, חשים התושבים, לא פעם, שרחוב מגוריהם לכל אורכו אינו בטוח דיו. ברור שהאזרח הקטן אינו יכול לתקן את המצב בכוחות עצמו, אבל גם בתור אזרח יחיד קיימת בידו הזכות והחובה כאחד להציג את הנושא בפני הרשויות המוסמכות. לרשותם עומדים הכלים והאמצעים, הן הביצועיים והן התיכנוניים לפתור בעיות בטיחותיות ותנועתיות בשטח.

הכרת השכונה

לאזרח הזכות לדעת מהן התוכניות האלה לפני שיבוצעו בפועל, מאחר שלא תמיד תהיה לשינויים אלה תוצאה חיובית מבחינתו. לדוגמה: האזרח יסבול אם יעבירו תוואי אוטובוס בתוך השכונה או יציבו תחנת אוטובוס מתחת לביתו. שיתוף פעולה בין התושבים והרשויות בנושאי בטיחות בדרכים חיוני לכל הגורמים המעוניינים לתרום להשגת היעדים.

מטה הבטיחות העירוני

כמעט בכל עיר קיים מטה בטיחות. תפקידו של מטה הבטיחות ליצור קשר עם משרדי הממשלה השונים להם יש קשר לשיפור מצב הבטיחות בעיר: משרד התחבורה, משרד החינוך, משרד התשתיות וכו'. כמו כן מטה הבטיחות מצטרף לקמפיני פרסום ארציים של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ואף יוזם קמפיני פרסום בתוך העיר המיועדים לתת מענה לבעיות בטיחות ספציפיות הקשורות לעיר עצמה. כמו כן, מטה הבטיחות תומך בבתי ספר הפועלים בנושא בטיחות בדרכים. על רכז זה "ב בית ספרי ליצור קשר עם מנהל מטה הבטיחות ולהתעדכן ממנו באפשרויות למתן עזרה.

וועדת בטיחות שכונתית

בשכונה השואפת לשפר את רמת הבטיחות בה רצוי שתוקם וועדת בטיחות מיוחדת. וועדה כזאת יכולה לעמוד בקשר הדוק עם מטה הבטיחות העירוני. עיקר תפקידה של וועדת הבטיחות יהיה הבטחת תאום בין כל מי שמפעילים את התוכניות הבטיחותיות השונות הן מבחינת התוכן והן מבחינת לוח הזמנים לביצוע, הן ברמה של רחובות בעייתיים, מקומות תורפה ספציפיים והן ברמה הכללית. וועדה זו תוכל גם לעזור בתאום בין הרשויות לבין האוכלוסייה. וועדה זו תצטרך גם לעקוב אחרי הזרמת תקציבים לתוכניות השונות, ללוות את התוכניות מרגע הפעלתן ולהבטיח שישגו את יעודן.

2. תכנון ובחירת המסלול הבטוח

כמעט לכל מקום שאדם רוצה להגיע אליו יש יותר מדרך אחת להגיע אל היעד. נעצום לרגע את העיניים ונדמיין את עצמינו בפתח הבית, לאן שלא נרצה עומדות בפנינו מגוון דרכים ואפשרויות. התפקיד שלנו הוא לעצור לרגע ולחשוב: מכל הדרכים שלפנינו, איזוהי הדרך הטובה ביותר, הבטוחה ביותר? באיזו דרך נהיה חשופים לפחות סכנות?

וזאת עלינו לזכור: "כל הדרכים בחזקת סכנה". ועל קביעת חז"ל זו אין מה לערער ולהרהר. אין דרך, אין רחוב, אין שביל או סימטה שאינם מסוכנים. אחד מסוכן יותר ואחד מסוכן פחות, והתפקיד שלנו הוא לבחור בדרך הבטוחה ביותר.

הגמרא מספרת:

"אמר רבי יהושע בן חנניה: מימי לא נצחני אדם חוץ מאשה, תינוק ותינוקת..."

תינוק מאי היא? פעם אחת הייתי מהלך בדרך וראיתי תינוק יושב על פרשת דרכים. אמרתי לו: באיזה דרך נלך לעיר? אמר לי: זו קצרה וארוכה וזו ארוכה וקצרה, והלכתי בקצרה וארוכה. כיוון שהגעתי לעיר מצאתי שמקיפין אותה גינות ופרדסים, חזרתי לאחורי. אמרתי לו: בני, הלא אמרת לי קצרה? אמר לי: ולא אמרתי לך ארוכה!?"

הכרת השכונה

ללא ספק הדרך הראשונה בה צעד רבי יהושע הייתה קצרה יותר. לו היו מודדים אותה התוצאה הייתה קטנה בהרבה מהדרך השנייה. אבל, זו לא דרך סלולה, יש לקפץ מעל גדרות, לשקוע בביצות, לעקוף מכשולים רבים, זו דרך לא בטוחה. לכן הגדיר אותה אותו תינוק ירושלמי חכם "קצרה וארוכה". השכר של הממהר, הפזיז, הבלתי מחושב יוצא בהפסד.

הדרך השנייה, לעומתה, היא ארוכה יותר. אך זוהי דרך המלך, סלולה, ישרה, בטוחה יותר. הצועד בה יתכן שיפסיד קצת זמן, אולי יאחר את... אבל ירוויח את חייו. הפסדו יוצא בשכרו. ושכרו רב לאין שעור, אותו שכר השמור לאלו השותפים להצלת חיים.

דוגמאות מחיי היום יום:

כמה פעמים אנו חוצים את הכביש כמה מטרים לפני הרמזור כדי שלא נצטרך "לבזבז" את הזמן בהמתנה לאור הירוק?

כמה פעמים אנו חוצים באלכסון כדי להספיק את האוטובוס?

כמה פעמים אנו מתעצלים לגשת עד למעבר החציה? לשם מה לנו להאריך את הדרך?

כל הדרכים הללו הן אולי קצרות, אך בסופו של חשבון הן עלולות להתברר כארוכות מאד. רק פעם אחת תגיע מכונית...

אמות המידה של המסלול הבטוח:

1. הרחובות במסלול הבטוח הם בעלי מדרכות או שבילים להולכי רגל. בדרך שאין בה מדרכה המסלול הבטוח עובר בשול השמאלי של הכביש (מול פני התנועה) רחוק ככל האפשר מהכביש.
2. המסלול הבטוח עובר ברחובות שהתנועה בהם סואנת פחות וחצית הכביש קלה יותר. יש להעדיף כביש צר על פני כביש רחב.
3. חציית כביש תעשה במקום הבטוח ביותר לחציה: גשר או מנהרה, מעבר חציה מרומזר, מעבר חצייה. כדאי לחצות במקומות אלו גם אם צריך להאריך את הדרך כדי להגיע אליהם. זוהי דוגמה לדרך "ארוכה וקצרה".
4. כשאין מעבר חצייה מרומזר או משמרות זה"ב עדיף לחצות במעבר חצייה בכביש צר או במעבר חצייה שקוצר על ידי אוזניים המצרות את הכביש במקום החצייה ומאפשרות שדה ראייה רחב יותר.
5. במסלול הבטוח חוצים כמה שפחות כבישים.

חשוב להקפיד ולשים לב:

- גם במסלול הבטוח ביותר - לפני חציית כביש יש לעצור לפחות צעד אחד לפני שפת המדרכה, להביט היטב לכל הכיוונים, להאזין לקולות התנועה ורק כשהכביש פנוי לחצות בקו ישר ובהליכה מהירה.
- במסלול הבטוח הולכים רק על המדרכה, כמה שיותר רחוק מהכביש.

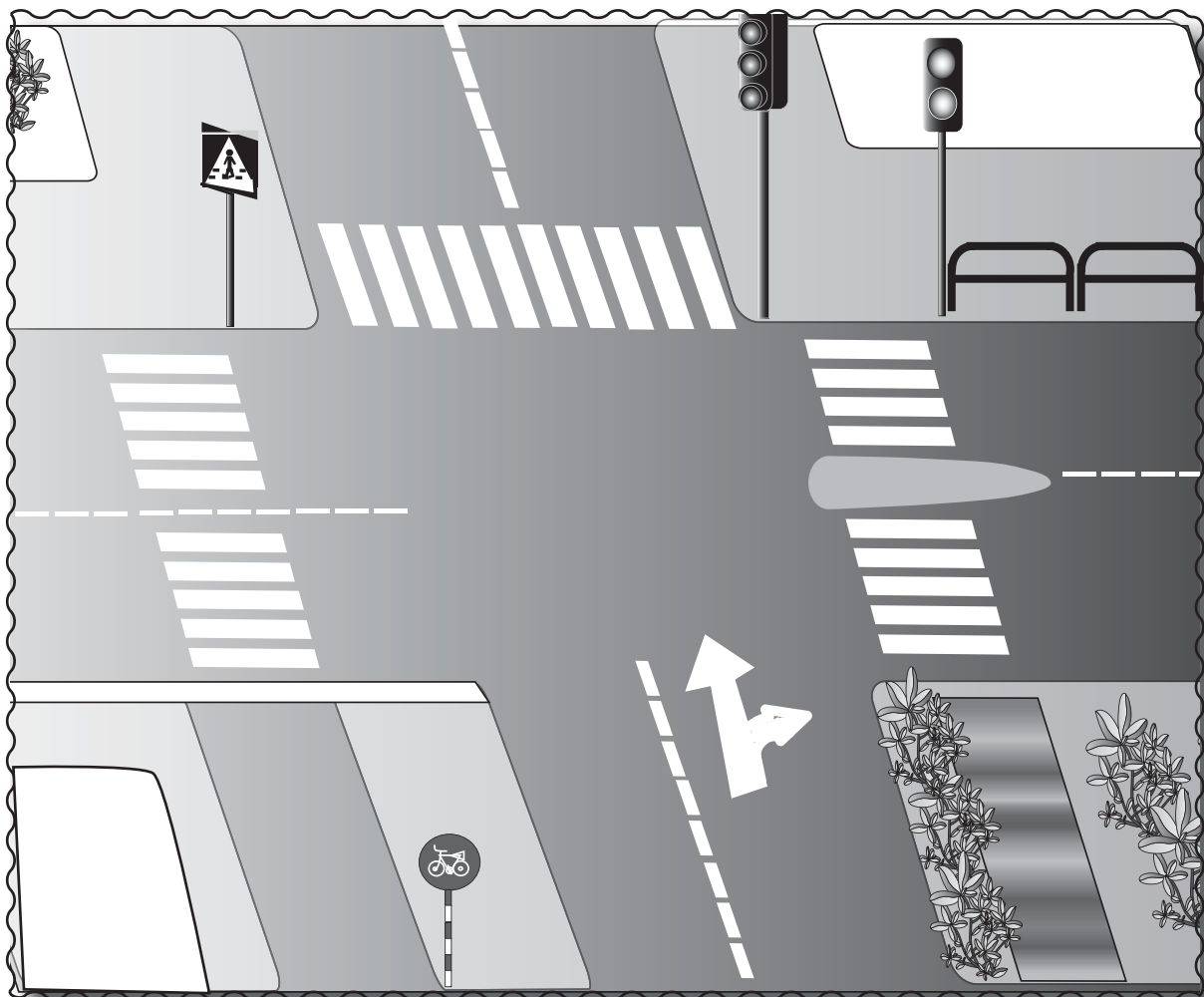

חלקי הדרך

לפניכם תמונת רחוב ובה חלקי דרך שונים.

- ✂ גזרו את המילים ממחסן המילים.
- 📄 הדביקו במקומות המתאימים בתמונה.
- ✂ צבעו את התמונה.

מעבר חצייה
תמרור
רמזור להולכי רגל
אי תנועה
מעקה בטיחות
מדרכה
שביל לאופניים
שביל להולכי רגל
רמזור למכוניות
נתיב
כביש

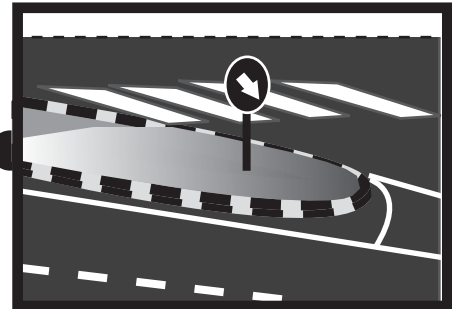

הכרת השכונה

בשכונה שלי

חברו בקו בין התמונה לבין ההסבר שלה. איספו את האותיות שמצאתם בדרך.

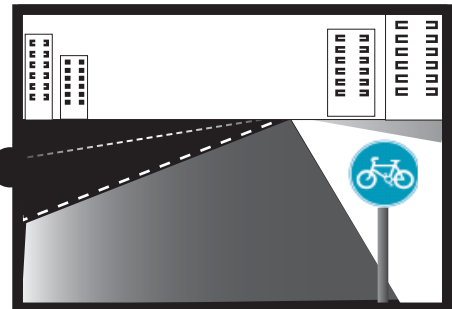
אביזרי בטיחות -
מתקנים ואביזרים שונים,
כמו: רמזורים, מעברי חצייה
המקנים להולכי הרגל
בטיחות בדרכים.

א

מעגל תנועה -

אוסף צמתי "קמץ"
היוצאים כולם מכביש
מעגלי, שהתנועה בו חד
סיטרית בכיוון הפוך
למחוגי השעון.

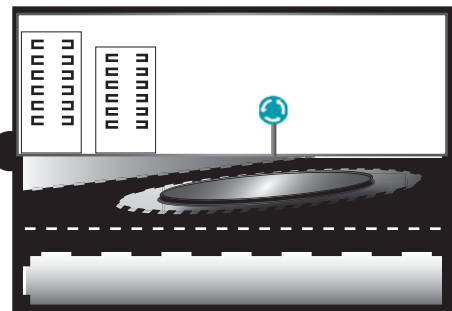
ר
ב

ו

ח

אי תנועה -

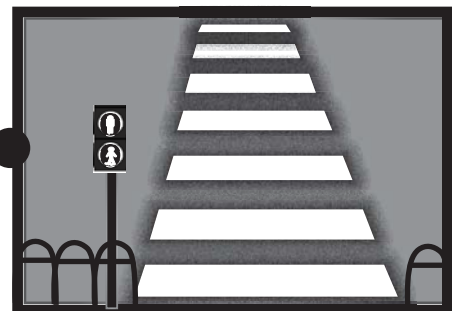
שטח בנוי או מסומן,
המגדיר אזור בכביש בו
אסורה נסיעה. הוא תוחם
את הנתיבים ואת השטח
המותר לתנועת
כלי רכב.

ע

ז

שביל לרוכבי אופניים -
מיועד לרוכבי אופניים
בלבד.

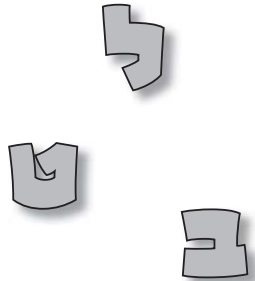
א

המשך בעמ' הבא

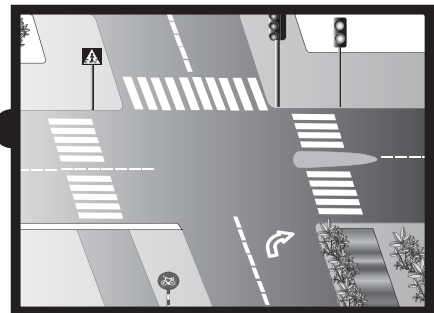

הכרת השכונה

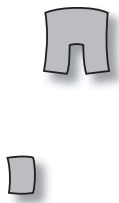
צומת -
 מפגש בין שני כבישים,
 המהווה זירת מפגש בין
 עוברי דרך שונים,
 הנוהגים בכלי רכב,
 או ההולכים ברגל.

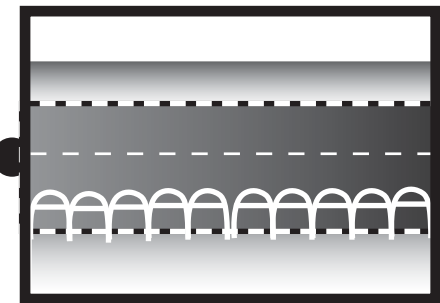
גדר בטיחות -
 מעקה המוצב בקצה
 המדרכה, כדי למנוע ירידת
 הולכי רגל לכביש ולמנוע
 עליית כלי רכב למדרכה.

אזורי תחבורה -
 אזורים המשמשים
 לתחבורה: תחנות רכבת,
 תחנות אוטובוס,
 תחנות מרכזיות, תחנות
 מוניות וכדומה.

מפרדה -
 שטח הפרדה צר וארוך,
 המסומן או בנוי לאורך הדרך
 ומחלק אותה לשני מסלולי
 נסיעה נפרדים. לעיתים
 מותקן לאורך הדרך
 מעקה בטיחות

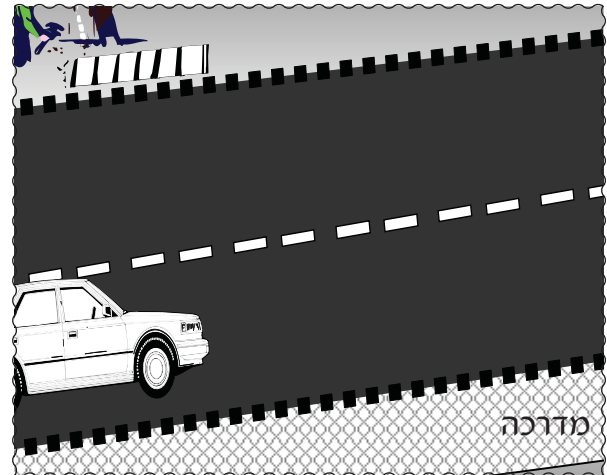
רשמו את האותיות שעברתם דרכם לפי הסדר:

הכרת השכונה

כללים למסלול הבטוח

1. ישראל גר בשכונה חדשה. בחלק מהרחובות קיימות מדרכות, חלק מהרחובות עדיין לא סלולים. גזרו את ישראל והדביקו אותו במקום הבטוח להליכה.

מסקנה:

הרחובות במסלול הבטוח הם בעלי _____ או _____ להולכי רגל.

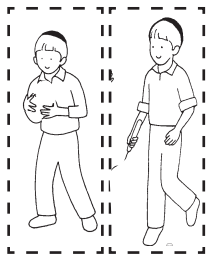
2. רחוב התאנה הוא רחוב המקשר בין שכונה חדשה שנבנית עתה לבין העיר, ולכן אין בו מדרכה. ישראל ואליהו צועדים משני עברי הכביש.

מי מהם אינו צועד נכון? מדוע?

הדביקו חול במקום המתאים.

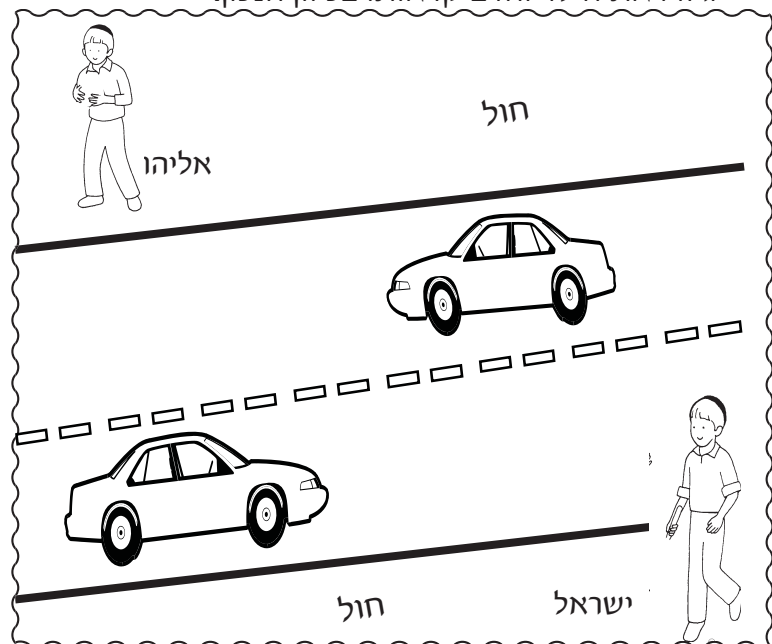
כסו את הילד שאינו הולך נכון.

גיזרו את הילד והדביקו אותו בכיוון הנכון.

מסקנה:

בדרך שאין בה _____ המסלול _____ עובר _____ השמאלי של הכביש (עם הפנים לתנועה), רחוק ככל האפשר מ _____ (הכביש, מדרכה, הבטוח, שול)

הכרת השכונה

3. התבוננו בתמונות שלפניכם.

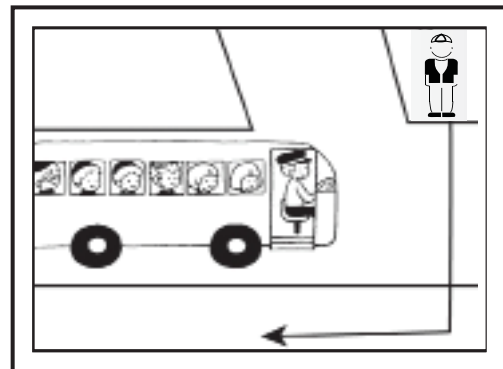
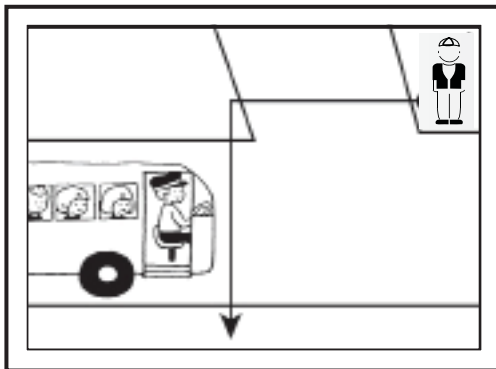
באיזה רחוב בטוח יותר ללכת?

מסקנה:

המסלול הבטוח עובר ברחובות
בהם _____ פחות _____
וחציית הכביש _____ יותר.
(סואנת, התנועה, קלה)

4. דני ואבי רוצים לחצות את הכביש. בתמונות שלפניכם משורטטת הדרך בה מתכנן כל אחד מהם לחצות את הכביש. צבעו מסגרת אדומה לילד שחצה באופן הפחות בטוח. צבעו מסגרת ירוקה לילד שחצה באופן היותר בטוח.

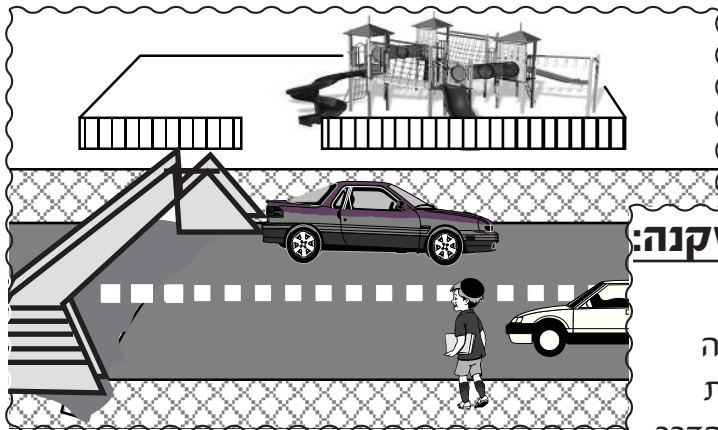
מסקנה:

במסלול הבטוח חוצים כמה _____ כבישים!

הכרת השכונה

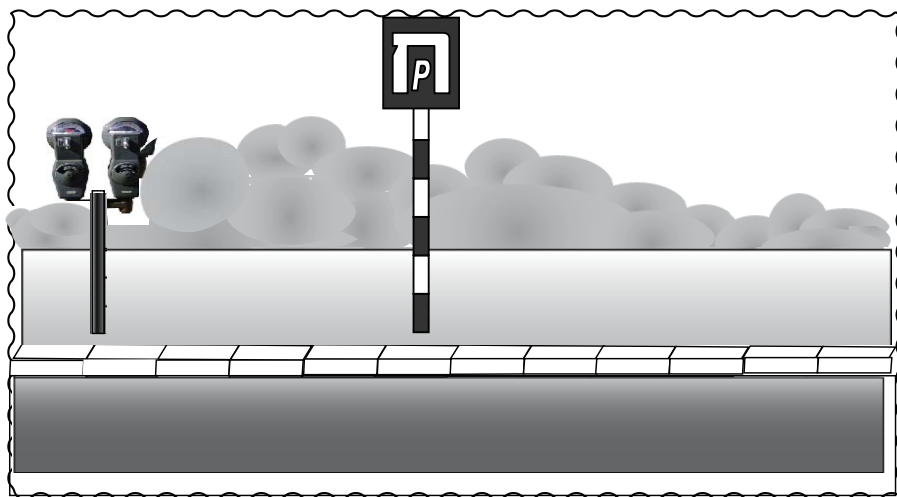
5. יוסי רוצה להגיע לגינת המשחקים שמעבר לכביש. הוא מאד ממהר, חבריו כבר משחקים במרץ. סמנו לו את הדרך הבטוחה ביותר.

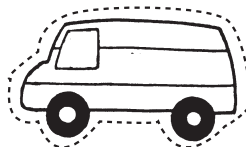
מסקנה:

חציית כביש במסלול הבטוח תיעשה במקום בו קיים _____ לחציית כביש גם אם צריך _____ את הדרך כדי להגיע אליו.

6. התבוננו בתמונה שלפניכם.

מה מורה התמרור שבתמונה?
 מהו המתקן שעל המדרכה?
 באיזה צבע יהיו צבועים אבני השפה של המדרכה?

צבעו את אבני השפה בצבע המתאים.
 גזרו את המכוניות והדביקו אותן בחניה.
 האם בטוח לחצות במקום זה את הכביש?
 מדוע?

מסקנה:

המסלול הבטוח עובר במקום ש _____ אינן _____ בצפיפות ואין צורך _____ ביניהן. (חונות, לחצות, מכוניות)

הכרת השכונה

7. מה תמחקו מהתמונה על מנת ששדה הראיה של הולך הרגל יהיה פתוח?

ציירו את התמונה מחדש כך שהולך הרגל יוכל לראות את הנעשה על הכביש.

מסקנה:

במסלול הבטוח _____ את הכביש במקום בו _____ פתוח כך שהולך הרגל _____ היטב את הדרך ו _____ לעיני הנהגים. (רואה, חוצים, שדה הראיה, נראה)

- א. העתיקו למחברתכם את כל הכללים של המסלול הבטוח.
- ב. שרטטו את המסלול הבטוח מביתכם לבית הספר יחד עם ההורים

זכרו!

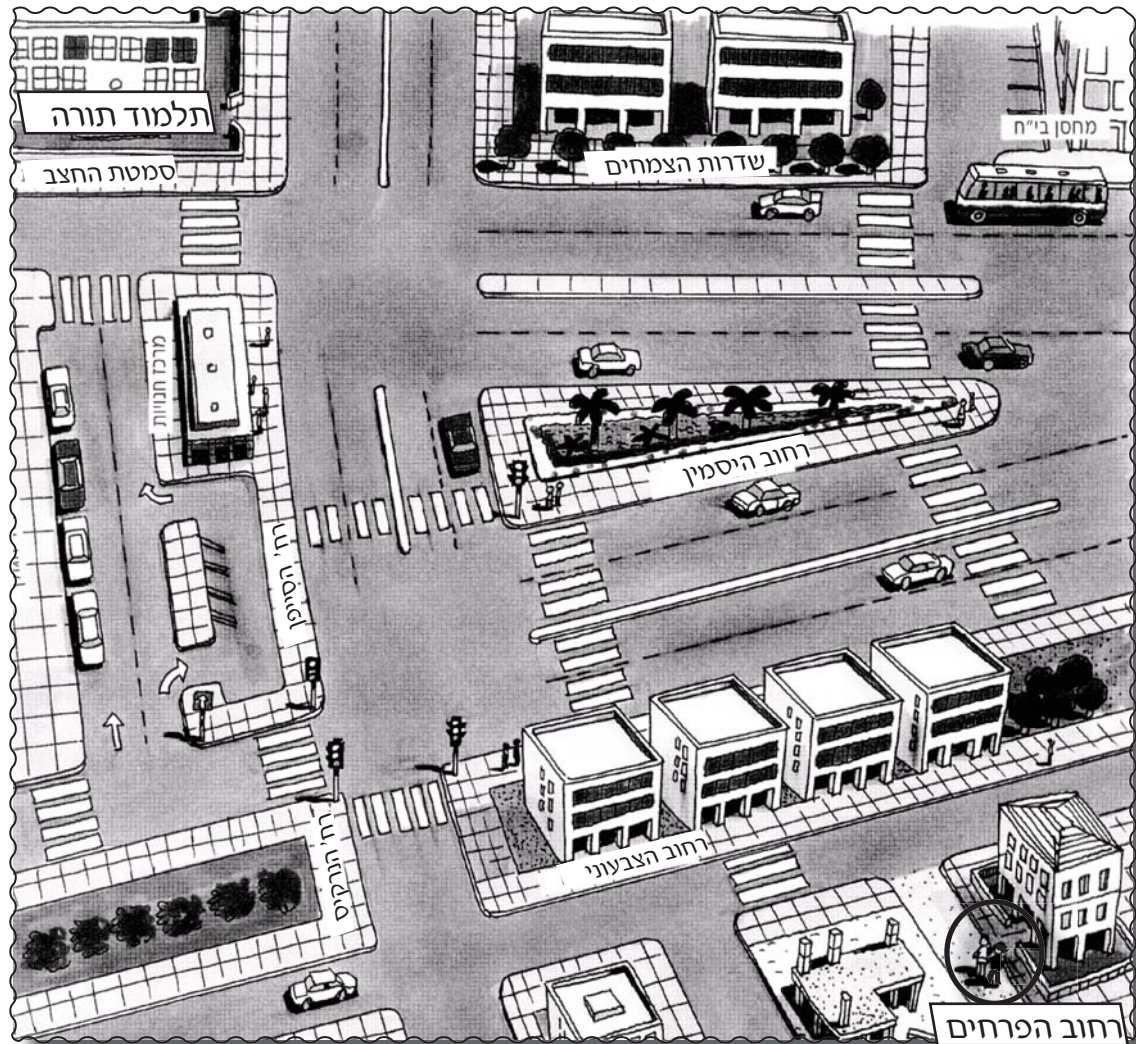
גם במסלול הבטוח ביותר - לפני חציית כביש יש לעצור צעד לפני שפת המדרכה, להביט לכל הכיוונים, להאזין לקולות התנועה ולחצות רק כשאינו רכב מתקרב, בקו ישר ובהליכה מהירה, ולהמשיך ולהסתכל לצדדים. במסלול הבטוח הולכים על המדרכה, בצד הרחוק מהכביש.

הכרת השכונה

המסלול הבטוח

1. חיים ואפרים גרים בשכונה החדשה ברחוב הפרחים, עליהם להגיע לתלמוד תורה. סמנו בקו על גבי המפה את המסלול הבטוח ביותר מרחוב הפרחים לתלמוד תורה.

2. מלאו את הטבלה!

הנימוק:	המקום בו ילכו/יחצו חיים ואפרים	
		1
		2
		3
		4
		5
		6

איתור והסרת מפגעים

התבוננו בתמונה וחישובו מה אומר כל אחד מהילדים. רישמו את הדברים בתוך הבועות.

מעשה באחד שהיה מסקל (=מוציא אבנים) מתוך שדהו ונתן לרשות הרבים (=לרחוב), היה חסיד אחד רודפו (=תופס אותו), אמר לו: "מפני מה אתה מסקל מתוך שאינו שלך ונותן לתוך שלך?" שחק עליו (אותו האיש). לאחר זמן נצטרך אותו האיש ומכר שדהו והיה מהלך באותו מקום ונתקל (באותן אבנים שהשליך). אמר: לא לחינם אמר לי אותו האיש הרי אתה מסקל מתוך שאינו שלך לתוך שהוא שלך.

(תוספתא בבא קמא, פרק ב')

הכרת השכונה

מהו חפגוע?

תמרורים

תמרור נפל, התעקם או סובב לכיוון לא נכון.
תמרור מוסתר.
צבעו של התמרור דהה עד שקשה להבחין במסר שבנו.
תמרור שבדרך-כלל מאיר - אינו מואר.

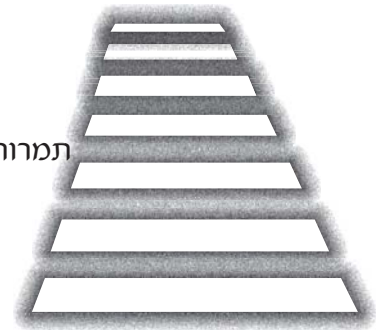
רמזורים

רמזור שאינו פועל.
נורה שאינה נדלקת.
המופע של האור הירוק או האדום התקצר מאד או התארך מאד.
הסוכך שמצל על הרמזור - נשבר.

מעבר חצייה

הסימנים שעל-פני הכביש - נמחקו.
צמחיה מסתירה את הולכי הרגל מהנהג ולהפך.
תמרור מודיעין: "מקום מעבר חצייה", שמותקנות בו נורות - הנורות אינן פועלות.

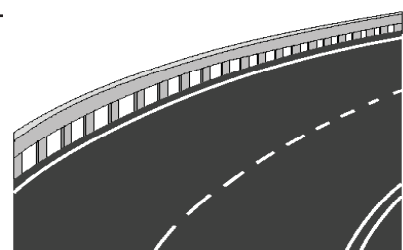
גדרות ומעקות בטיחות

נפרצו.
חלקים מהם התפרקו והם עלולים לגרום נזק לעוברי דרך.

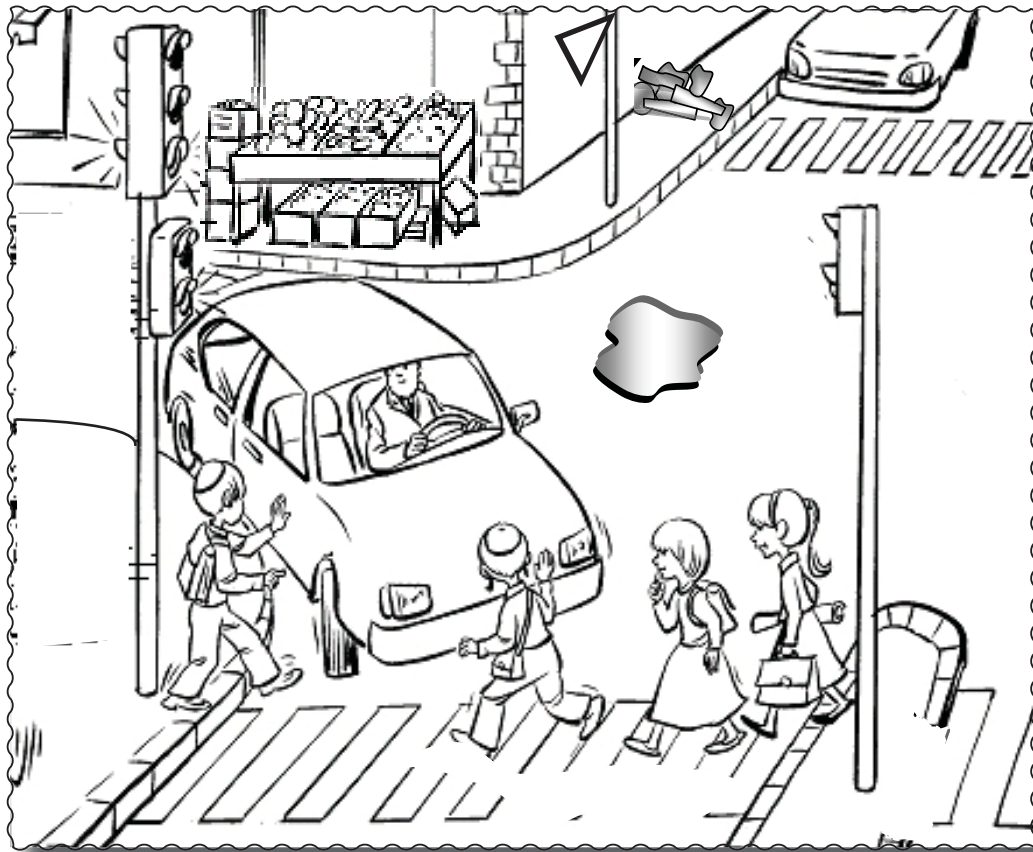

כביש ומדרכה

בורות, או מרצפות ששקעו.
עצמים זרים העלולים להפריע ולגרום נזק.

מפגע בשכונה

1. מצאו בשכונה שלפניכם שבעה מפגעים.
2. כיתבו מהי הסכנה הנשקפת מכל מפגע.

א.

ב.

ג.

ד.

ה.

ו.

ז.

כך מדווחים על מפגע

אם נתקלים במפגע יש לדווח על כך מיד לעירייה באחד האופנים הבאים:

לצלצל למוקד העירוני - 106.

לשלוח מכתב למחלקת תחבורה או למח' תשתיות.

על המכתב להיות ברור מאד עם פרטים מדוייקים:
תאור המפגע, מיקומו והסכנה הנשקפת ממנו.

מכתב לדוגמה:

בס"ד

לכבוד
עיריית _____,
המטה לבטיחות בדרכים

שלום וברכה!

הנידון: דיווח על מפגע

ברחוב _____ נתקלנו במפגע בטיחותי.
תאור: _____

נשמח אם תואילו לתקן את המפגע בהקדם האפשרי.
בכבוד רב,

שם: _____
כתובת: _____
טלפון: _____

משימה: אתרו בשכונתכם מפגע ודווחו לעיריה.

חשיבת חורף

החורף מביא איתו את ברכת הגשמים, אך יחד עם זאת מביא עימו תנאים מכבידים המהווים קשיים וסכנות למשתמשי הדרך: הולכי הרגל, נהגים ורוכבי אופניים. בגלל יחסי הגומלין בין המשתמשים השונים בדרך, התנאים המכבידים על משתמש אחד בדרך (על הנוהג ברכב, לדוגמה) משפיעים גם על המשתמש האחר (=הולך הרגל). אנו נזכיר את התנאים הסביבתיים ואת הסכנות האורבות להולכי הרגל, וכן נתייחס לקשיי הנהגים בתחומים בהם מגבלותיהם משפיעות על הולכי הרגל. נציג גם פתרונות אמצעי בטיחות בכדי למנוע אותן סכנות לפי הסכמה הזו:

תנאי החורף ← הסכנה למשתמשי הדרך ← הפתרון\ אמצעי הבטיחות

תנאי החורף הם:

1. שעות חשיכה רבות
2. גשם ולפעמים גם קרח
3. כביש רטוב, שלוליות ושוליים בוציים
4. טמפרטורות נמוכות
5. ערפל

הקשיים להולכי הרגל

1. שעות חשיכה רבות

הולכי הרגל נמצאים בדרכים בשעות החשיכה, שכן השמש מקדימה לשקוע בשעות אחר הצהריים. ראות הולכי הרגל מוגבלת בגלל החושך ובגלל הגשם והערפל, בעיקר כאשר אין תאורה הולמת בדרך. הולך הרגל מעריך את מרחק הרכב ממנו בהתבססו על שלושה משתנים: המרחק בין פנסי הרכב, עצמת האור ומהירות הנסיעה של הרכב. גורמים אלה יכולים להיות מטעים: כאשר למשל, המרחק היחסי בין הפנסים הוא קטן או כאשר, לעיתים, נבלעים אורות רכב אחד באורות רכב אחר, אפשר לטעות ולחשוב שהרכב רחוק.

גורם נוסף המגביל את ראותו של הולך הרגל הוא תופעת הסינוור. חשיפה ישירה למקור אור, בעיקר לאור של פנסי רכב, כאשר מסביב חשך יכולה לגרום לעיוורון של שניות שישבש את תשומת ליבו של הולך הרגל. הנראות של הולכי הרגל בחשיכה גם היא מוגבלת, כתוצאה מהראות המוגבלת של הנהג בחשיכה. טווח הראיה של הנהג מוגבל לטווח האורות של רכבו. כאשר הנהג משתמש באורות המעבר, ב"אורות נמוכים", טווח הראיה שלו מוגבל ל-30 מטרים. כאשר הוא משתמש באורות הדרך, ב"אורות גבוהים", יגדל טווח

חשיבת חורף

הראיה שלו ל-100 מטרים.

פנסי הרכב אינם מאירים את השטח שבצידי הרכב, שטחים אלו הם "שטחים מתים" מבחינתו של הנהג. העובדה שהולך הרגל מבחין ברכב המתקרב אינה מבטיחה בהכרח שנהג הרכב מבחין בו. פרט לזאת, נהג הרכב גם הוא יכול להתקל בבעיה של סינוור מהרכבים הבאים ממול, מהשלטים המוארים ומאורות הבתים מסביב. כל אלו יקשו עליו להבחין בהולכי הרגל בדרך.

הנראות של הולך הרגל מושפעת מהלבוש הכהה שהוא לובש, המקשה על הנהג להבחין בו. יכולת ההבחנה של של נהג בחשיכה מוגבלת לעצמים ולבני אדם מוארים או מצוידים במחזיר אור בלבד.

2. גשם

כאשר יורד גשם, נטייתו של הולך הרגל היא לשהות בדרך זמן מועט ככל האפשר, כדי לא להירטב. לכן הוא עלול לשגות ולא להקדיש תשומת לב מספקת לכללי הבטיחות בדרך, ובכלל זה לרוץ ולהסתכן בעת חציית כביש. הגשם גם גורם להקטנת הנראות של הולך הרגל, בגלל שדה הראיה המוגבל של הנהג ברכב עקב טיפות המים היורדות על שמשות הרכב והאדים המכסים, לעיתים, את השמשה הקדמית.

השימוש במטריה על ידי הולך הרגל גורם לחסימת \ הקטנת שדה הראיה שלו.

3. כביש רטוב, שלוליות ושוליים בוציים

הגשם מרטיב את הכביש ויוצר שלוליות ואף שוליים בוציים במקום שאין בו מדרכה. נטייתו של הולך הרגל היא להעדיף לעקוף את המכשול (= שלוליות ובוץ) וללכת על הכביש.

כביש רטוב מגדיל את מרחק הבלימה של הרכב, ועלול להוביל לפגיעה בהולך הרגל שלא העריך נכונה את מרחקו של כלי הרכב ממקום החצייה. הסכנה גוברת בגשם הראשון (כל גשם לאחר מספר ימים יבשים מוגדר לענייננו כ"גשם הראשון"). הגשם הראשון גורם לכל השמן שנספג בכביש לצוף ולעלות, ומגביר את סכנת ההחלקה. כמו כן, גם הולך הרגל חשוף לסכנת החלקה.

4. טמפרטורות נמוכות

הולך הרגל הרוצה להגן על עצמו מפני הקור לובש בגדים המסורבלים את תנועתו ומגבילים את שדה הראיה שלו ואת שמיעתו. כמו: צעיף, כובע וכו'. הטמפרטורות הנמוכות גורמות בעקיפין גם להקטנת אפשרות השימוש של הנהג ביתר החושים מלבד הראיה, בגלל שימוש בחימום, סגירת חלונות וכו'.

5. ערפל

ערפל גורם להגבלת שדה הראיה הן של הולך הרגל והן של הנהג, אולם אינו גורם לנהגים להקטין את מהירות נסיעתם. שדה הראיה המוגבל של הנהג מביא להקטנת הנראות של הולך הרגל.

אמצעי הבטיחות:

לפני איזכור אמצעי הבטיחות שיש לנקוט, חשוב לציין כי איננו יכולים לשנות את תנאי הסביבה או תנאי מזג האוויר, וכן את התנהגותם של הנהגים. אולם התפקיד של כל פרט ופרט במערכת התעבורתית לסגל לעצמו התנהגות זהירה המותאמת לתנאי הסביבה ולגורמים שאין לו שליטה עליהם, עלינו, כהולכי רגל, לנקוט באמצעי הבטיחות כדלקמן:

1. **לבישת בגדים בהירים** - הולך רגל הלוכש בגדים בהירים נראה על ידי הנהג ממרחק רב יותר מאשר הולך רגל הלוכש בגדים כהים. גם אם לא כל הבגדים בהירים, ניתן להבליט חלק של בגד או פריט בהיר כמו: צווארון, חפתים, צעיף וכדומה.
2. **שימוש במחזיר אור** - שימוש במחזיר אור מגדיל את "מעטפת הבטיחות" של הולך הרגל ומאפשר לנהג להבחין בהולך הרגל ממרחק רב. את מחזיר האור מומלץ לענווד על הקרסול וזאת משתי סיבות: האחת, תנועת הרגל מבליטה את מחזיר האור לעיני הנהג. השנייה, גובה הפנסים ואורות הרכב פוגעים ראשונה ברגלים.
3. **חצייה במקומות מוארים** - בעת חציית כביש מומלץ לחפש מעבר חצייה מואר. אם אין מעבר חצייה, יש לחפש מקום מואר אחר לחצייה. בכל מקרה יש לחצות לפי כל הכללים.
4. **המתנה בחצייה** - הולך הרגל צריך להתחשב במגבלות הנהג: חוש ראייה מוגבל, סכנת החלקה והגדלת מרחק הבלימה ולא לחצות גם אם המכונית נראית "מאד מרחוק", אלא להמתין עד שהכביש יהיה פנוי ואז לחצות.
5. **עקיפת שלוליות ובוץ מבלי לרדת לכביש** - כאשר חושבים על עקיפת שלוליות ובוץ, יש לבדוק מהן החלופות. עדיף לעקוף מכשולים אלו לא בירידה לכביש, או לחפש מקום להליכה בטוחה יותר.
6. **הגדלת שדה הראייה בחצייה** - לפני חציית הכביש על הולך הרגל להרחיק מעט את המטריה ופריטים אחרים המצמצמים את שדה הראייה שלו, כדי שלא יפריעו לו לראות את הכביש ואת התנועה הזורמת בו בטרם החצייה. מוטב להרטב מעט מאשר להסתכן.
7. **זהירות מסינוור** - יש להמנע ככל שניתן מלהביט ישירות אל מקור האור.
8. **בנסיעה בתחבורה ציבורית** - עולים לאוטובוס ונכנסים פנימה, כדי לאפשר לכל הממתינים בגשם וברוח לעלות. בעת הירידה מהאוטובוס פותחים את המטריה רק על המדרכה רחוק מהאוטובוס. אם פותחים את המטריה בתוך האוטובוס, קצות המטריה או ידית המטריה עלולים להתקע בין הדלתות. לנהג אין אפשרות להבחין בנעשה בשטח שליד דלת האוטובוס והוא עלול לסגור את הדלתות, ולהתחיל בנסיעה כשהוא גורר את הנוסע יחד איתו.

(חומר נוסף להמחשות תוכלו למצוא בערכת "ראות ונראות" בהוצאת המרפ"ד)

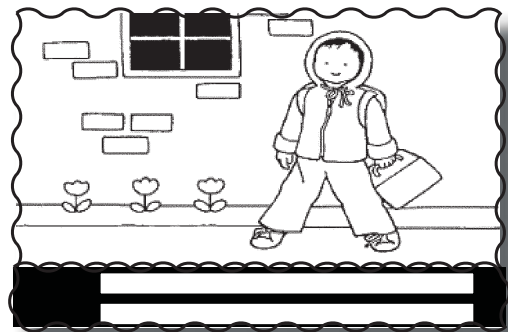

זהירות בחורף

התבוננו בתמונות שלפניכם, חשבו וענו: אילו תנאי חורף הן מתארות? מהן הסכנות להולכי הרגל במצבים אלו? באילו אמצעי בטיחות עליהם לנקוט כדי להמנע מסכנה?

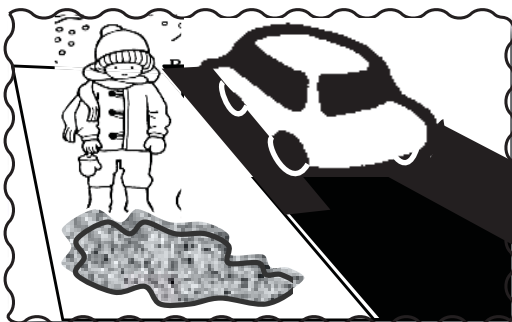

_____ המצב:
 _____ הסכנה:
 _____ הפיתרון:

_____ המצב:
 _____ הסכנה:
 _____ הפיתרון:

_____ המצב:
 _____ הסכנה:
 _____ הפיתרון:

_____ המצב:
 _____ הסכנה:
 _____ הפיתרון:

_____ המצב:
 _____ הסכנה:
 _____ הפיתרון:

שאלת אתגר:

שאלו נהג כיצד משפיעים עליו תנאי החורף, מהן הסכנות במצבים אילו, וכיצד הוא מתגבר על הקשיים?

חורף בטוח בדרכים

עצות ואזהרות לנהג ולהולך הרגל

- א. קראו בעיון את העצות והאזהרות הרשומות למטה.
- ב. כתבו כל אחת מן העצות והאזהרות בטור המתאים בטבלה.
- ג. נסו לחבר עוד עצות ואזהרות לנהג ולהולך הרגל והוסיפו אותן בטורים המתאימים.

עצות ואזהרות:

1. בכביש רטוב האט לפני סיבוב.
2. לפני צאתך לדרך, בדוק היטב אם המגבים פועלים.
3. דאג לכך שהמטריה והכובע לא יפריעו לראייתך.
4. בכביש רטוב סכנת החליקה.
5. הצטייד במחזיר אור.

עצות ואזהרות להולך הרגל	עצות ואזהרות לנהג	
		1
		2
		3
		4
		5
		6

חשיבת חורף

חורף בטוח בדרכים

באחד מלילות טבת הארוכים חזר משה לביתו לאחר תפילת ערבית בבית הכנסת השכונתי. השעה הייתה שש בערב, מסביב שררה חשיכה וגשם קל ירד. תאורת הרחוב לא פעלה ורק פנסי המכוניות ואורות הבתים מסביב האירו מעט את הרחוב. משה לבש בגדים כהים, נשא על גבו תיק ובידיו החזיק מטריה להגנת מפני הגשם.

סמוך לבית הכנסת היה עליו לחצות כביש. מאחר שלא היה בקרבת מקום מעבר חציה, בחר משה לחצות סמוך לפינת הרחוב. הוא עמד צעד לפני שפת המדרכה ובחן את התנועה. מצד ימין הבחין באורות חלשים של רכב מתקרב, והסיק מעצמת האור כי הרכב רחוק ממנו. משה בדק את מצב התנועה גם בכיוונים אחרים ומשנוכח לראות שהם פנויים החל בחצייה. בהיותו במרכז הכביש שמע צפירה חזקה וקפץ בבהלה. נהג הרכב שהגיע מימין, הצליח בקושי לבלום את רכבו מבלי לפגוע במשה.

ענו במחברתכם על השאלות הבאות:

1. תארו את ההתרחסות המרכזית המתוארת בקטע!
2. מהם הגורמים הסביבתיים שהשפיעו על האירוע, כיצד ניתן היה להתגבר עליהם,

העזרו בתרשים:

3. כיצד תנהגו אתם במקרה דומה?
4. בעקבות הסיפור - על מה תקפידו מעתה?

זכרו! כל מי שנעשה לו נס מנכים לו מזכויותיו.

מטריות הבטיחות

לפניכם מטריות עם תנאי החורף. השלימו בכל מטריה את הקשיים להולכי הרגל ואת אמצעי הבטיחות שעליהם לנקוט כדי להמנע מתאונה.

מכוניות הבטיחות

לפניכם מכוניות עם תנאי החורף. השלימו בכל מכונית את הקשיים לנהגים ואת אמצעי הבטיחות שעליהם לנקוט כדי להמנע מתאונה.

מסקנה:
 על הולך הרגל להיות מודע לקשיים של הנהג, להתחשב בהם ולא להפתיע אותו בחציית כביש פזיזה.

משימות:	
1. הדביקו במחברתכם פרסומת הקוראת לנהגים לעבור לנהיגת חורף.	_____
2. נסחו פרסומת הקוראת להולכי הרגל להתאים התנהגותם לחורף.	_____

חשיבת חורף

נשתעשע באור

משימה 1:

נרכיב מילים מאותיות

לרשותכם עומדות האותיות הבאות:

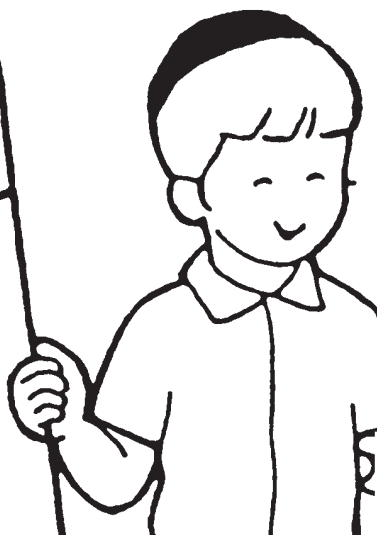
מ ר ח ג ו ז ש נ פ א ה ו י

הרכיבו מהן מילים רבות ככל האפשר הקשורות למחזירי אור ותפקידם.

כתבו שיר פרסומת למחזירי אור מהמילים שמצאתם.

משימה 2:

לפניכם רשימה של קבוצות מילים. מצאו מילה משותפת לכל קבוצה היוצרת עם כל מילה צמד מילים שיש לו קשר לנושא האור, שעות החשיכה והתעבורה.

- _____ אלומה, מחזיר, יום
- _____ אור, זוית, קיימת
- _____ טוב, חשון, אישון,
- _____ הולך, קל, עולה
- _____ רוכב, הרים, תחרות
- _____ חציה, ראשי, סואן
- _____ פנים, תורה, שבעת הימים
- _____ שבת, מנוחה, שימורים

משימה 3:

הציעו דוגמאות של מחזירי אור שניתן להצמיד אותם לאביזרים שימושיים שונים כמו: תיקים, נעליים, מטריות, כובעים, מעילים וכו'. הכינו את ההצעות באיורים חברו סיסמאות על מנת לשכנע את היצרנים והתעשיינים להפיק את האביזרים שהצעתם ולמכור אותם לציבור הרחב.

נסיעה ברכב פרטי

התקני ריסון וחגורת בטיחות ברכב

המכוננית, מאז ומעולם, תוכננה עבור אנשים בוגרים. צרכי הילדים ובטיחותם תמיד פיגרו אחרי צרכי המבוגרים, בטיחותם ונוחותם. אולי הסיבה הנעוצה בכך, היא שהיצרנים מנותקים מעולם הילדים ולא מודעים לבעיות שמכונניות יכולות לעורר עבורם.

בשנים האחרונות מנסים להעלות ארוכה לבעיות אלו, כמו התקני ריסון לתינוקות וילדים, כריות אוויר ידידותיות יותר ועוד. הבעיה העיקרית היא שאמצעים אלה אינם חלק אינטגרלי של המכוננית. מושבי בטיחות לילדים ולתינוקות אינם נתפסים כחלק מהציוד הבסיסי של המכוננית. עובדה זו מטילה עלות נוספת על התקציב המשפחתי.

בעיה נוספת קשורה בצד הפסיכולוגי- הכרתי. בעוד שתינוקות זוכים לטיפול צמוד, מאחר והם אינם יכולים לשבת במכוננית באופן חופשי, ילדים בגילאי 4-8 נדמים לבוגרים היכולים לשבת במכוננית ללא כל סכנה כמו מבוגרים ולהשתמש בחגורות הבטיחות המיועדות לאנשים בוגרים. זו טעות שיכולה להתגלות כטעות פטלית. לכן, המודעות לבטיחותם של ילדים בגילאי 4-8 היא מהבעיות הקשות ביותר בבטיחותם של ילדים.

לפי מחקר אמריקני עולה שרק חמישית מההורים לילדים בגילאי 4-8 משתמשים במושבי בוסטר, למרות ש-88% מהם שמעו על קיומם של מושבים אלו. עוד מתברר מהמחקר, שעל אף שההורים מדווחים שהם דואגים לרסן את הילדים, הינם חסרי מידע ביחס לציוד המתאים לכל גיל. 79% משתמשים בציוד לא מתאים לריסון ילדים בגילאי 4-8, 75% אינם יודעים מתי בטיחותי להושיב את הילד במכוננית במושב רגיל עם חגורת בטיחות ללא מתקן מיוחד.

הבשורות הטובות ממצאי המחקר הן, שמרבית ההורים- 96% משתמשים בסוג כלשהו של התקן בטיחותי לילדם. אולם, מרביתם אינם משתמשים בציוד הנכון לילדים בוגרים יותר. כאמור, למרות ש-88% מההורים לילדים בגילאי 4-8 שמעו או קראו על מושבי בוסטר, רובם אינם יודעים כיצד משתמשים בהם.

להלן מספר נתונים מאחד המחקרים:

- 21% מההורים לילדים בגילאי 4-8 משתמשים במושבי בוסטר.
- 17% משתמשים במושבי בטיחות עם הפנים לאחור או לפנים שאינם מתאימים למשקל ולגובה של ילדים בגיל זה.
- 58% משתמשים בחגורת בטיחות רגילה.
- 2% אינם משתמשים בכל התקן ריסון.

נסיעה ברכב פרטי

מה שעולה מתוצאות המחקר הוא שילדים בקבוצת גיל 4-8 הם ברמת סיכון גבוהה יותר.

מה אומר החוק?

במושב הקדמי

החוק מחייב שימוש בהתקן ריסון המתאים לכל ילד עד גיל 14 בכל רכב ושימוש בחגורת בטיחות מגיל 14 ואילך. חגורת הבטיחות נחשבת התקן ריסון לכל דבר כאשר היא מתאימה למידות הילד. רצוי להושיב פעוטות במושב האחורי. אין להושיב ילדים עד גיל 12 במושב הקדמי כאשר מולו מותקנת כרית אוויר.

במושב האחורי

בכלי רכב משנת יצור 1987 ואילך מחייב החוק חגירת ילדים ומבוגרים בכל גיל, ברכב פרטי וברכב דו שימושי, בכל דרך. במוניות בנסיעה בינעירונית בלבד. משנת יצור 1995 חלה החובה לחגור גם בטנדר בעל תא כפול (דבל קבינה) ובכלי רכב אחרים המסיעים נוסעים. באוטובוס זעיר משנת יצור 1998 חובה לחגור ילדים בכל המושבים. ורק לאחרונה (2006) התבשרנו שבכל אוטובוס המבצע הסעת ילדים חובה שתהיינה בו חגורות בטיחות.

למה לחגור?

בעת תאונה, חלילה, או התהפכות הרכב, מי שאינו חגור מוטח בכח אדיר קדימה או הצידה, בתוך הרכב או נזרק מחוץ לרכב, תלוי בנסיבות ההתנגשות. מכיון שילדים רגישים ופגיעים יותר ממבוגרים, עקב משקלם הנמוך ומידותיהם, מושב הבטיחות וחגורת הבטיחות מבטיחים שהם יהיו מוגנים ובטוחים יותר מפני פגיעה בשעת תאונה.

כאשר הילדים חגורים כהלכה, גם הנהג - ההורה בטוח יותר. מושב הבטיחות מונע מהילדים לריב, לקום, להשתובב בעת הנסיעה, וכך הנהג רגוע ופנוי יותר להתרכז בנהיגה. כבר היו דברים מעולם שההורים \ המבוגרים היו חגורים בחגורת בטיחות ונכנעו לילדים שסרבו להחגר ("נסיעה כזו קצרה", "אין לי כוח לריב איתו", "כבר נסעתי בדרך הזו עשרות פעמים ולא קרה כלום"). ובשעת תאונה ההורים ניצלו, הילדים - לא. וכן להיפך, הילדים היו חגורים, ההורים לא. ("ופתאום מאיזשהו מקום, בכלל לא מובן איך, נכנסה בי מכונית"). הילדים ניצלו אך נשאר יתומים, ר"ל.

בל נטעה: חגורת הבטיחות אינה מונעת תאונה, אבל מונעת, לעיתים, לוויה! היא שומרת עליך ועל ילדיך, שחלילה, בעת תאונה, תדע שעשית את השתדלותך המירבית למזער את הנזק. כשאתה חגור כהלכה אינך עושה טובה לשוטר, אלא לעצמך בלבד.

איך חוגרים?

מושב בטיחות לתינוק - מיום לידתו ועד גיל תשעה חודשים \ שנה

התינוק צריך להיות בתנוחת שכיבה למחצה, באופן שכל גופו נתמך על ידי המושב וראשו אינו נע קדימה בעת עצירה פתאומית. את מושב הבטיחות יש להתקין נגד כיוון הנסיעה. התינוק יושב במושב הבטיחות

נסיעה ברכב פרטי

חגור בחגורות מיוחדות, והמושב עצמו מחובר למושב המכונית על ידי חגורת הבטיחות של הרכב. כאשר מותקנות ברכב כריות אוויר אין להושיב את התינוק במושב הקדמי. התנפחות הכרית מסכנת את התינוק.

מושב בטיחות לפעוט - מגיל שנה ועד גיל ארבע.

הפעוט יושב במושב בטיחות המיועד לפעוטות בתנוחה רגילה ופניו לכיוון הנסיעה. המושב עצמו מחובר למושב הרכב על ידי חגורת הבטיחות שבמכונית. הפעוט קשור למושב הבטיחות באמצעות חגורת המושב. יש לשים לב שחגורות אלה תהיינה צמודות לילד אך לא לוחצות. רצוי להושיב פעוטות בגיל זה במושב האחורי, וכמובן להמנע מלהושיבו במושב הקדמי אם מותקנת בו כרית אוויר.

מושב מגביה (בוסטר) - לילד מגיל ארבע ועד גיל שמונה.

מושב ההגבהה מאפשר לילד לנצל את חגורת הבטיחות הרגילה המותקנת במכונית ובכך להגן עליו מפני פגיעות חמורות בזמן תאונת דרכים. ילדים שהיו מעורבים בתאונות וישבו ללא בוסטר, כאשר חגורת האגן היתה על הבטן ולא על עצמות אגן הירכיים, נפגעו פגיעות פנימיות חמורות, בשל חוסר התאמה. חשוב מאד לשים לב שגובה מושב ההגבהה יאפשר לחגורת הבטיחות לעבור מכתפו של הילד לאזור המותניים. בכל מקרה אסור שהחגורה תחלוף לפני ראשו או צווארו של הילד. בדרך כלל, גובה מושב ההגבהה ניתן לכיוונון. לא פעם קרה שהורים ניסו להתחכם ולחגור ילד קטן בחגורת הבטיחות הרגילה ואחר כך היו צריכים להתמודד עם סכנת מחנק.

מתי יש לעבור ממושב בטיחות לבוסטר?

1. כאשר כתפי הילד גבוהות יותר מהחריצים העליונים מהן יוצאות רצועות מושב הבטיחות שלו.
2. כאשר מושב הבטיחות אינו מתאים לילד מבחינת גובה ומשקל, החל מ-18 ק"ג (לרוב בגיל ארבע שנים).
3. כאשר אוזניו גבוהות יותר מגב מושב הבטיחות.

בחנו את עצמכם:

האם חגורת הבטיחות הרגילה מתאימה לילדכם?

1. האם הילד מסוגל לשבת זקוף כשגבו צמוד לגב מושב הרכב?
 2. האם הירכיים של הילד מתקפלות בצורה טבעית בקצה המושב?
 3. האם חגורת האגן מונחת על אגן הירכיים של הילד?
 4. האם חגורת הכתף מונחת על הכתף ועוברת במרכז בית החזה?
 5. האם הילד יושב בצורה זו לאורך כל הנסיעה ללא החלקה?
- אם התשובה לכל השאלות האלו היא כן - הילד יכול לשבת חגור בחגורת הבטיחות בלבד. אם על אחת השאלות, לפחות, התשובה היא לא - הילד צריך לשבת על בוסטר על מנת לקבל הגנה מירבית בזמן הנסיעה.

חגורה לילד הגדול

ילדים מגיל שמונה בערך, תלוי במידות גופם, יכולים להיות חגורים על ידי חגורת הבטיחות הרגילה המותקנת במכונית, בתנאי שהיא אכן עוברת מהכתף של הילד למותן, ובשום פנים ואופן לא לפני ראשו או צאוורו. ברכב חדיש ניתן להעלות ולהוריד את הנקודה שבה מעוגנת חגורת הבטיחות הקדמית לרכב. ברכב מסוג זה קל יותר להתאים את חגורת הבטיחות גם לילדים. לילדים בגיל זה מותר לשבת מלפנים ומאחור,

נסיעה ברכב פרטי

אך עדיף שישבו במושב האחורי כשהם חגורים כהלכה.

בכל גיל כדאי להכין תעסוקה לדרך ארוכה כדי שהילדים יהיו עסוקים ויסכימו לשבת חגורים מבלי לנסות להשתחרר. מהיום, נגמרו התרופים, כולם חגורים.

עוד כללים חשובים לנוסעים ברכב:

- **לא מוציאים ידים וראש דרך חלון המכונית**
איברים שמחוץ למכונית עלולים להפגע מרכבים חולפים, מעמודי חשמל ומשאר עצמים הפזורים לאורך הדרך. וכמו בכל דבר, גם כאן תקף הכלל שדוגמה אישית מדברת יותר מאלף מילים. אם אני, ההורה - הנהג, לא אוציא את ידי דרך חלון המכונית, ילדי יחקו אותי ויתנהגו כך אף הם.
- **עוצרים כמה שיותר קרוב למדרכה.**
כאשר מגיעים ליעד, בפרט אם היעד הוא הגן או בית הספר, חשוב לעצור את הרכב קרוב וסמוך למדרכה ולא באמצע הכביש. כאשר עוצרים את הרכב באמצע הכביש ומורידים את הילדים, עוצרים את כל התנועה מאחור והנהגים מנסים לעקוף. מספיק אופנוע או רוכב אופנים שיעקוף אתכם מימין והענין עלול להסתיים באסון. עצירה בסמוך למדרכה מחנכת אותי ואת ילדי ליתר התחשבות בזולת.
- **לפני שפותחים את הדלת יש להביט לכל הכיוונים.**
כאשר עוצרים בסמוך למדרכה יש לזכור כי המדרכה היא מקום ציבורי. הולכים שם אנשים. בפרט סמוך לשעה שמונה בבוקר, בקרבת בית הספר המדרכה עמוסה בילדים שלא שמים לב מספיק למכוניות הנעצרות בסמוך אליהם. חובתנו של הנהג לשים לב בטרם יפתח את דלת המכונית או יתן הוראה לילדים לפתוח אותה. עליו לבדוק היטב שאף אחד לא עומד או הולך בסמוך למכונית ועלול להפגע מפתיחת הדלת. כמו כן, יש לחנך את הילדים לקבל אישור ממבוגר בטרם פותחים את דלת המכונית.
- **יורדים מהמכונית מהצד הקרוב למדרכה.**
כמובן, לא לנסות לרוץ אחרי הרכב המתרחק גם אם שכחו את תיק האוכל או פתק המאשר את השתתפותם במבצע. הילדים נפרדים מהוריהם ויורדים רק מהצד הקרוב למדרכה. יש להקפיד כי יתרחקו מיד מהמכונית וינסו לעומק המדרכה.
כל סיבה שלא תהיה אינה מצדיקה להסתכן בריצה אחרי המכונית.

נסיעה ברנב פרטי

תגורת בטיחות

- א. התבוננו בתמונות, חשבו על מהלך הספור.
- ב. השלימו את החסר בבועות והמשיכו את הספור כרצונכם.
- ג. חשבו על כותרת מתאימה לספור, המביעה את המסר.

נסיעה ברכב פרטי

פאזל - דף גזירה

גזרו רק את חלקי הפאזל שרשומים עליהם משפטים או תמונות המתארים נסיעה בטוחה.

הפכו את החלקים שגזרתם, והרכיבו את הפאזל.

מהו הכלל שקיבלתם?

A collection of puzzle pieces, each containing either a text description of a driving scenario or a corresponding illustration. The pieces are designed to be cut out and assembled into a larger picture.

- Piece 1:** Text: "שרי התישבה במושב האחורי ברכב, וחגרה חגורת בטיחות." (The driver sat in the back seat of the car, buckled up, and fastened her seatbelt.)
- Piece 2:** Text: "חיים ויתר ליוסי, כדי לא להפריע לאבא בנהיגה." (Chaim gave up for Yossi, so as not to disturb Dad while driving.)
- Piece 3:** Illustration of a driver and a passenger in a car.
- Piece 4:** Illustration of a driver and a passenger in a car.
- Piece 5:** Text: "אבי הסתכל לכל הכיוונים לפני שפתח את דלת המכונית שבצד המדרכה." (Dad looked in all directions before opening the door of the car on the sidewalk.)
- Piece 6:** Illustration of a driver and a passenger in a car.
- Piece 7:** Text: "אסתי ישבה במושב האחורי כשהיא מחזיקה על ברכיה את שרי התינוקת." (Asti sat in the back seat when she held her baby sister Shira on her lap.)
- Piece 8:** Illustration of a driver and a passenger in a car.
- Piece 9:** Text: "אמא השיבה לצלצול הטלפון הנייד, כדי שאבא יוכל לנהוג בבטחה." (Mom answered the mobile phone, so that Dad could drive safely.)
- Piece 10:** Text: "אמא קשרה את יוסי הקטן בכסא הבטיחות." (Mom buckled up little Yossi in the car seat.)
- Piece 11:** Text: "אפרים הפריע לאבא במשך כל הנסיעה, בשאלותיו ובבכיו." (Afrim disturbed Dad throughout the trip, with his questions and crying.)
- Piece 12:** Text: "שירה לא יצאה מדלת המכונית הפונה לצד הכביש." (Shira did not get out of the car door facing the side of the road.)
- Piece 13:** Text: "חיים החזיק בכדורו, כשמידי פעם הוא זורק אותו לכון תקרת המכונית." (Chaim held the ball, and every now and then he threw it at the ceiling of the car.)
- Piece 14:** Text: "דינה הוציאה את ידה מחלון המכונית, ונופפה לשלום לחברתה." (Dina took her hand out of the car window and waved to her friend.)
- Piece 15:** Illustration of a car driving on a road.
- Piece 16:** Illustration of a car driving on a road.

פאזל - דף גזירה (2)

למורה-

יש לצלם דף זה מצידו השני של הדף הקודם, פאזל- דף גזירה (1)

כביש

אל תוציא

יום יום

חלילה

דרך

או יד

אסון

החלון

פן

יקרה

ראש

בטוח

רמזור

נסיעה בטוחה בהסעת תלמידים ובאוטובוס

חויית ההסעות בגיל הרך היא חוויה לא מאד נעימה עבור ההורים, שבדרך כלל בוחרים באלטרנטיבה הזו רק מחוסר ברירה. לא קל לשלוח זאטוט בן שלוש ואפילו חמש, שעדיין צמוד מאד לסינר של אמא, לא פשוט להעלותו על הסעה עם עוד עשרות ילדים נדחקים, לנופף לו לשלום בחיוך ולהסתיר את פרפורי הפחד המקננים עמוק פנימה. גם כשמדובר בילדים גדולים יותר - שש, שבע, ואפילו עשר - החששות, הפחדים והלחץ התמידי סביב ההסעות לא נעלמים.

כמה קולמוסין נשתברו וכמה דיו נשפך סביב נושא ההסעות, ובכל זאת, כדאי שישפך דיו רב. כי כל כמות דיו לא תהא תחליף לדם שנשפך, ר"ל. ננסה לעשות מעט סדר בנושא טעון זה ולהאירו מכיוונים שונים. נלמד את הסכנות האורבות לילדים בכל שלב וכיצד יש להתמודד איתן.

ההמתנה

בזמן ההמתנה לאוטובוס עלולות להתעורר הבעיות הבאות:

- בפרק זמן קצוב ומוגדר יורדים מספר רב של ילדים, גדולים וקטנים להמתין להסעה. במשך זמן זה מגיעים האוטובוסים והרכבים המסיעים את הילדים למקום לימודם. כאשר בפרק זמן קצר כל כך מתנקזים לפינת רחוב קטנה מספר רב של אוטובוסים ומספר רב של ילדים נוצרת אנדרלמוסיה.
- לא פעם קורה שזאטוט קטן עלה על רכב שאינו "שייך לו" ואף אחד לא שם לב לכך. כך יכול לקרות שאף אחד לא הבחין בילדון שובב שהחליט לערוך טיול בעיר, למרות שלא נמנה על הנוסעים הקבועים.
- חניה של אוטובוסים זה אחר זה מביאה לחסימת שדה הראייה של הנהגים, של המלווים ושל הילדים המפלסים דרכם בינות לרכבים.
- ההמתנה להסעה מלווה לא פעם במעשי משובה של הילדים ובמשחקים מסוכנים היכולים להגיע לכדי סכנת נפשות, כמו: לדפוק על האוטובוס לאחר שהחל לעזוב את התחנה, לנסות לגעת בגלגלים ולדפוק עליהם עם מקלות או עם חפצים אחרים.
- כאשר הילדים רואים את האוטובוס מתקרב הם נוטים לרוץ לקראתו.
- כאשר הנהג רוצה לעצור בתחנה הוא מתקרב סמוך למדרכה, שולי האוטובוס עולים על שפת המדרכה והילדים שמתקרבים לכיוון ההסעה עלולים להפגע. כאשר הילדים רצים לכיוון האוטובוס הסכנה גדלה פי כמה.
- הילדים נושאים על גבם ילקוטים, בדרך כלל כבדים מהם. כשילד עולה במדרגות הגבוהות של האוטובוס הוא צריך לשאת את עצמו ואת הילקוט הכבד. פיזית, מרכז הכובד שלו נמשך כלפי מטה והוא צריך לטפס מעלה במדרגות צרות וגבוהות. כל דחיפה קלה של ילד מלפנים או מאחור גורמת לאיבוד שיווי המשקל, ועלולה להסתיים בנפילה.

נסיעה ברכב ציבורי

זמן ההמתנה להסעה הוא באחריות ההורים. תפקידם לחנך, להסביר, לשנון, ולהזהיר. כאשר ילד מכניס אצבע לשקע חשמל הוא יקבל נאום ארוך ופרטני עד כמה מסוכן המעשה שעשה. אין הבדל גדול בין ילד הדוחף יד לשקע חשמל לבין ילד שדופק על אוטובוס, משחק על שפת המדרכה או על הכביש בעת ההמתנה להסעה. אחריות המלווה והנהלת בית הספר מתחילה מהרגע שהאוטובוס עצר בתחנה והילד עלה עליו. אי אפשר לצאת לעבודה ולשלוח ילד בשבע וחצי להמתין בתחנה עד עשרה לשמונה ולדרוש מהמוסד החינוכי לקחת אחריות על התנהגות הילדים בזמן הזה. הילד צריך לצאת מהבית בזמן סביר כדי שיוכל להגיע בנחת ולא יצטרך לרוץ אחר האוטובוס המתרחק, אך לא להגיע זמן רב מדי קודם ולחפש תעסוקה עד שסוף סוף ההסעה תגיע.

"זריז" אמר פעם ה"אמרי אמת" "אינו האיש הבהול כגון זה שממהר להקדים לבוא לתחנת הרכבת הרבה לפני מועד יציאתה, כדי שלא יאחר, אלא מי שהוא מחושב ומגיע בזמן המדויק".

רצוי מאד להרגיל את הילדים להמתין להסעה בטור. הילד שמגיע ראשון לתחנה עומד ראשון בטור, השני אחריו וכן הלאה. כמובן להזהיר ולהקפיד שהראשון בטור יעמוד הרחק משפת המדרכה כדי שלא יפגע משולי האוטובוס הנכנסים לתוך שטח המדרכה, ולא יפגע גם אם ילדו שובב חסר סבלנות יחליט לדחוף שאז הוא עלול ליפול. הילדים יעלו להסעה לפי הסדר. המתח של הילד להגיע לתפוס מקום טוב יהיה להגיע מוקדם לתחנה הנמצאת במדרכה ולא להגיע הראשון לאוטובוס הנמצא בכביש וצריך לעלות אליו דרך דלת צרה. אפשר למנות תורן בכל תחנה שידאג לשמור על הסדר, ומדי פעם לתגמל את התורנים כדי שימלאו בחשק את המוטל עליהם. העמידה בשורה מונעת משחקי משובה מסוכנים בשעת ההמתנה ותורמת לעליה מסודרת אחד אחד ללא דחיפות. את הכסף או הכרטיסיה יש להכין בתחנה לפני שהאוטובו מגיע.

זמן הנסיעה

על הילדים לשבת במקומות ולהיות חגורים בטיחות. נסיעה עם מספר ילדים מעל המותר היא אסורה בתכלית האיסור. כאשר מסלול הנסיעה ארוך - סביר להניח שהילדים יאבדו את סבלנותם, על המלווה לדאוג לתעסוקה בדרך בכדי שלא יקומו ממקומם.

בזמן הנסיעה יש לשמור ולהשגיח שהילדים לא יוציאו יד או ראש דרך החלון, לא ישתוללו, לא ירעישו, לא יפריעו לנהג ולא יפגעו בשלמות האוטובוס. כמו כן, ילקוטים וחפצים אישיים יש לשים בין הרגליים ולא במעבר בין המושבים.

הירידה מההסעה

הילדים קצרי סבלנות והם רוצים להגיע הביתה, לאחר יום לימודים ארוך, כמה שיותר מהר. כבר כשהאוטובוס מתקרב לתחנה הם קמים ומתקרבים לכיון הדלת ואף עומדים על המדרגות. פעמים רבות קורה שהנהג פותח את הדלתות לפני שעצר לגמרי את הרכב.

בעיית הילקוט שהזכרנו בעליה להסעה חמורה שבעתיים בעת ירידה ממנו. כשילד עולה והילקוט מושך אותו כלפי מטה הוא נדרש למאמץ יתר, אך על פי רוב, הוא מתגבר על בעיה זו. אך בירידה מההסעה הבעיה חמורה שבעתיים. דמיינו לעצמכם את הילד יורד ומתכופף מעט כלפי מטה, הילקוט על הכתפיים מכביד עליו. כל נגיעה או דחיפה ולו הקלה ביותר עלולה לגרום לילד לאבד את שיווי משקלו ומירב הסיכויים שהוא יפול. לפעמים על מדרגות האוטובוס, לפעמים מתחת לגלגלים. וכשזה קורה בדלת האחורית ואם אין

נסיעה ברכב ציבורי

מלווה מבוגר באוטובוס אין סיכוי שהנהג יבחין בילד הנופל.

לא תמיד מקפיד הנהג לקרב את האוטובוס עד קצה המדרכה. לפעמים נשאר רווח מספיק גדול למעבר כלי רכב אחרים. מספיק שאופנוע יעקוף את האוטובוס ברווח זה והענין יסתיים באסון. פעמים רבות עוצר הנהג ליד מקום החסום על ידי פחי אשפה, לוחות מודעות, מעקות בטיחות וכדומה. או אז לילד אין אפשרות לעלות מיד למדרכה ועד שהוא חושב, מהסס ומתמרן הוא עלול להפגע.

גם כאשר האוטובוס מתקרב למדרכה והנהג עוצר במקום פתוח, קורה שהילדים יורדים ונעצרים על שפת המדרכה וממשיכים בכל אותם סיפורים מרתקים שהחלו בהם בשעת הנסיעה. העצירה על שפת המדרכה מסוכנת. הנוסעים הצעירים נמצאים ב"שטח מת" של נהג האוטובוס ועלולים להפגע מדופן האוטובוס בשעה שהוא עוזב את התחנה. ההדף של האוטובוס עלול אף הוא להפילם. יש לבחון היטב את כשירותו של הילד לנסיעה עצמאית באוטובוס, ללא ליווי מבוגר. בהסעות תלמידים מומלץ מאד לדאוג למלווה, גם אם עדיין זה לא מעוגן בחוק.

תפקידיו של הנהג

1. הנהג יסרוק את האוטובוס לפני כל נסיעה ובסיומה כדי להבטיח את בטיחותו ונקיונו, ולוודא שלא נשאר אף ילד ברכב.
2. על הנהג להגיע לתחנת ההסעה דקות אחדות לפני תום הלימודים, ולהמתין לתלמידים בתחנה המיועדת.
3. על הנהג להאט את מהירות הנסיעה בהתקרבו לתחנה, כדי שגם אם ילדים יקומו לפני הזמן הם לא יפלו בעצירה פתאומית.
4. הנהג יעצור קרוב למדרכה, כך שלא תהיה אפשרות עקיפה אפילו לרוכב אופניים. במסלול הפיזור הנהג יעצור רק במקום בו הילד יוכל לרדת ולעלות מיד למדרכה.
5. בהסעת תלמידים יפתח הנהג רק את הדלת הקדמית.

תפקיד הנהג להנהיג את כלי הרכב ולהביא את הילדים לשלום למוסד הלימודי, הוא חייב להיות עירני למתרחש בכביש. בשום פנים ואופן הוא לא יוכל להיות אחראי על התנהגותם של הילדים. כיצד אנו יכולים לדרוש ממנו לבצע שני תפקידים בעת ובעונה אחת?

הנהג לא יצא לדרך ללא מלווה!!

תפקיד המלווה

ההיסטוריה היהודית מספרת בערגה על "ריש הדוכנא" ההירואי, המלווה את הילדים מדי בוקר בדרכם ללמוד תורה, ואף דואג להחזירם בשלום לביתם בעת סיום הלימודים. אותו ריש דוכנא השומר על הילדים מהסכנות האורבות להם בדרך, הן הסכנות הגשמיות והן הסכנות הרוחניות, מספר סיפורים, שר שירים ומחדיר יראת שמים בלבבות הטהורים. הרבה מגדולי ישראל הסתתרו תחת תפקיד "פשוט" זה עד שהועידה אותם ההשגחה ללוות את עדת ישראל בדרך לגאולה. התפקיד הקדוש לא השתנה. השוני הוא בתנאי הדרך והסכנות הטמונות בהם.

המלווה יעלה בתחנה הראשונה וירד בתחנה האחרונה לאחר שירד הילד האחרון. אם המלווה יושב עליו לשבת מול הדלת הקדמית, כך שגם הנהג יוכל לשים לב למתרחש. בהסעת תלמידים

נסיעה ברכב ציבורי

יש לפתוח רק דלת זו.

הילדים עולים, מתישבים ומיד חוגרים בחגורות בטיחות. כדאי מאד לדאוג למקומות קבועים. בכך, מנטרלים את המתח של הילד היכן יישב וליד מי.

המלווה יקפיד שהילדים לא יוציאו ידים או/וראש דרך חלון האוטובוס. כאשר הנסיעה מתארכת והאוטובוס מסתובב זמן רב בעיר כדי לאסוף או לפזר את התלמידים, הילדים מאבדים את סבלנותם ומחפשים תעסוקה. פתרון יעיל לכך הוא: תורני הסעות. התלמידים מהכתות הגבוהות ישמשו בתורנות במשך שבוע-שבועיים. תפקיד התורן לדאוג שילדים ישבו בנחת ויעסקו במשהו מועיל. התורן ידאג להשמעת קלטת, לשירה, לשעור בשמירת הלשון, לאמירת תהלים, לספר סיפור ועוד כיד הדמיון הטובה עליו. כשהילדים יהיו עסוקים במשהו מועיל הם ימנעו מלקום ולשחק. וכך המלווה יהיה פנוי ורגוע יותר להשגיח ולפקח על העניינים מלמעלה. תורני ההסעות יענדו סמל מיוחד על השרוול, כך כל הקטנים ידעו מי הוא התורן ולמי צריך להישמע.

בשעת הירידה הילדים לא יקומו עד שהאוטובוס יעצור לגמרי. המלווה יעמוד על יד הדלת וישגיח על הילדים שלא ידחפו, ירדו בזריזות ויכנסו לעומק המדרכה הרחק מן ההסעה. אם יש ילדים הצריכים לחצות כביש המלווה ירד אתם, יתן להם יד במדת האפשר, ויחצה עימם את הכביש **עד למדרכה שממול**.

הנהג ימשיך בנסיעה רק לאחר שהמלווה וידא שכל הילדים נמצאים על המדרכה והתרחקו מרחק ניכר מהאוטובוס. המלווה הוא זה שיאמר לנהג מתי להמשיך ליסוע.

תפקידה של הנהלת בית הספר

יש להפעיל תוכנית בית ספרית בנושא ההסעות שתכלול את תפקידי המורים והצוות החינוכי וליידע את כל צוות המורים והנהלה בנהלים הנוגעים להסעות. חשוב מאד שיהיה מורה אחראי - מרכז לנושא ההסעות. עם סיום יום הלימודים ילכו כל המורים את תלמידי כיתותיהם בצורה מסודרת אל תחנת ההסעות.

מומלץ לקיים מפגשים משותפים של הורים, מורים, נהגים ואחראי הסעות ברשות המקומית על מנת לטפל בבעיות ספציפיות המתעוררות בהסעה. כמו כן, מומלץ מאד לקיים "תרגיל הג"א בהסעות" לפחות פעם בשנה - כפי שעורכים בבית ספר מידי שנה "תרגיל הג"א" למוכנות הילדים להתמודד במצבי חרום. דהיינו, לתרגל עם הילדים המתנה, עליה, ירידה והתנהגות בטוחה בשעת הנסיעה. את התרגיל עורכים עם הילקוטים, המטריות וכל החפצים. מראים להם מתי לפתוח את המטריות ומדגימים להם מהו שטח מת של הנהג ומדוע מסוכן לעמוד בשטח זה.

עוד מתפקידי הנהלה לדאוג למלווה ולתגמל אותו, לקבוע את מסלול הנסיעה ולתכנן אותו באופן שהילדים יצטרכו לחצות כמה שפחות כבישים.

כאשר המנהל משלם לחברת ההסעות את משכורתה הרי שהוא בעל המאה וממילא גם בעל הדעה. הוא זה שיקבע את תנאי ההעסקה ובמידה ויתגלו ליקויים ברכבים או בהתנהגות הנהגים, כאלו הגובלים בפיקוח נפש, זכותו לעכב את השכר. יש לקבוע כללים ברורים בין הנהלת בין"ס וחברת ההסעות ולעמוד עליהם בתוקף.

נסיעה ברכב ציבורי

תפקידי חברת ההסעות

1. הרכבים יהיו תקינים על פי חוק, ויעמדו בכל מבחן של קצין בטיחות. בכל אוטובוס יהיו חגורות בטיחות.
2. בחברת הסעות פרטית יש לדרוש לבצע נעילת חלונות, באופן שאלו יפתחו באופן מינימלי והילדים לא יוכלו להוציא דרכם ראש או יד.
3. הנהגים המסיעים יהיו בעלי מלאי בלתי מוגבל של סבלנות ואחריות.
4. חובה לסמן כל אוטובוס בשילוט המבהיר את יעדי נסיעתו.
5. החוק מחייב שלט "ילדים" מלפנים ומאחור ושלט הנושא את שם החברה בדפנות.

ימלא כל אחד את תפקידו וימלא אותו כראוי וה' משמים ישגיח עלינו לרחמה.

ההמתנה לאוטובוס

כרטיסיה זו אינה ניתנת להחזרה. שמור לביקורת לגמר הנסיעה

כרטיסית נוער

ואזרח ותיק

לשימוש בקוים 7
בהם קוד המחיר

14²⁰

פנה לו את מקומך.		בעת ההמתנה לאוטובוס, עדיף
למשחקים, יש לעמוד ברגיעה ולהמתין להסעה.	כרטיסיה מנוילנת לא תכובד	אם אין ספסל, יש להמתין
רחוק משפת המדרכה.	 <p>מחיר הכרטיסיה</p> <p>42⁶⁰</p> <p>כולל מע"מ. ע.מ. 55726875-2</p> <p>37 דדורה</p>	אם יש בתחנה אדם הזקוק למקום ישיבה יותר ממך,
לשבת על הספסל בתחנה.		אין להתקרב אל האוטובוס המגיע אל התחנה,
את דמי הנסיעה או את הכרטיסיה.		יש להכין מראש
כדי שלא יפריעו בשעת העליה.		☐ נקב ☐ נהג תבאי השימוש בהתאם להוראות המפקד על התעבורה
אלא רק לאחר שעצר עצירה מוחלטת.	 <p>393861</p>	יש לאסוף את כל החפצים האישיים ולהחזיקם קרוב לגוף.

א. מתחוקו בין תחילת הכלל להמשכו.

ב. העתיקו את הכללים למחברת, תחת הכותרת "כללי המתנה לאוטובוס".

ג. הדפיסו בכתב יפה וגדול את הכלל הקשור לכרטיסיה.

נסיעה ברכב ציבורי

אוטובוס הזה"ב

באוטובוס יושבים הילדים ומחכים לנסיעה, אך הנהג אינו פותח בנסיעה, לפני שהוא מודא שהילדים יודעים את הכללים לנסיעה בטובה. עיזרו לילדים לענות על שאלות הנהג - גזרו את כעוות הדיבור מהעמוד הבא, והדביקו אותם תחת החלון המתאים.

<p>דני, אם לא יהיה מקום פנוי באוטובוס, מה תעשה???</p>	<p>שושי, מה אסור לעשות בשעת הנסיעה?</p>	<p>שרה, מה תעשי עם עטיפת הסוכריה שאכלת?</p>	<p>חני, מה תעשי בשעת הנסיעה?</p>	<p>אלי, מה תעשה מיד כשתתישב במקומך בהסעה?</p>	<p>יוסי, היכן תניח את ילקוטך בשעת הנסיעה?</p>	<p>מוישי, החלון לידך להזהר?</p>
---	---	---	----------------------------------	---	---	---------------------------------

אוטובוס הזה"ב

דף גזירה

נסיעה ברכב ציבורי

1. קראו את הכתבות ומצאו את הכללים הרמוזים בהם.
2. כתבו את כל הכללים במחברת תחת הכותרת "כללי ירידה מהאוטובוס."

יום זהיר

העיתון לילדי זה"ב

הידעת?

ברכבת ישראל ישנה מערכת כריזה המופעלת לפני כל תחנה, ומודיעה את שם התחנה הקרובה. בכרוז זה מבקשים מכל הנוסעים לאסוף את חפציהם ולהתכונן לירידה. ולא לשכוח חפצים ברכבת.

הצעת חוק

ח"כ דני חכם הציע לחוקק חוק שנהגי האוטובוס יעצרו בכל התחנות, ללא המתנה להתראה מצד הנוסע. (במילים אחרות לא יהיו לחצני stop-עצור, הנהג יעצור בכל התחנות.)

ח"כ חכם טוען שמש' רב של קשישים וילדים מועדים בתוך האוטובוס, כשעליהם לקום בשעת הנסיעה ע"מ ללחוץ על לחצן "עצור", כדי לסמן לנהג לעצור בתחנה הקרובה. "אמנם פגיעות אלו אינן קשות" טוען חכם "אך גם עליהם עלינו לתת את הדעת. ברגע שהנהג יעצור בכל התחנות, הם יקומו ממקומם רק לאחר שהנהג יעצור את האוטובוס. וכך ימנעו פגיעות בתוך האוטובוס"

רצתה להגיע הביתה

אוטובוס של הסעת ילדים מביה"ס לבתיהם, עזר ברח' רבי נחמן מברסלב, בקטע שאין בו מדרכות ואין אבני שפה משני צידי הכביש. ילדה בת 6 ירדה מהאוטובוס ורצתה ללכת לביתה שנמצא מעבר למגרש החול. הילדה ירדה מן הרכב בציוד הימני, התקדמה לכיוון חזית הרכב ופנתה שמאלה, לפני הרכב, על מנת לחצות את הכביש לכיוון ביתה. הנהג שלא ראה אותה התחיל בנסיעה...

נס בבית שמש

תלמיד מבי"ס "אור התורה" ניצל בנס מפגיעה קשה בשעת ירידה מההסעה ליד ביתו אתמול בשעה 1:30 בצהריים.

הילד ירד מההסעה כשילקוטו על גבו, ובידו מעיל ומטריה. תוך כדי ירידה נתפס שרון המטריה בדלת האוטובוס. הנהג שראה שהילד ירד, סגר את הדלתות והתחיל בנסיעה. מיד כשהרגיש הילד שהוא נגרר בעקבות האוטובוס, שמט את המטריה מידו ועלה על המדרכה. עדי ראייה במקום שצפו במתרחש טענו, שאם לא היה שומט את המטריה, היה נגרר אל מתחת לגלגלים. כשנשאל הילד לפשר מעשהו, ענה שכן לימדו אותם בביה"ס: "אם נתקע משהו, עוזבים מיד ומתרחקים!" בביה"ס ערכו מסיבת הודיה וחיזקו את ידי התלמידים השומרים על כללי זה"ב.

תיקון בתקנות התעבורה

אדם המסיע ילדים עד גיל 18 (במקום 14) ברכב להסעת תלמידים, לא יניח עליית הילדים אל הרכב וירידתם ממנו אלא:

1. באוטובוס זעיר וברכב מסחרי - מהדלת הקדמית הימנית או מהדלת הימנית השנייה מקידמת הרכב.
2. באוטובוס רגיל - מהדלת הקדמית הימנית.

מצטייני מבצע "מאיר דרך"

בי"ס "בית מאיר" מביתר העניק השבוע לשלושה תלמידים אות הצטיינות במבצע "מאיר דרך".

מבצע "מאיר דרך" ביוזמתו של המורה מאיר אור נ"י יצא לדרך עם תחילת זמן חורף, בר"ח חשון.

במבצע התבקשו הילדים לשמור על כללי זה"ב בנסיעתם בהסעות ביה"ס. בעיקר שמו דגש על ירידת התלמידים מההסעות בצורה זהירה מתוך ויתור ושמחה ללא דחיפות, ורק לאחר עצירתו המוחלטת של האוטובוס.

שלושת התלמידים קבלו אות הצטיינות מידו של אחראי בטיחות ובטחון באזור.

סיפור

קראו את הספור, ומחקו את המילים שאינן נכונות כך שהכללים יהיו נכונים!

ביום שלישי בערב התקיימה מסיבת "סיום מסכת" בתלמוד תורה "אור התורה" בשכונת הוורדים. דני, אלי ומוטי צעדו לכון תחנת האוטובוס, הם הבחינו מרחוק באוטובוס העומד בתחנה. הם רצו / לא רצו לאוטובוס, והחליטו לחכות לאוטובוס הבא. הם ישבו / לא ישבו על ספסל התחנה ופטפטו. לאחר מס' דקות התקרב לתחנה אדם קשיש, דני קם / לא קם ממקומו ועמד על / רחוק מ שפת המדרכה. כשהאוטובוס הגיע הם התקרבו לעברו לפני / אחרי שעצר ופתח את הדלת. הם עלו מהדלת הקדמית / האחורית באופן מסודר / שאינו מסודר. האוטובוס היה עמוס ולא היו מקומות ישיבה, לכן הם לא התקדמו / התקדמו לפני האוטובוס, עמדו והחזיקו ביד אחת / בשתי ידיים במוט האחזה. הם השתוללו / לא השתוללו באוטובוס והפריעו / ולא הפריעו לנהג ולנוסעים. הם הניחו / לא הניחו את התיקים במעבר, ואת הפסולת זרקו מהחלון / לפח. בתחנה ליד הת"ת הם ירדו מהדלת הקדמית / האחורית. הם חיכו / לא חיכו שהאוטובוס יעזוב את התחנה, ואז חצו את הכביש בבטחה. דני, אלי ומוטי התנהגו כבני מלך, שמו על חייהם וגרמו קדוש ה' בהתנהגותם.

מצאו שם מתאים לספור, וכתבו במסגרת שבראש הספור.

דמיינו לעצמכם שהמורה של גבורי הספור היה באוטובוס וראה את התנהגותם, מה לדעתכם הוא היה אומר להם כשהגיעו לתלמוד תורה?

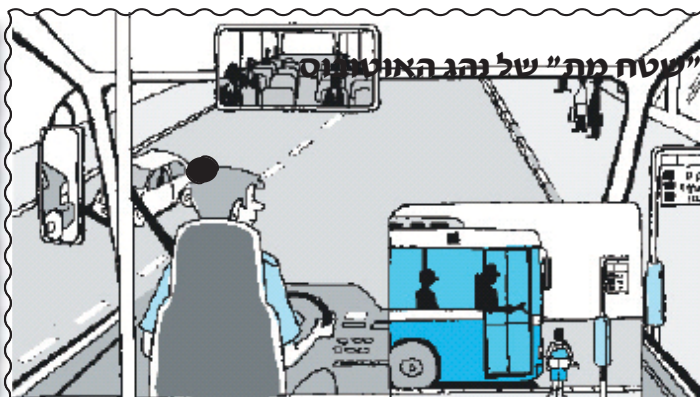
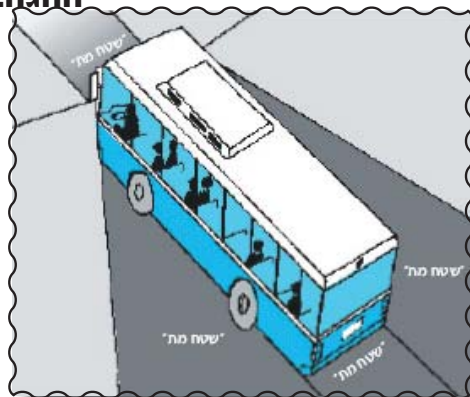

נסיעה ברכב ציבורי

"שטח מת"

*"שטח מת" של הנהג הוא השטח שהנהג אינו יכול לראות ממקום מושבו ליד

הנהג. - צבעו באדום את הולכי הרגל שהנהג אינו רואה.

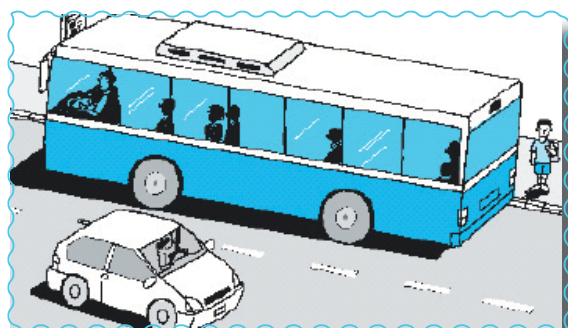
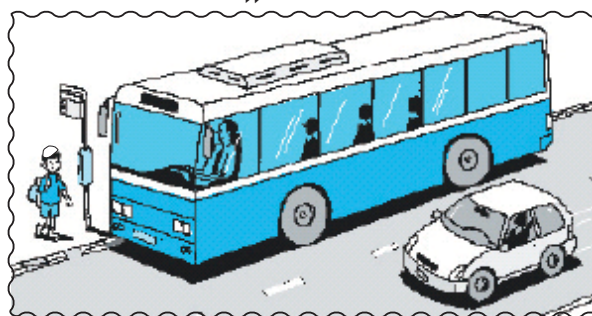

השטחים המתים סביב האוטובוס הם גדולים. לכן יש להמנע מלהתקרב אל צידי הרכב, גם לא כדי לדבר עם חבר שנמצא באוטובוס או כדי לסמן לנהג לעצור. יש לעלות ולרדת רק בדלת הקדמית.

*"שטח מת" של הנהג העוקף את האוטובוס

האוטובוס עומד בתחנה, מעלה ומוריד נוסעים. נהג המכונית אינו מתעכב, הוא ממשיך בנסיעה.

צבעו באדום את מי שנהג המכונית לא רואה.

גם להולך הרגל מאחורי האוטובוס יש "שטח מת". את מה הולך הרגל אינו רואה? לכן, לעולם לא נחצה בזמן שהאוטובוס עומד בתחנה.

זכרו!

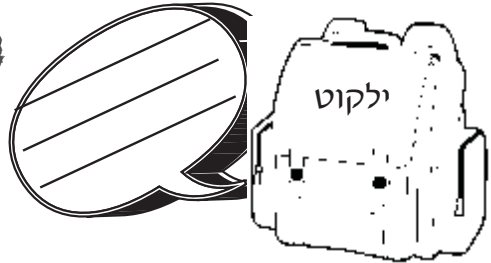
תמיד נחצה, רק אחרי שהאוטובוס מהתחנה יוצא!

*התמונות מתוך הדיסק "הסעות תלמידים" בהוצאת שפ"ו ומשרד החינוך

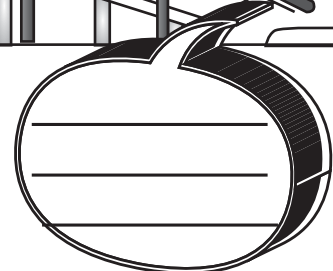
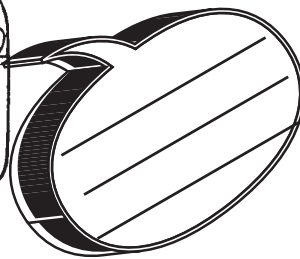
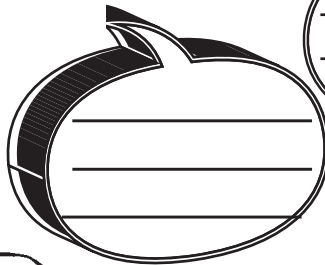
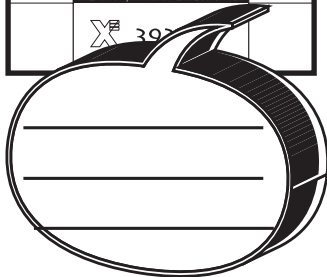
נסיעה ברכב ציבורי

אילו הייתם... מה הייתם אומרים לילדים סביבכם?

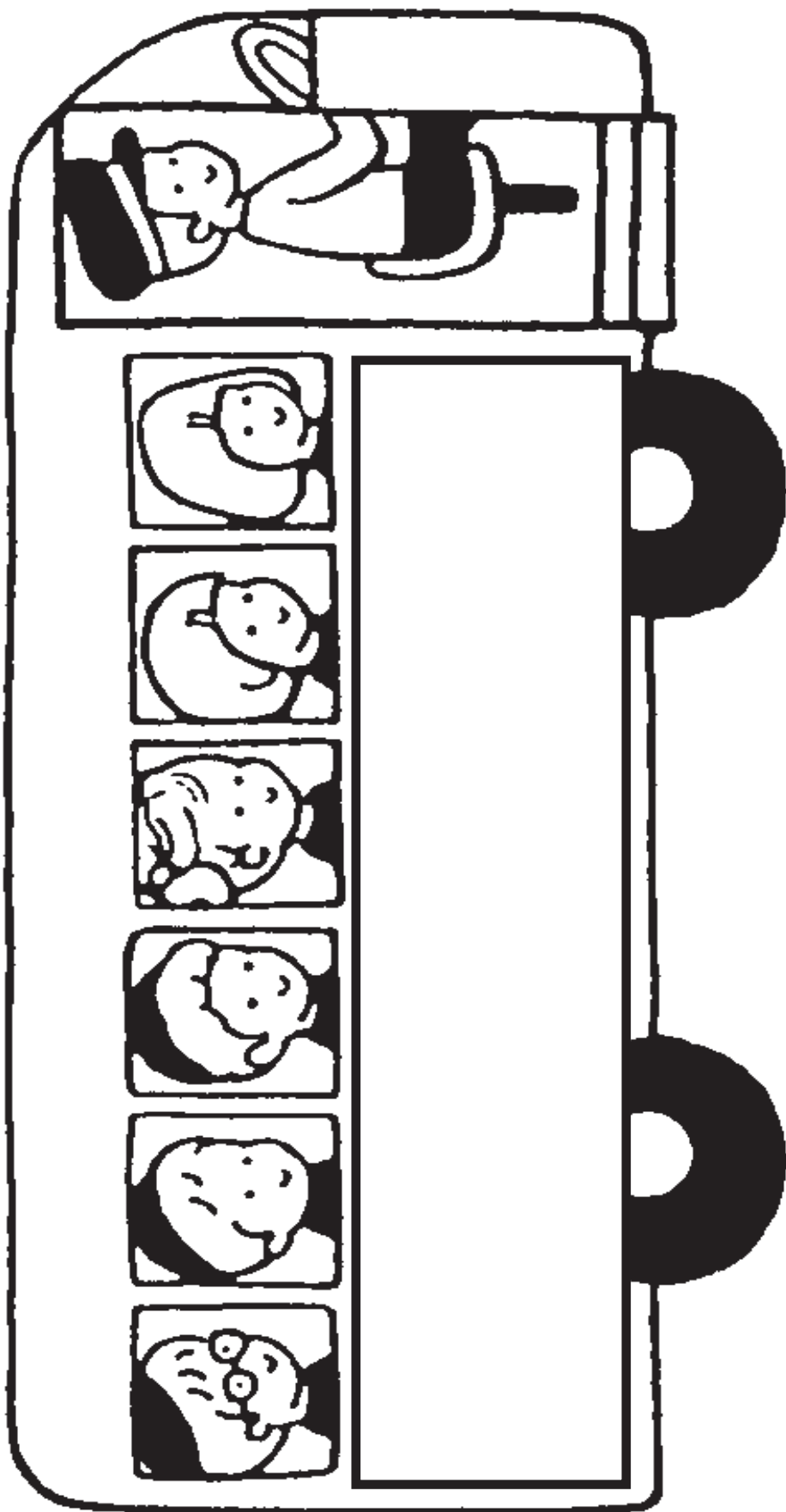

מטריה

דלתות האוטובוס

נסיעה ברכב ציבורי

בחרו אחד מן הכללים הקשורים לנסיעה ברכב ציבורי או פרטי, ועצבו אותו כפרסומת על האוטובוס.

בדרך למגרש המשחקים

כללי המשחק הבטוח

בימות החורף האפורים והקרים אנו מעבירים את שעות הפנאי שלנו בבית פנימה ליד האח המוסקת. מי שלא מוכרח לא מטייל בגשם. באביב ובקיץ קרני השמש החמימות מזמינות אותנו לצאת למרחב ולהנות מעולמו של הקב"ה. אנו יורדים לחצר, יוצאים לגינות, גולשים במגלשות, מטפסים בסולמות, הכל כיד התקציב הנדיבה של הרשות המקומית. על כן, כדאי להתמקד בנושא "המשחק הבטוח" וללמדו עם בוא האביב ולחזור ולשנן שוב בטרם היציאה לחופשה.

היכן לא נשחק?

לא נשחק על מדרכה.

מדרכה, ככל שתהיה רחבה, אינה מקום למשחקים. כשילד שקוע במשחק - העולם מסביבו מת. תנסו לקרוא לו כמה פעמים, הקיר ישמע טוב יותר. ילד, בשעת משחק על המדרכה, אינו שם לב לנעשה סביבו, והמשחק עלול לגלוש מהר מאד לכביש. המשחק על המדרכה מפריע לתנועת הולכי הרגל, אין להם ברירה והם יורדים לכביש. חשוב להתחשב גם באחרים המשתמשים בדרך. כמובן שהכדור יכול להתגלגל לכביש בין גלגלי המכוניות והסיכוי שהילד ירוץ אחריו רב. הכדור גם יכול לעוף לגובה ולנחות בלי הודעה מוקדמת על גג או שמשות מכונית ולהבהיל כהוגן את הנהג. יש לקחת בחשבון שהמדרכות, כיום, אינן משמשות רק הולכי רגל. ניתן לפגוש רוכבי אופנועים או אופניים הרוכבים על המדרכה, מכוניות יוצאות מחניה או נכנסות אליה, או סתם כך כלי רכב החונים על המדרכה. כל אלו מסכנים את הולכי הרגל המשתמשים במדרכה, על אחת כמה וכמה את אלו שמשחקים על המדרכה.

לא נשחק במגרש החניה.

המכוניות, גם כשהן חונות הן מסוכנות. כאשר ילד משחק בין המכוניות או מאחוריהן הוא נמצא, על פי רוב, ב"שטח מת" של הנהג. כאשר נהג ירצה לצאת מהחניה, אין באפשרותו לראות את הילדים המשחקים. קושי בראות הסביבה הכוללת הוא מתכון בטוח לתאונות.

נשחק רק בחצר או בגינת משחקים מגודרת.

בדרך למגרש המשחקים יש להקפיד היטב על כל כללי ההליכה והחציה. אם החלטנו לקחת עמנו כדור לגינה ניקח אותו תמיד בתוך שקית או סל, כך הסיכוי שהוא יתגלגל לכביש אפסי ממש. אם בכל זאת ארע ה"נס" והכדור התגלגל לכביש, לעולם לא ניתן לילד להרים את הכדור לבד. ולעולם לא משאירים את הילדים "להחזיק חזק בעגלה עד שאמא \ אחות גדולה תביא את הכדור" אי אפשר לסמוך על ילדים אפילו לא לשניה.

למשחק בגלגליות יש להצטייד בקסדה ובמגיני ידים וברכיים.

המשחק הבטוח

כדור זהיר, כדור כפיזי!

צבעו בצבע ורוד את הכדורים עם ההתנהגות הזהירה לפי הכללים.
צבעו בצבע שחור את הכדורים עם ההתנהגות הפזיזה והמסוכנת.

רפי, מוטי ואלי
שחקו ב"כדור-רגל"
במגרש החניה.

יוסי ואלי
שחקו בגולות
במדרכה ליד ביתם.

שושי וחברותיה
שחקו "מחבואים"
בגינת המשחקים.

יוסי ומוטי טפסו
על עמוד חשמל
סמוך לבית הספר.

שרה ומרים ישבו על
המדרכה והחליפו
"מכתביות".

אפרים ישב על
גדר הבטיחות
הסמוכה למגרש
המשחקים.

דני צעד
לפארק השעשועים
כשבידו כדור.

אלי טפס על הגדר,
על מנת לראות את
הפועלים באתר
הבניה הסמוך.

דני צעד לפארק
השעשועים כשבידו
כדור בתוך שקית.

חיים רכב על
האופניים כשמדי
פעם הוא מרים את
ידיו.

יוסי ואלי
שחקו בגולות
בחדר הילדים.

שושי הלכה על
שפת המדרכה
בדרכה לגינת
המשחקים.

מוטי סחב את
הגלגליות עד מגרש
המשחקים, ורק שם
נעל אותם לרגליו.

לאה שחקה בכדור
בדרכה לפארק
השעשועים.

חיים ואפרים
חבשו קסדות
לפני שעלו על
האופניים.

מוטי נסע
על הגלגליות
במדרכה הסמוכה
לביתו.

מיכל שמרה על
אחיותיה הקטנות
לבל יעלו על
המתקנים הגבוהים
בגינת המשחקים.

ציפי, גילי ודיני
שחקו ב"תופסת"
במדרכה ליד בית
הספר.

שמואל הושיב את
אחיו הקטן
בקרוסלה, והמשיח
לשחק עם חבריו.

שמואל רכב על
אופניו בשביל
המיועד לרכבי
אופניים.

דני מנע מחבריו
מלהכנס לאתר
הבניה, באומרו
שהמקום מסוכן.

תמי שחקה עם
אחיותיה
"מחבואים"
במגרש החניה.

מה קבלתם?

המשחק הבטוח

כללי המשחק הבטוח

חברו כלל מתאים לכל תמונה:

המשחק הבטוח

התבוננו בתמונות וכתבו במחברתכם סיפור מתאים לאחת מהן.

התיחסו לשאלות הבאות:

1. היכן בחרו הילדים לשחק?
2. התמקדו בתחושתם במשחק.
3. כיתבו תוצאה אפשרית למשחקם.
4. התיחסו לכללי המשחק הבטוח בסיפור.

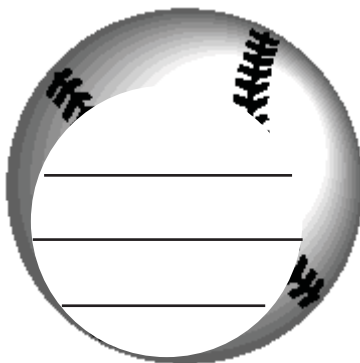
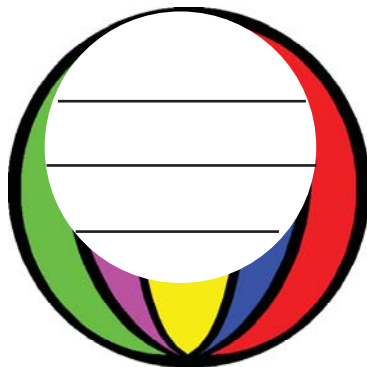

זהירות עם הכדור

שערו בעזרת הכותרת על מה יסופר בספור, כתבו זאת בתוך הכדורים.

אלו כללי זהירות בשעת משחק ידועים לכם?

שאלו את עצמכם: מה אנו רוצים לדעת, עוד, על הנושא?

זהירות עם הכדור

שלום. קוראים לי דודי.

הפעם אני לא רוצה לספר לכם על עצמי. הפעם ברצוני לספר לכם על הכדור שלי.

בשבוע שעבר בא סבא מירושלים לבקרנו והביא לי מתנה כדור. כדור עגול. כדור גדול. בצבע כחול. שמחתי מאד בכדורי החדש. כדררתי אותו הלך ושוב. הקפצתי אותו לכל הכיוונים. אך כשהמנורה קיבלה חבטה עזה והתנדנדה אנה ואנה וגם התמונה שעל הקיר כמעט נפלה, אמרה לי אמא: "דודי, בבית משחקים במשחקים רגועים ושקטים, המשחק בכדור דורש מרחב, אם ברצונך להמשיך ולשחק רד בבקשה לחצר".

לקחתי את כדורי החדש, הכדור העגול, הגדול והכחול וירדתי עימו לחצר. ובחצר רעש המולה. ילדים רבים משחקים במשחקים שונים. ואני רוצה שטח גדול, מרחב למשחק. "איציק, שלוימי, ראו מה הבאתי. כדור גדול, כדור עגול וכחול" קראתי לחברי. "בואו נלך לשחק בגינה" הזמנתי אותם להצטרף אלי. "זה רעיון נפלא" אמר שלוימי, "בדרך נקרא גם ליוסי".

יצאנו שלושתינו יחד לכיוון הגינה, ובדרך אגב הקפצתי את כדורי. אני לא יודע איך בדיוק זה קרה, אך לפתע הכדור נעלם. הכדור העגול, הכחול והגדול איננו. חיפשנו אותו בכל פינה, בכל מקום אפשרי...אין. אין כדור.

"כדור שלי. כדור עגול, כדור כחול וגדול בא אלי. איפה אתה? לאן נעלמת?"
אך הכדור לא שב.

"אולי הוא רעב והלך לחפש אוכל?" הציע איציק.

"כדור שלי. כדור גדול, כדור כחול ועגול, חזור אלי, אל דודי, אני אתן לך סוכריה".
אך הכדור לא שב.

"סוכריה מקלקלת את השיניים" אמר שלוימי "תציע לו משהו יותר רציני".

"כדור שלי, כדור כחול ועגול, כדור גדול, אתן לך לחמניה עם גבינה" קראתי בקול.
אך הכדור לא שב.

"אם אתה רוצה לתת לכדור שלך משהו רציני באמת" אמר בניצי, שכני הגדול, אתה צריך לתת לו הבטחה".

"כדור שלי, כדור עגול, כחול וגדול, אתן לך הבטחה, חזור אלי".

איזו הבטחה, לדעתך, נתנו הילדים לכדור?

המשחק הבטוח

והנה, ראו זה פלא, מי מתגלגל לו מאי שם? הכדור שלי, הכדור העגול, הכדור הכחול והגדול שב אלי.
 "היכן היית? לאן נעלמת?" קראתי לעומתו ורצתי לתפוס אותו.

"להיכן נעלמת? זו בכלל לא שאלה.

לא רציתי שתקרה פה תאונה.

ברחוב, לא מחזיקים כדור ביד,

רק בתוך שקית או סל.

זה הרבה יותר בטוח וגם יותר קל".

חיש מהר דאגו חברי והביאו שקית מאיזשהו מקום. כשהחזקתי את השקית הרגשתי באמת יותר בנוח. הכדור כלוא לו בתוך השקית. כך הוא לא יכול לברוח לי פתאום. כשהגענו לגינה הוצאנו את הכדור מתוך השקית, ולפני שהתחלנו לשחק לימד אותנו הכדור עוד כמה כללים:

"ברחוב בכלל לא משחקים.

המשחק מפריע לתנועת העוברים ושבים.

מהר מאד הוא גולש לכביש,

ואז, אבוי זהו עסק ביש.

אם בכל זאת הכדור שלך התגלגל לכביש,

אל תרדוף אחריו, בקש אותו מאיש".

חבקתי את הכדור חזק. כשהגעתי הביתה טלפנתי מיד לסבא מירושלים והודיתי לו בחום על כדור הפלא שהעניק לי במתנה. "הכדור הזה ממש הציל את החיים שלי" כך אמרתי לו. האם גם את חייכם הוא הציל?

השיבו במחברתכם על השאלות הבאות:

1. האם הסיפור שקראתם מאמת או מפריך את ההשערות ששיערתם לאחר קריאת הכותרת?
2. האם תוכלו להסביר את הכותרת באופן נוסף?
3. האם הסיפור סיפק לכם מידע שלא ידעתם קודם? מהו?
4. הציעו כותרת נוספת לסיפור.

אופניים

רכיבה נכונה ובטוחה היא שימוש באופניים על פי החוק ועל פי הכללים שגובשו בארץ ובעולם. החוק והכללים מתייחסים לתקינות האופניים, להכנתם לרכיבה ולהתאמתם לרוכב, ללבושו ולרכיבה עצמה.

אין אנו יודעים כמה זוגות אופניים נעים במדינת ישראל, כי אין רישוי ורישום לאופניים. אנו יכולים לדעת מה מספר הנפגעים בקרב רוכבי האופניים רק על פי נתוני המשטרה. אולם ילדים רבים נפגעים בעת רכיבה על אופניים בארוע שמדווח עליו במוסדות רפואיים (בית חולים, קופת חולים) כפגיעה בעת משחק והמשטרה אינה מעורבת ואינה מוסיפה אותו לרישומיה.

מה אומר החוק על האופניים ועל רוכבם?

1. החוק מגדיר את האופניים כרכב.
2. לא ינהג אדם ברכב (ובכלל זה אופניים) בקלות ראש או בלא זהירות או בלי תשומת לב מספקת ובלי להתחשב בכל הנסיבות, בין השאר בסוג הרכב, במטענו, בשיטת בלמיו ובמצבם.
3. רוכב האופניים חייב לקיים את ההוראות הניתנות ברמזור ובתמרור ולציית להוראות הניתנות על ידי שוטר במדים.
4. אדם ירכב על אופניים כשהם במצב תקין וראויים לשימוש.
5. לבני 14 שנים ויותר מותר להרכיב ילד שטרם מלאו לו 8 שנים על אופניים המצוידים במושב נפרד, המבטיח את שלום הילד המורכב עליהם.
6. לא יוביל רוכב על אופניים חבילה או חפץ המונעים ממנו, או העלולים למנוע ממנו שליטה מלאה על רכבו, או העולים באורכם על 70 ס"מ, או שהם חריגים מחוץ לחלק הקדמי ביותר של האופניים או לחלק האחורי שלהם.
7. הרוכב על אופניים לא יסע בצידו של רכב אחר, לרבות אופניים אחרים אלא כדי לעוקפו.
8. הרוכב באופניים לא יאחז ברכב אחר הנע בדרך.
9. רוכב האופניים ישמור על רווח בינו ובין הרכב הנוסע לפניו, כדי שיספיק להעצר מיד ובלי חשש מתאונה במקרה של עצירה או של מתן אות על ידי הרכב שלפניו.
10. הרוכב על אופניים ירכב קרוב ככל האפשר לשפתו הימנית של הכביש.
11. רוכב האופניים חייב לסמן בידו השמאלית לפני כל פניה שמאלה או לפני עצירה.
12. **לא ירכב אדם על אופניים על המדרכה.** אולם, מותר להולך רגל להסיע אופניים על מדרכה אם אין בכך הפרעה להולכי הרגל.
13. הוקצה בדרך שביל מיוחד לאופניים וסומן בתמרור מתאים - לא ירכב רוכב האופניים בכל חלק אחר של הדרך, אלא באותו שביל.
14. אדם ירכב על אופניים רק אם הם מצוידים בכל עת בציוד הנדרש.

(מתוך תקנות תעבורה)

זכויות יתר לרוכבי האופניים

לרוכבי האופניים יש זכויות יתר על פני נהגי כלי הרכב האחרים: את האופניים מותר להוביל על המדרכה, אך לא ברכיבה אלא, בהליכה ברגל. למה זה טוב? לא כדאי להסתבך בתנועה כדי לפנות שמאלה. עדיף לרדת מהאופניים סמוך למדרכה וללכת ברגל דרך מעבר החצייה עד לרחוב המבוקש. שם חוזרים לרכיבה ולכביש. אולי זה נמשך כמה שניות יותר, אולי אפילו דקה, אבל זה נעים יותר, והכי חשוב - בטוח.

לעקוף את האוטובוס העומד בתחנה? להיות סנדביץ, מימין- האוטובוס ומשמאל- המכוניות שעוקפות אותנו, ואם האוטובוס יתחיל פתאום לנסוע? הברירה הבטוחה יותר היא: לרדת מן האופניים, סמוך למדרכה ולהוביל אותם ברגל עד אחרי התחנה, אחר כך חוזרים לכביש.

עוד זכויות לרוכבי האופניים: רוכב האופניים מורשה לרכב בצידו הקיצוני של הנתיב הימני בכביש המיועד לאוטובוסים ולמוניות. כך נמנע מרוכבי האופניים לרכב בנתיב שמאל לנתיב האוטובוסים והמוניות, ולהיעקף משמאל על ידי כלי הרכב, ומימינם על ידי אוטובוסים גדולים ומוניות. כדאי לשים לב, נהג רכב שעוקף רוכב אופניים הוא לא עובר נתיב, הוא גם לא מאותת, הוא רק זז מעט הצידה. האופניים לא תופסים אצלו כלל מקום.

הציוד הנדרש והמומלץ

האופניים יהיו מצוידים בכל עת: 1. בפעמון, 2. במנגנון בלימה יעיל לעצירה, 3. במחזיר אור על אחורי האופניים.

האופניים יהיו מצוידים באמצעי תאורה בשעות הלילה, ובכל זמן ומקום שהראות לקויה בהם: 1. בפנס בחזית האופניים שאורו נראה ממרחק של 150 מטר לפחות. 2. בפנס המפיץ אור אדום מאחורי האופניים. 3. במחזירי אור צהובים על דוושות האופניים.

ציוד נוסף המומלץ לאופניים: 1. מחזיר אור בין חישוקי הגלגלים. 2. דגלון מחזיר אור הצמוד לחלק האחורי של האופניים, בקרבת המושב ומונף אופקית מצד שמאל של האופניים. 3. מגן שרשרת. אל נופתע אם הציוד המומלץ לאופניים ולרוכב ייהפך בהדרגה לחובה על פי החוק.

בטיחות בראש טוב

90%, בקירוב, מרוכבי האופניים שנהרגו בתאונות או בנפילות, ורוב הפצועים קשה - נפגעו בראשם. קסדה הייתה יכולה למנוע את הפגיעה בהם או לצמצם את חומרתה. פעולות רבות שבעשייתן יש סכנה לפגיעה בראש מחייבות את עושיהן בחבישת קסדה.

קסדת רוכב האופניים, בהשוואה לקסדות של רוכבי אופנוע או חיילים, היא קלה ואוורירית. הקסדה "מרפדת" את המכה שרוכב האופניים עלול לספוג בעת נפילה או התנגשות, ומונעת חדירת עצמים חדים לראש. הקסדה בנויה מגוף פלסטיק מוקצף, מכיסוי, מרצועת רכיסה ומרפידות התאמה.

גוף הקסדה - סופג את המכה. **הכיסוי** - מונע מהגוף להתפרק בעת ספיגת המכה או החדירה. לכן יש

אופניים

להחליף קסדה שספגה פגיעה חזקה.
רצועות הרכיסה - מצמידות את הקסדה היטב לראש הרוכב. את **רפידות ההתאמה** אפשר להסיר כדי להתאים את הקסדה לראש הרוכב.

את הקסדה יש לחבוש ולרכוס לפני כל רכיבה. בחבישה נכונה החלק הקדמי של שולי הקסדה נמצא כסנטימטר אחד מעל גבות העיניים.

לפני שניתן לילדינו את האופניים, נוודא שהם אכן מודעים לסכנות בדרך, למגבלות האופניים, ויודעים לנהוג על פי החוקים והכללים.

מה מותר ומה אסור, זה הייב להיות ברור !!!

מותר לרכוב רק על אופניים תקינות כדי שלא תהיינה בעיות. אסור לרכוב על אופניים גדולות כשהרגליים לרצפה לא מגיעות.

על הראש חייבת להיות קסדה היא מגינה על הראש שלך. אסור לצאת לדרך ללא מחזיר אור. מלפנים ומאחור.

אסור להרכיב חבר או אח קטן, גם לא נרכב בקבוצה. לדרך נצא בטור לא נפריע לתנועה.

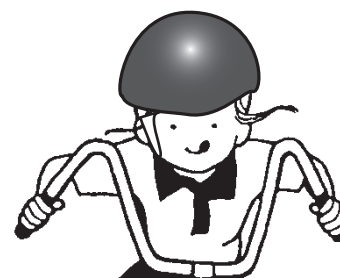
לא נעזוב את הכידון, לא נשוויץ לחברים, רק נציית היטב להוראות תמרורים ורמזורים.

צריך לבדוק המעצור, גם נלמד איך לעצור לפני מצב סכנה, תקלה או בור. לפני שנצא לדרך נלמד את שפת האיתותים. יד ימין, יד שמאל ומה אומרים הסיבובים.

לא נרכב בכביש אם את הכללים איננו יודעים. נהנה עם האופניים במגרש המשחקים. נוכל לרכב, מתוך התחשבות, בגינה אבל לא על המדרכה.

אופניים

מיינו את הכללים שבשיר לפי מותרו אסור. הוסיפו כללים נוספים הידועים לכם.

מותר	אסור

הידעת ?

אם אינך רוכב כחוק,
 רשאי שוטר להוציא את האוויר
 והשסתומים מגלגלי אופניך.

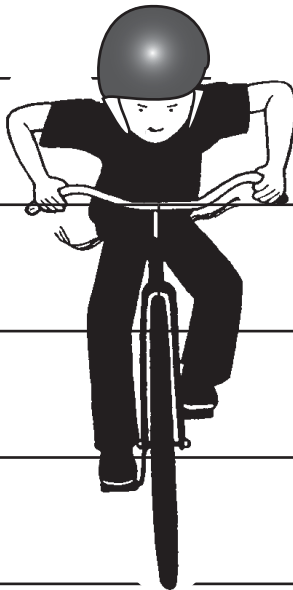

יתרונות והסדרונות האופניים

עבודה קבוצתית

ערכו דיון ביניכם ורשמו בטבלה את היתרונות והחסרונות של האופניים.

הסדרונות	יתרונות

הקסדה

גזור את חלקי הקסדה ממחסן המילים והדבק אותם במקום המתאים.

שאלה: מהו חלק הקסדה שמונע את המכה?

תשובה: הקסדה

שאלה: מהו חלק הקסדה שמונע את החום?

תשובה: הוורידים

שאלה: מהו חלק הקסדה שמונע את הרוח?

תשובה: הוורידים

שאלה: מהו חלק הקסדה שמונע את המכה?

תשובה: הקסדה

כך תחבוש את הקסדה בצורה נכונה:

1. שים לב שהחלק הקדמי הוא המעוגל יותר.
2. רכוס את רצועת הסנטר כך שהקסדה תהיה יציבה ולא תחליק קדימה, אחורה או לצדדים.
3. כוון את הקסדה כך שתכסה את המצח עד לגבות העיניים. קסדה לא רכיסה אינה יעילה כלל.
4. הדבק מחזיר אור על הקסדה כדי שתיראה למרחוק.

שימו לב!
קסדה שאינה רכוסה לפי הכללים אינה יעילה כלל!

כתוב סיסמה שתחזק את מודעות חבריך לחשיבות הקסדה.

הידעת?

ילדים ומבוגרים נפגעים מדי שנה בעת הרכיבה על האופניים או בהחלקה על גלגליות. 90% ממקרי המוות הם תוצאה ישירה של פגיעות ראש. הקסדה היא מגינת הראש הטובה ביותר ומונעת את רוב פגיעות הראש.

נוהג אופניים

מה דעתכם על צירוף המילים "נוהג אופניים" במקום "רוכב אופניים"?
 אנו נוהגים להבדיל בין האופניים לבין רכב מנועי שאינו דו גלגלי,
 לכן אנו אומרים: על אופניים רוכבים ובמכונית נוהגים.

האם ההבדל בין אופניים לכלי רכב אחרים גדול כל כך?
 לפניכם רשימת חוקים הלקוחים מחוקי התעבורה. סמנו ✓ בעמודות של "אופניים"
 ו"רכב מנועי" אם החוק חל על האופניים/כלי הרכב. סמנו X אם החוק אינו חל על
 האופניים/כלי הרכב.

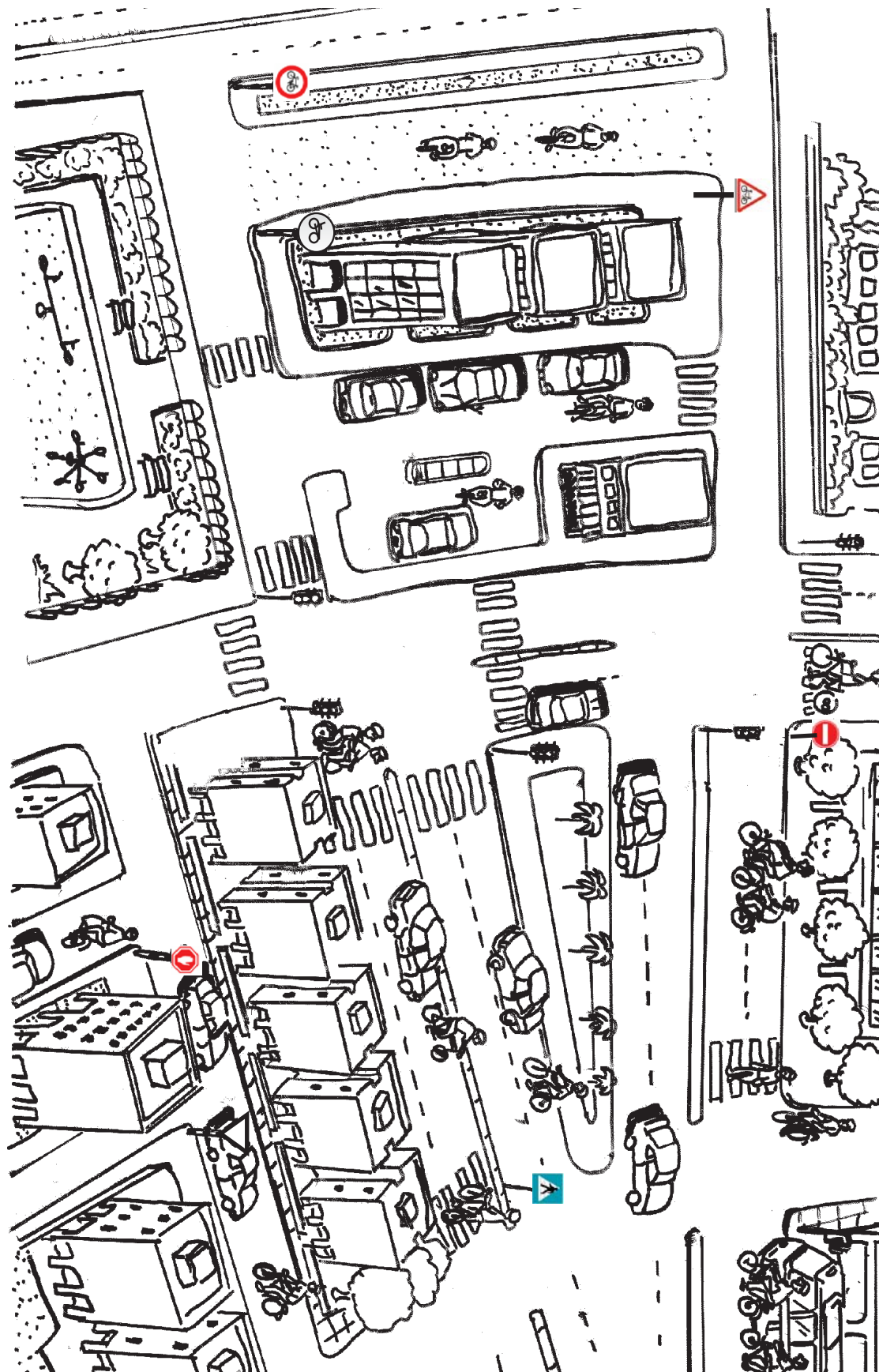
החוק	אופנים	רכב מנועי
מוגדר כ"רכב" בדיני תעבורה.		
גיל הרוכב \ הנוהג מוגבל.		
חובה לשמור על תקינות הרכב.		
חובה לנסוע בצד ימין.		
חובה לאותת לפני פנייה או סטייה.		
חובה לציית לתמרורים.		
חובה לשמור מרחק מכלי רכב אחרים.		
אסור לנסוע במקביל לרכב אחר (פרט לעקיפה).		
חובה לציית להוראות שוטרים.		
חובה ללמוד, להבחן ולקבל רשיון נהיגה.		
		

עיינו בטבלה והשלימו את המסקנה:

פרט להגבלת _____ ולחובה להיות בעל _____ אין הבדלים בין החובות החלות על
 הרוכבים באופניים ועל הנוהגים ברכב מנועי. חובת האחריות והזהירות חלה על _____ כמו על
 ה _____ בכלי רכב מנועי.

מכת הדרכים

מפת הדרכים

עיינו במפה וענו על השאלות הבאות:

1. אלו תמרורים מופיעים במפה?
 גזרו את התמרורים המתאימים, הדביקו אותם בעמודה המתאימה בטבלה, וכתבו את הגדרתם.

המרווי אזהרה		המרווי מודיעין		המרווי הוריה	
התמרור	הגדרה	התמרור	הגדרה	התמרור	הגדרה

2. מצאו 4 רוכבי אופניים זהירים וצבעו אותם.
 כתבו במחברתכם את הכללים הנכונים אותם הם מיישמים.

3. מצאו 11 רוכבי אופניים שאינם זהירים והקיפו אותם בעיגול אדום.
 כתבו במחברתכם מדוע רוכבי אופניים אלה אינם רוכבים נכון? מהו הכלל המתאים במצב זה?

תמרורים

מתחילת בריאת העולם דיברה האנושות בשפה אחת, "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים" (בראשית י"א, א'). כולם הבינו את כולם. העונש של דור הפלגה היה: "נבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו" (בראשית י"א, ז'). מסביר רש"י הקדוש: "זה שואל לבנה זה מביא טיט זה עומד עליו ופוצע את מוחו". חוסר תקשורת והעדר שפה משותפת זהו עונש. מצב של תקשורת, ארגון וסדר בחיים המשותפים בין בני האדם הוא הכרחי לקיום האנושות.

"שפת הדרך" היא חלק מהתקשורת היום-יומית בינינו כמשתמשי דרך. ללא שימוש בשפת הדרך כמעט בלתי אפשרי ללכת, לרכוב על אופניים ולנהוג בכלי רכב בלי שיווצר מצב של קונפליט בין משתמשי הדרך השונים. אי ציות לתמרורים כמוהו כעונש של דור הפלגה.

לפניכם כתבה מעיתון "המודיע":

נהג לא ציית לתמרור "עצור" וגרם לתאונה; נוסע שהיה ברכבו נהרג

נהג שלא ציית לתמרור "עצור" גרם לתאונה קטלנית, בה נהרג אדם שנסע ברכבו. הנהג עצמו נפצע קל, אשה נפצעה בינוני ועוד שניים נפצעו קל. התאונה ארעה אמש בצומת "פרי גן" סמוך לכרם שלום בנגב. צוותים של מד"א הוזעקו למקום לטפל בחמישה פצועים ופינו שלושה	מהם לבית החולים סורוקה בבאר שבע. שניים פונו באמצעות מסוק, אולם אחד הפצועים מת בדרכו לבית החולים. מהמשטרה נמסר כי אחד משני כלי הרכב שהתנגשו זה בזה לא ציית לתמרור עצור, ובכך גרם לתאונה.
---	---

אחרי קריאת כתבה מסוג זה ניתן להבין טוב יותר את הפרסומת של הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים: "נהג שלא מציית לתמרורים מחבל בחיי אדם".

התמרורים מיועדים בראש ובראשונה לנהגי הרכב ולרוכבי האופניים. אולם, הבנת התמרורים יכולה לסייע רבות גם להולכי הרגל בהבנת המתרחש בדרך ועל ידי כך להימנע מסכנה. ניתן להבין מה כוונתו של התמרור דרך הציור שבו, המשמש סמל ברור לכל משתמשי הדרך. אולם חשוב שמשתמשי הדרך יכירו את התמרורים לפני שהם נתקלים בהם, כיון שעקב ריבוי התמרורים יכול להיות בלבול בהבנת המסרים שלהם. התמרורים הם שפה בינלאומית המאפשרת גם לתיירים ומבקרים שאינם מכירים את שפת הארץ, לדעת להתנהג בבטיחות, ולהשתלב בתנועה בתבונה בכל מקום.

תמרורים

קיימים סוגים שונים של תמרורים הנבדלים זה מזה בצורתם:

תמרורי אזהרה

מטרתם: להזהיר את משתמשי הדרך מפני סכנה אפשרית שקשה לזהותה בברור מבעוד מועד. צורתם של תמרורים אלה היא משולש עם מסגרת בצבע אדום. לדוגמה: תמרור "מעבר חציה להולכי רגל לפניך". תמרור זה נועד להזהיר את הנהגים מפני הימצאותו של מעבר חציה קרוב שבו הולכי רגל עלולים לחצות. תמרורי אזהרה המדווחים על צמתים או על כביש משובש יכולים לסייע להולכי רגל להכיר בסכנה, לצפות מהיכן עלולים להגיע כלי רכב ולתכנן את התנהגותם הבטיחותית בהתאם.

תמרורי הוריה

מטרתם: להורות למשתמשי הדרך כיצד לנהוג. תמרורי ההוריה כוללים פקודות של "עשה" ופקודות של "לא תעשה". צורתם בדרך כלל עיגול וצבעם ברוב המקרים כחול או אדום. כאשר הוראת עשה תהיה בצבע כחול והוראת לא תעשה בצבע אדום.

ארבעה מבין התמרורים השייכים לקבוצה זו נוגעים ישירות להולכי הרגל ולרוכבי האופניים:

1. אסורה הכניסה להולכי רגל (ב-64)

2. אסורה הכניסה לאופניים (ב-62)

3. שביל להולכי רגל בלבד (ב-65): במקום שמוצב תמרור זה על הולך הרגל להשתמש רק בשביל זה. הכניסה לשביל אסורה על כלי רכב.

4. שביל לאופניים בלבד (ב-63): במקום שמוצב תמרור זה על רוכב האופניים לרכוב רק בשביל המיועד לאופניים, בצידו הימני. הכניסה לשביל זה אסורה על כלי רכב אחרים.

יוצאי דופן בקבוצה זו הם התמרורים המורים על החובה לעצור ועל החובה לתת זכות קדימה. בשל חשיבותם הרבה צורתם שונה, בכדי שמשתמשי הדרך האחרים, הבאים ממולם, יוכלו לזהותם גם מאחור.

עצור!
תן זכות קדימה לתנועה
בדרך החוצה שלפניך

(ב 37)

(ב 36)

תן זכות קדימה לתנועה
בדרך החוצה שלפניך

תמרורים

תמרורי מודיעין

מטרתם: להדריך את משתמשי הדרך ולספק להם מידע חיוני על השימוש בדרך. צורתם האופיינית היא מלבן או ריבוע והצבע הבולט הוא כחול. קבוצה גדולה מתוך תמרורים אלה מתייחסת להולכי הרגל.

מקום מעבר חצייה להולכי רגל (ג-7):

תמרור זה מודיע כי יש בקרבת מקום מעבר חצייה ויש לחצות במקום זה.

רחוב משולב (ג-50) קצה רחוב משולב (ג-51):

מהו רחוב משולב?

הנוהג ברחוב משולב יאפשר להולכי רגל ולילדים המשחקים בו להמשיך את פעילותם, ולא ימשיך בנסיעה אלא אם כן הבטיח שנסיעתו לא תסכן אותם. על הולכי הרגל והילדים המשחקים ברחוב משולב לשים לב לתנועת כלי הרכב.

מעבר עילי ומעבר תחתי להולכי רגל (ג-39, 40, 41, 42):

במקומות שבהם מוצבים תמרורים אלה יש לחצות את הכביש רק בגשר או במנהרה. מקומות אלה מספקים את ההפרדה המקסימלית בין הולכי הרגל ובין כלי הרכב ומנטרלים לחלוטין את המפגש ביניהם.

חניה על מדרכה (ג-49):

משמעות התמרור היא כי מותרת חניה על המדרכה בהתאם למסומן. משמעות התמרור עבור הולכי הרגל היא כי עליו להזהר במיוחד גם כשהוא הולך על המדרכה.

תקשורת בדרך

קראו את הקטע.

השלימו את הפסוקים לפי המקורות המצוינים.

קשר בין אנשים הוא תנאי הכרחי לקיום העולם. מלכתחילה ברא הקב"ה את העולם באופן בו כל אחד יבין את רעהו, כמו שנאמר: _____

(בראשית יא א). כולם הבינו את כולם. רק משחטאו בני אנוש והיה צורך להענישם, הענישם הקב"ה בעונש קשה של בלבול השפה. כך אף אחד לא הבין את זולתו, שנאמר: _____ (בראשית יא ז). או אז, חדלו לבנות להם עיר.

התקשורת הכרחית לקיום, לבנין, לחיים. גם בעלי חיים יוצרים קשר ביניהם, על פי שפה מוסכמת: י: בהתקרב סכנה, או כשהם מוצאים מקור מים או מזון.

1. כאשר אתם רוצים להעביר מסרים, דעות ומחשבות לחבריכם, כיצד תעשו זאת? מנו שלושה דברים, לפחות.

2. באילו סוגי תקשורת נתקלתם בדרך?

3. מיינו את מה שכתבתם לשתי קבוצות:

- א. תקשורת המובעת על ידי חוש הראיה אותה סמנו בצבע וורוד.
- ב. תקשורת המובעת על ידי חוש השמיעה אותה סמנו בצבע אדום.

תקשורת בדרך

למי, לדעתכם, מיועדים התמרורים?

בלי להכיר את התמרור. מה לדעתכם הוא אומר?

האם די להתבונן בתמרור כדי להבין את כוונתו?

שם הקבוצה:

ניתן למיין את התמרורים ל-3 קבוצות עיקריות:

מטרתם: _____

צבעם: _____

צורתם: _____

שם הקבוצה: _____

מטרתם: _____

צבעם: _____

צורתם: _____

שם הקבוצה: _____

מטרתם: _____

צבעם: _____

צורתם: _____

האם נתקלתם במהלך שיעורי זה ב בעוד סוג של תקשורת בדרך? אם כן, מהו? כיצד הוא תורם לשיפור הבטיחות בדרך?

בחרו באחת המשימות הבאות:

1. ציירו תמרור דמיוני היכול לסייע, לדעתכם, בהסדרת היחסים בינכם לבין משתמשי דרך אחרים.
2. ציירו תמרורים להסדרת ההתנהגות בבית הספר ובבית.

תמרורים

בחרו את ההגדרה המתאימה לכל תמרור, וצבעו את האותיות שליד התשובה הנכונה.

<p>3</p> <p> ☐ מעגל תנועה (ככר) ☐ סיבוב חד לפניך ☐ דרך מפותלת </p>	<p>2</p> <p> ☐ הולכי רגל בקרבת מקום ☐ שביל להולכי רגל ☐ מעבר חצייה לפניך </p>	<p>1</p> <p> ☐ האט! ☐ עצור! ☐ אין כניסה! </p>
<p>6</p> <p> ☐ חניה לאופניים ☐ שביל להוכבי אופניים ☐ אין כניסה לאופניים </p>	<p>5</p> <p> ☐ מעבר עילי להולכי רגל ☐ מעבר תחתית להולכי רגל ☐ הולכי רגל לפניך </p>	<p>4</p> <p> ☐ עצור! ☐ אין כניסה! ☐ תן זכות קדימה </p>
<p>9</p> <p> ☐ חניה לכלי רכב ☐ רחוב משולב ☐ מגרש משחקים </p>	<p>8</p> <p> ☐ מעבר עילי להולכי רגל ☐ מעבר תחתית להולכי רגל ☐ מעבר חצייה בקרבת מקום </p>	<p>7</p> <p> ☐ מעבר חצייה לפניך ☐ הכניסה אסורה ☐ שביל להולכי רגל </p>

העתיקו את האותיות הצבועות למסגרת, לפי סדר המספרים.

תמרודים

**דברים
חדשים
שלמדתי**

**קבלתי
על עצמי
בעקבות
הנלמד**

**נהנתי
במיוחד
מ.....**

